

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

(สัญญาเลขที่ ๖๒-๐๑๖๑๙-๐๐๒๔)

โดย

วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์

สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มกราคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงประเด็น คือ ๑) สภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๒) มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ ๓) ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ คือ โครงการวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาเกี่ยวกับ สถานการณ์ การมีส่วนร่วมของภาครัฐ สังคม ชุมชนรวมถึงมาตรการและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งเป็นการนำเสนอประเด็นในภาพรวมในระดับภาคเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถนำไปอธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดในเยาวชนในสังคมไทยได้ทั้งหมดหรือบ่งชี้ความเหมือนหรือแตกต่างของการปฏิบัติการของ ภาครัฐ สังคม ชุมชนในประเด็นเรื่องยาเสพติดกับเยาวชนของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างได้ละเอียดเป็นกรณีแต่ละจังหวัด

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย คือ ๑) ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งทางทฤษฎีและการดำเนินงาน ในส่วนของข้อกฎหมายต่างๆ ให้แก่ เยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ๒) ควรศึกษาประเด็นอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเชิงเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ เนื่องจากแต่ละพื้นที่แต่ละสถาบันการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาจึงแตกต่างกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนต่อไป และ ๓) ควรส่งเสริมการบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างหน่วยงานราชการที่เป็นตัวแทนภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยใช้แนวทางการบูรณาการเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชนอื่นๆ ในส่วนกลางหรือชุมชนอื่นๆในส่วนภูมิภาคเพราะมิติต่างๆของแต่ละชุมชนและพื้นที่อาจไม่เหมือนกัน

คำสำคัญ : ปัญหาเสพติด, เยาวชน, เทศบาลเมือง, ภาคเหนือตอนล่าง

Abstract

This research project on ‘The State, Society and Community: Risk Situations of Youth against Drug Problems in Community areas in the Municipalities of the Lower Northern Region’ was conducted by a mixed methods research. The research results obtained were the following issues: ๑) The spatial problems for assessing risks affecting youth against drug problems in community areas in the municipalities of the lower northern region. ๒) Measures to prevent and resolve drug problems for reducing risks on youth as well as drug problems of the state, society and community in community areas in the municipalities of the lower northern region. ๓) Policy suggestions arising from participation in prevention, risk mitigation and resolving drug-related youth problems of the state, society and community in community areas in the municipalities in the lower northern region.

The limitations of this research are as follows: This research project is only a study on the participation situation of the state, society and community, including measures and solutions to drug problems among youth in community areas in the municipalities of the lower northern region which represents the overall issues at the regional level. Therefore, this research cannot identify the entire situations of drug addiction among youth in Thai society wholly. Also, this research cannot indicate the similarity or differences of the operations of the state, society, and community in the issue of drugs on youth of each province in the lower northern region as case by case for each province thoroughly.

The suggestions in this research are as follows: ๑) There should be the cognitive enhancement of both theoretical and operational solutions to drug problems in matters of laws for youth and involved people. ๒) Other issues should be studied, such as drug prevention behaviors in comparison with other institutions. This is because each area and each institution has a different environment, so their problems are uniquely different. So the addition studies will be beneficial in setting up a policy for the implementation of drug prevention in youth in the future. ๓) There should be promoting roles and participation in the development as well as promoting solutions for drug problems among government agencies, which are representatives of the state and civil society. In addition, an integrated approach should be implemented to achieve mutual assistance and support as well as developing a model for community participation in drug prevention in other communities in the center or other communities in the regional level. Due to the fact that the dimensions of each community and area may be varied.

Keywords: drug problems, youth, municipalities, the lower northern region

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง “รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเกิดจากการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่าน โดยผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นผู้ให้ทุนในการทำโครงการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัย ได้แก่ นางสาวพัชรพร เทพนำชัย นางสาวสร้อยสุดา มั่นหมาย นายชาติรี สอนเทศ นางสาวสุทธิดา มณีกุล และนางสาวณัฐพร พูลชู โดยช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขและประสานงานในโครงการวิจัยนี้ ทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยหวังว่าบทความฉบับนี้เป็นมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาและเป็นเปิดประเด็นทางพรมแดนความรู้ไปสู่การศึกษาในประเด็นอื่นๆ ถ้าผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

วสันต์ ปวนป็นวงศ์

มกราคม ๒๕๖๔

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๒) เพื่อศึกษามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ ๓) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดว่าด้วยกฎหมายการป้องกันปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเสพติด ประกอบด้วย กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สำคัญและเป้าหมายของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย แนวคิดที่ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยเรื่องยาเสพติด ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๒ แนวคิดที่ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม และแนวคิดที่ว่าด้วยเยาวชนกับปัญหาเสพติด

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น ๓ ขอบเขต ได้แก่ ๑) ขอบเขตพื้นที่การศึกษาในการวิจัยและเก็บข้อมูล ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี ๒) ขอบเขตประเด็นที่ศึกษา โดยคณะผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องของ สภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ตลอดจนมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง รวมไปถึง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ ๓) ขอบเขตช่วงเวลาที่ทำการศึกษา งานวิจัยนี้มีขอบเขตดำเนินงานด้านเวลา ๑ ปี ภายใต้ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการแสดงหาคำตอบประเด็นเกี่ยวกับการค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured) ผ่านการสุ่มตัวอย่างในรูปแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work)

สรุปผลการวิจัยจาก ได้แก่ **วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๑** จากการศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา ประเทศไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคงมีประเด็นที่มีความน่าสนใจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ ประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนที่ถือได้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด นอกจากนี้การขนส่งยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่รูปแบบที่ไม่มีการซ่อนพราง ก็จะมีการใช้รถนำในการผ่านจุดตรวจของเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งเตือนรถที่บรรทุกยาเสพติดที่ขับตามมา หรือการลักลอบลำเลียงโดยใช้ระบบขนส่งโลจิสติกส์ ผากส่งพัสดุภัณฑ์ และมีขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยบางรายทำการติดต่อรับยาเสพติดจากภายนอกประเทศไทยโดยตรง ส่งผลให้ยาเสพติดประเภทยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน มีราคาลดลงทั้งขายปลีกและขายส่ง โดยมีปัจจัยจากแหล่งผลิตยาเสพติดมีกำลังการผลิตยาเสพติดที่มีปริมาณมากขึ้นด้วย และยาเสพติดประเภทเคตามีนที่กำลังเริ่มได้รับความนิยมในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น **วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๒** จากการศึกษามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าทุกภาคส่วนได้มีการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งมีทั้งความร่วมมือในเชิงบวกในการบูรณาการนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ใช้เชิงพื้นที่และนโยบาย และการดำเนินงานแบบแยกส่วนความรับผิดชอบ โดยรูปแบบของมาตรการการป้องกันและแก้ไข ปัญหา อาทิเช่น การแบ่งพื้นที่เสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดโดยแยกออกตามสีและหมู่บ้าน ผ่านการบันทึกสถิติอัตราการการค้าและเสพของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น จังหวัด และชุมชนในการรวบรวมข้อมูล ไว้ ๔ ระดับ คือ หมู่บ้านสีขาว หรือปลอดยาเสพติด หมู่บ้านสีเขียว หรือปัญหาเสพติดน้อย หมู่บ้านสีเหลือง หรือปัญหาเสพติดปานกลาง และหมู่บ้านสีแดง หรือปัญหาเสพติดมาก ซึ่งเป้าหมายของการแก้ไข ปัญหาต้องลดสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนสีแดง ให้เป็นพื้นที่สีเขียว หรือปัญหาเสพติดน้อยต่อไป มาตรการร่วมกันสอดส่องดูแลชุมชน มาตรการปิดกวาดบ้าน ด้วยการดำเนินการเข้าสู่มาตรการตรวจสอบนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ การสุ่มตรวจสถานบริการและสถานบันเทิง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมด้วยกิจกรรมอื่นๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด **วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๓** จากการศึกษาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐและสังคม จากการดำเนินนโยบายและมาตรการการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดของรัฐที่ผ่าน งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐผ่านกฎหมายและมาตรการต่างๆ ยังคงมีช่องว่างทางกฎหมาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการเสนอแนะให้มีการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคสังคม และชุมชนให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงานหรือยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดในระดับจังหวัด เพื่อให้ภาคสังคมและชุมชนตระหนักถึงการเป็นเจ้าของปัญหาที่จะเป็นตัวดำเนินการแก้ไขปัญหาเองโดยให้ภาครัฐเป็นกลไกเสริมแทนที่จะเป็นการจัดโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดโดยภาครัฐเพียงอย่างเดียว ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการที่ไม่ใช่แค่เป็นเพียงการจับกุมการขนย้ายยาเสพติด โดยการตั้งด่านสกัดต่างๆ ตามเส้นทางที่เชื่อมต่อกับ

ภูมิภาคต่างๆ รูปแบบการปฏิบัติการและความร่วมมือมักพบในเรื่องการลงพื้นที่ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อปัญหายาเสพติดในชุมชน ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษา ควรให้สถาบันการศึกษาเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการดูแลเยาวชน เช่น การเพิ่มมาตรการในการเฝ้าระวัง เยาวชน ให้คำปรึกษา และ ขอความร่วมมือจากชุมชนผ่านการประชุมหารือหรือโดยการเข้าร่วมประชุม ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ คือ โครงการวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาเกี่ยวกับ สถานการณ์ การมีส่วนร่วมของภาครัฐ สังคม ชุมชนรวมถึงมาตรการและการแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งเป็นการนำเสนอประเด็นในภาพรวมในระดับภาคเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถนำไปอธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดในเยาวชนในสังคมไทยได้ทั้งหมดหรือบ่งชี้ความเหมือนหรือแตกต่างของการปฏิบัติการของ ภาครัฐ สังคม ชุมชนในประเด็นเรื่องยาเสพติดกับเยาวชนของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างได้ละเอียดเป็นกรณีแต่ละจังหวัด

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย คือ ๑) ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งทางทฤษฎีและการดำเนินงาน ในส่วนของข้อกฎหมายต่างๆ ให้แก่ เยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ๒) ควรศึกษาประเด็นอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเชิงเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ เนื่องจากแต่ละพื้นที่ แต่ละสถาบันการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาจึงแตกต่างกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนต่อไป และ ๓) ควรส่งเสริมการบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างหน่วยงานราชการที่เป็นตัวแทนภาครัฐ และ ภาคประชาสังคม โดยใช้แนวทางการบูรณาการเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และ พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนอื่นๆ ในส่วนกลางหรือชุมชนอื่นๆในส่วนภูมิภาคเพราะมิติต่างๆของแต่ละชุมชนและพื้นที่อาจไม่เหมือนกัน

งบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัย จำนวน ๑๘๓,๕๐๐๐ บาท

วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์

สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและ
พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๒
Abstract	๓
กิตติกรรมประกาศ	๔
บทสรุปผู้บริหาร	๕
สารบัญ	๘
บทที่ ๑ บทนำ	๑๓
๑.๑ ความสำคัญของปัญหาการวิจัย	๑๓
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๑๗
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๑๗
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๘
๑.๕ นิยามศัพท์	๑๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๐
๒.๑ แนวคิดที่ด้วยกฎหมายการป้องกัน ปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเสพติด	๒๐
๒.๒ แนวคิดที่ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่ด้วยเรื่องยาเสพติด	๒๔
๒.๓ แนวคิดที่ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม	๒๘
๒.๔ แนวคิดที่ว่าด้วยเยาวชนกับปัญหาเสพติด	๓๓
๒.๕ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง๒.๖ กรอบแนวคิดในงานวิจัย	๓๕
๒.๖ กรอบแนวคิดในงานวิจัย	๔๗
บทที่ ๓ วิธีวิทยาการวิจัย	๔๘
๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	๔๘
๓.๒ วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม	๔๙
๓.๓ เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล	๕๑
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๖
บทที่ ๔ สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา ประเทศไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่ อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคง	๕๗
๔.๑ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติด ในพื้นที่แนวชายแดน	๕๗
๔.๒ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติด ภายในประเทศ	๖๐
๔.๓ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติด ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๖๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔.๔ ข้อพิจารณารัฐไทยกับปัญหายาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนบนความมั่นคง	๗๕
๔.๕. สรุปสถานการณ์และประเมินความเสี่ยงต่อการเข้าถึงปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๗๖
บทที่ ๕ สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๗๙
๕.๑ สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๗๙
บทที่ ๖ มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๐๗
๖.๑ ปัจจัย บริบท สิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๐๗
๖.๒ มุมมองความคิดของ ภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน การรับมือต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๒๐
๖.๓ การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๒๑
๖.๓ มาตรการการป้องกันของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชนในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๓๕
บทที่ ๗ การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขต เทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๕๑
๗.๑ กรอบคิดว่าด้วยแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๕๑
๗.๒ เยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บันฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๑๕๓
๗.๓ บทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๕๕
๗.๔ รูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๕๗
๗.๕ สรุป สถานการณ์ของนโยบายภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของสังคม และชุมชน ในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๑๕๘
บทที่ ๘ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๑๖๐
๘.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๖๑
๘.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๖๗
๘.๓ ข้อจำกัดของการวิจัย	๑๗๔
๘.๔ ข้อเสนอแนะ	๑๗๔
บรรณานุกรม	๑๗๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ ประเภทกิจกรรมการประสานความร่วมมือตามแนวคิดของ Agranoff and McGuire	๓๒
ตารางที่ ๔.๑ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดในแต่ละพื้นที่	๖๐
ตารางที่ ๔.๒ สรุปสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็น ปัญหาเสพติดภายในประเทศ	๖๔
ตารางที่ ๔.๓ การดำเนินการจับกุมคดียาเสพติดในแต่ละจังหวัดในปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๖๘
ตารางที่ ๔.๔ ราคายาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่าง	๗๐
ตารางที่ ๔.๕ การจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓	๗๑
ตารางที่ ๔.๖ ตารางสรุปประเด็นข้อพิพาทรัฐไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนบนความ มั่นคง	๗๕
ตารางที่ ๕.๑.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศ	๗๙
ตารางที่ ๕.๑.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอายุ	๘๐
ตารางที่ ๕.๑.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามศาสนา	๘๐
ตารางที่ ๕.๑.๔ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามระดับการศึกษา	๘๑
ตารางที่ ๕.๑.๕ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามพื้นที่จังหวัด	๘๑
ตารางที่ ๕.๒.๑ แสดงค่าเฉลี่ย ในข้อความท่านเห็นด้วยหรือไม่กับต่อความต่อไปนี้	๘๒
ตารางที่ ๕.๓.๑ แสดงค่าเฉลี่ย ในข้อความท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการรับรู้ต่อปัญหาเสพติดในเยาวชน	๙๑
ตารางที่ ๕.๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนก ในประเด็นข้อความ “ท่านได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากแหล่งใด”	๙๖
ตารางที่ ๕.๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๙๖
ตารางที่ ๕.๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนก ในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยทดลองเสพยาเสพติด ท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”	๙๗
ตารางที่ ๕.๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๙๗
ตารางที่ ๕.๔.๕ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนก ในประเด็นข้อความ “หากท่านมีเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดหรือไม่ เพื่อนท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”	๙๘
ตารางที่ ๕.๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๙๘
ตารางที่ ๕.๔.๗ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติด คนในครอบครัวท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”	๙๘
ตารางที่ ๕.๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๙๙
ตารางที่ ๕.๔.๙ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติด คนในชุมชนท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”	๙๙
ตารางที่ ๕.๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๑๐๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๕.๔.๑๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนก ในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ท่านคิดว่ามีผลต่อการเลือกเสพยาเสพติดของท่านหรือไม่”	๑๐๐
ตารางที่ ๕.๔.๑๒ แสดงการแจกแจงด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ายาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด	๑๐๑
ตารางที่ ๕.๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ในข้อความเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นประการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	๑๐๒
ตารางที่ ๖.๑.๑ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพยาเสพติด	๑๐๘
ตารางที่ ๖.๑.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็น ข้อความ “หากเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตนเอง เป็นสถานที่ใดบ้าง”	๑๐๘
ตารางที่ ๖.๑.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพยาเสพติด	๑๐๙
ตารางที่ ๖.๑.๔ แสดงการแจกแจงสถานที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเสี่ยง ต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด	๑๑๐
ตารางที่ ๖.๑.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ในข้อความท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพยาเสพติด	๑๑๒
ตารางที่ ๖.๓.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกในประเด็นข้อความ “ชุมชนที่ท่านพักอาศัยมีหรือเคยมีมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราม หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีใดบ้าง”	๑๒๒
ตารางที่ ๖.๓.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ประเด็นการรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง	๑๒๓
ตารางที่ ๖.๓.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนก ในประเด็นข้อความ “ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชน ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมใดบ้าง”	๑๒๓
ตารางที่ ๖.๓.๔ แสดงการแจกแจงมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราม หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด	๑๒๔
ตารางที่ ๖.๓.๕ แสดงค่าเฉลี่ยในประเด็นการรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง	๑๒๖
ตารางที่ ๖.๔.๑ มาตรการการป้องกันในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่กำแพงเพชร	๑๓๖

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒.๑ สรุปแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปี ๒๕๖๒	๒๙
ภาพที่ ๒.๒ แผนภาพการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเยาวชนอย่างยั่งยืน	๓๕
ภาพที่ ๔.๑ ช่องทางธรรมชาติในการลักลอบข้ามพรมแดน	๖๖
ภาพที่ ๔.๒ แผนภูมิการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ ปปส.ภาค ๖ เปรียบเทียบระหว่าง ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ไตรมาส ๔) กับปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑)	๖๗
ภาพที่ ๔.๓ แผนภูมิการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ ปปส.ภาค ๖ เปรียบเทียบ ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ไตรมาส ๑) กับปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑)	๖๗
ภาพที่ ๔.๔ แผนภูมิเปรียบเทียบปริมาณของกลางยาเสพติดในพื้นที่ ปปส.ภาค ๖ ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๔ (ไตรมาส ๑) และปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑)	๖๙
ภาพที่ ๔.๕ การเปรียบเทียบผลการจับกุมคดียาเสพติด ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	๗๒
ภาพที่ ๔.๖ ตัวอย่างการจับกุมคดียาเสพติดภาคเหนือตอนล่าง	๗๓
ภาพที่ ๔.๗ ตัวอย่างการลักลอบขนย้ายยาเสพติดในภาคเหนือตอนล่าง	๗๔
ภาพที่ ๖.๑ กลไกการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	๑๔๘
ภาพที่ ๖.๒ แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒	๑๕๐
ภาพที่ ๗.๑ ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคม และชุมชน	๑๕๗
ภาพที่ ๘.๑ ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน	๑๗๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ยาเสพติด (Drugs) ในบริบทขององค์การระหว่างประเทศถูกอธิบายผ่านองค์การสหประชาชาติ (United Nations) บนฐานคิดของการพัฒนา (Development) โดยคำนึงถึงโลกยุคใหม่และตอบสนองต่อการดำรงอยู่ของประชากรโลกอันต้องเผชิญกับปัญหาในด้านต่างๆ อาทิ ความอดอยาก โรคภัยไข้เจ็บ อาชญากรรม ยาเสพติด และ สภาพแวดล้อมที่ เสื่อมโทรม เป็นต้น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้มีการก่อตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลและลดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีประเทศสมาชิกจำนวนมากและพร้อมที่นำเสนอและแก้ไขปัญหาเหล่านี้ผ่านสำนักงานควบคุมยาเสพติดและป้องกันอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime หรือ UNODC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำนวนการผลิต (supply) และความต้องการ (demand) ยาเสพติดตามข้อกำหนดของอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยเรื่องการควบคุมยาเสพติด ๓ อนุสัญญา และให้ความสำคัญต่อผลกระทบด้านสังคมและสุขภาพที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด รวมถึงการแพร่ระบาดของเอชไอวี/เอดส์จากการใช้ยาเสพติด ทั้งนี้สำนักงานควบคุมยาเสพติดและป้องกันอาชญากรรมแห่ง สหประชาชาติยังให้การช่วยเหลือแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย และสนับสนุนโครงการรักษาผู้ติดยาและการป้องกันการใช้ยาเสพติดโดยมีชุมชนเป็นฐาน รวมทั้งโครงการลดการพึ่งพาพืชเสพติด โดยให้การช่วยเหลือเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนและไม่ผิดกฎหมาย^๑ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าในบริบทระหว่างประเทศมีความตระหนักถึงปัญหาและมีคณะทำงานในการดูแลแก้ไขปัญหาแต่ในปัจจุบันปัญหายาเสพติดก็ยังเป็นปัญหาที่รัฐทุกรัฐต้องเผชิญอยู่ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและขยายตัวนำไปสู่ประเด็นปัญหาด้านสังคมในมิติต่างๆ

จากรายงานยาเสพติดโลกในปี ๒๐๑๗ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime--UNODC) ได้ระบุว่าสถิติที่คาดว่ามีความเสี่ยงทั่วโลกประมาณ ๓๕ ล้านคนทุกซักระมาณจากอาการความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติดและจำเป็นต้องได้รับการรักษา ประเด็นปัญหาเหล่านี้ได้สะท้อนผ่านสถานการณ์ยาเสพติดโลกที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นโดยคาดว่ามีความเสี่ยง ๒๗๑ ล้านคน หรือราว ๕.๕% ของประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๖๔ ปี ใช้ยาเสพติด ประกอบกับสถานการณ์ในปี ๒๐๑๖ และคาดว่ามีความเสี่ยงใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น ๓๐% จากปี ๒๐๐๙ แต่การเพิ่มขึ้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะจำนวนประชากรโลกที่มีอายุ ๑๕-๖๔ ปี เพิ่มขึ้นราว ๑๐% ด้วย นอกจากนี้จากข้อมูลยังพบว่ามีการใช้ยาเสพติดที่สกัดจากฝิ่นอย่างแพร่หลายมากขึ้นในภูมิภาคแอฟริกา เอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ เมื่อเทียบกับปี ๒๐๐๙ ส่วนการใช้กัญชาในอเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ และเอเชีย ก็มีความแพร่หลายมาก

^๑ ๖๐ ways the United Nations makes a difference. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก

[https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/publications/60ways/bangkok_60ways_thai.pdf](https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/60ways/bangkok_60ways_thai.pdf)

ขึ้นเช่นกัน^๒ ด้วยตัวเลขสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่จริงซึ่งเป็นประเด็นที่ทำัยการจัดการของรัฐในการป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าว สำหรับประเทศไทยจากรายงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวถึงประเด็นต่อไปนี้ ๑. สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน คือ ไม่สามารถจัดการแหล่งผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ อาทิ กลุ่มว่ามูเซอ ไทยใหญ่ โกงก้ง ซึ่งมีพื้นที่การผลิตอยู่ในพื้นที่ประเทศเพื่อน ๒. ยังมีความพยายามลักลอบนำเข้าและค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่องในปี ๒๕๖๑ มีการจับกุมคดียาไอซ์ ๑๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป จำนวน ๔๖ ครั้ง รวม ๑๕,๔๒๔ กิโลกรัม การจับยึดยาบ้า ๑ ล้านเม็ดขึ้นไป ๕๓ ครั้ง จำนวน ๒๙๗.๒๔ ล้านเม็ด ๓. ปัญหาการแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชนไม่ลดลง ปรากฏข้อมูล คือ ปี ๒๕๖๐ จำนวนผู้เสพ ๔๔,๔๕๗ คน จำนวนผู้ค้า ๓,๕๖๘ คน และปี ๒๕๖๑ จำนวนผู้เสพ ๔๗,๗๙๕ คน จำนวนผู้ค้า ๔,๒๓๔ คน ๔. ปัญหาการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง คือ กลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งตกเป็นผู้ต้องหาและบำบัดรักษาร้อยละ ๓๙ เป็นเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน ๒๔ ปี โดยกลุ่มอายุ ๒๐-๒๔ ปี เข้าไปเกี่ยวข้องมากที่สุด^๓

ว่าด้วยเรื่องปัจจัยเสี่ยง (risk) ที่ส่งผลต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนพบว่า ปรากฏการณ์ที่เยาวชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นลอยๆ โดยไม่มีต้นสายปลายเหตุ แต่ถ้าว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากองค์ประกอบหลายๆ มิติ อาทิ บริบทสภาพแวดล้อมทางสังคม โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ค่านิยมความเชื่อทางสังคม อิทธิพลทางการเมือง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นหนึ่งเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง (risk) หรือปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ฉะนั้นสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง (risk) หรือปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในงานศึกษาของ นิชธร ปุระณะปัญญา พบว่า เหตุปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงของปัญหาเยาวชนกับยาเสพติด ได้แก่ สภาพทางครอบครัวที่ครอบครัวพ่อแม่มีภรรยาร้าง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงจนเกิดความอยากรู้และอยากรอง ปัญหาการควบคุมตนเองโดยมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบจากกลุ่มเพื่อนหรือผู้ปกครอง ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยด้านสื่อ (Social Media) ที่มีการแสดงตัวอย่างจนทำให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่เยาวชน เช่น ความเท่ ความรวย ที่ได้จากการเสพยาและการจำหน่ายยาเสพติด ทั้งนี้รวมถึงปัจจัยความเสี่ยง (risk) ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในชุมชนและระดับการศึกษาที่ทำให้เยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด^๔ นอกจากนี้จากรายงานสถานการณ์ปัญหาเสพติดของโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนกล่าวว่าสาเหตุของการติดยาเสพติดหรือการเข้าสู่วงจรยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนไทย สืบเนื่องจากสาเหตุดังนี้ สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้ใช้ยาเสพติดที่เยาวชนมีเวลาว่าง และไม่มีสิ่งใดที่เพลิดเพลิน และพอใจให้ทำในเวลาว่าง ทำให้เยาวชนไปมั่วสุ่มกันในที่ต่างๆ เป็นกวน

^๒ รายงานยาเสพติดโลก ๒๐๑๙: คนทั่วโลก ๓๕ ล้านคน มีอาการผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด แต่มีผู้ได้รับการรักษาเพียง ๑ ใน ๗. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.bbc.com/thai/international-๔๘๗๖๕๕๕๘>

^๓ ศิริสุข ยินหาญ. (๒๕๖๒). สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะ ๒๐ ปี. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก

<https://bdn.go.th/attachment/services/download.php?WP=qmMZp๒๑CM๕OohJatrTgJWz๐๐qmqZZ๑CM๕OohJatrTD๐๗๐๓Q>

^๔ ชธร ปุระณะปัญญา. (๒๕๕๘). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์.

สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, จาก https://www.rsu.ac.th/cja/IS/๐๘-NITCHATORN_PURANAPANAYA-๒๕๕๘.pdf

หรือแก๊งค์จนนำไปสู่การใช้ยาเสพติด ทั้งนี้รวมถึงภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ ความกดดันต่อจิตใจ จากสภาพแวดล้อม จะเป็นแรงดันให้เยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก หรือทางหนี สภาพในครอบครัว ย่อมเป็นเหตุของความกดดันของเยาวชนได้ เช่น เยาวชนที่ไม่มีความสุขที่บ้าน พ่อแม่ แยกแยกกัน พ่อหรือแม่ เป็นผู้มีบุคลิกภาพ หรืออุปนิสัยไม่ดี ติดสุรา หรือยาเสพติด เยาวชนที่ขาดความรัก เป็นต้น อีกทั้ง สภาพแวดล้อมขาดการชักจูงไปในทางที่ดีในสภาพสังคมที่เสื่อม มีประชากรมาก แต่มีเครื่องอุปโภคบริโภค และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ขาดแคลน ต้องแย่งกันใช้ ผู้คนต้องวุ่นวายอยู่กับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการดำเนินงานในระยะยาว ความหวังสำหรับอนาคตรางเลือนไป เยาวชนก็ขาดการแนะนำชักจูงไปในทาง ที่ดีในทางที่เสริมสร้างกิจกรรมด้านเสริมสร้างมีน้อย เยาวชนจึงหันไปใช้เวลาว่างไปในทางเสื่อมตลอดจนไปใช้ ยาเสพติด และความกดดันทางเศรษฐกิจ สังคม ก็เป็นปัญหา สำคัญ ชุมชนที่เศรษฐกิจไม่มีความอยากจนมาก มีผู้ที่ ติดยาเสพติดมาก ผู้ที่อยู่ในบริเวณชุมชนแออัด หรือบริเวณใกล้เคียงมีความลำบากในการดำรงชีพ และ การขาดความหวัง สำหรับอนาคต อาจผลักดันให้คนบางคนหันไปใช้ยาเสพติด^๕

การแพร่ระบาดของยาเสพติด ณ ปัจจุบันการยังปรากฏอยู่ในลักษณะของสื่อออนไลน์โดยการทำการค้ายาเสพติดด้วยการใช้สื่อสังคม (Social Media) เป็นช่องทางทางการค้ายาเสพติดทั้งเสนอขายและสั่งซื้อ โดยเฉพาะในระดับขายส่งรายย่อยและขายปลีกให้ผู้เสพ ควบคู่กับการใช้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์เป็นช่องทาง ลำเลียงยาเสพติดตรงถึงมือผู้เสพ และการใช้บริการธุรกรรมทางการเงิน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E Banking) เป็นช่องทางจ่ายค่ายาเสพติดตรงถึงมือผู้ค้าถูกตรวจพบมากขึ้นและพบว่าบางเครือข่ายไปถึงขั้นการใช้สกุลเงินดิจิทัล (Bit coin) ในการค้า ซึ่งนอกจากมีผลให้เครือข่ายการค้า ยาเสพติดย่อย ๆ เกิดและเพิ่มขึ้น ได้ง่าย การแพร่ระบาดของยาเสพติดผ่านช่องทางการค้าเหล่านี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การสืบสวนปราบปราม ทำได้ยากขึ้น^๖

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในภาคเหนือตอนล่าง จากรายงานสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปี ๒๕๕๘ พบว่าพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเป็นพื้นที่ในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านไปยังพื้นที่อื่นในเส้นทาง หลวงสายหลักและสายรองสำคัญ คือ เส้นทางหมายเลข ๑๑ จากเชียงราย-อุตรดิตถ์-พิษณุโลก-พิจิตร- นครสวรรค์ เส้นทางหมายเลข ๑๒ จากตาก-สุโขทัย-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เส้นทางรองในการลำเลียงยาเสพติด เป็นเส้นทางหมายเลข ๑๓๒๕ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก -อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เส้นทาง หมายเลข ๑๑๔๓ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก- อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ส่วนราคายาเสพติด พบว่า ยาบ้าเม็ดละ ๒๐๐-๒๕๐ บาท กัญชาห่อละ ๒,๘๐๐-๓,๕๐๐ บาท ไอซ์ จีละ ๒,๘๐๐-๓,๐๐๐ บาท^๗ นอกจากนี้ข้อมูลจากคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ ๘ / ๒๕๖๒ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยยังคงเป็นการค้า และการแพร่ระบาดของยาบ้า พิษกระท่อม กัญชาแห้ง กัญชาสด และไอซ์ กลุ่มผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

^๕ โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (๒๕๕๙). สาเหตุการติดยาเสพติดของเยาวชน. สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kpb/sub/book/book.php?book=๙&chap=๑๓&page=๓๙-๑๓-infodetail๐๒.html>

^๖ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (๒๕๖๑). แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วน ปี ๒๕๖๑. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก www.oic.go.th > FILEWEB > GENERAL > DATA๐๐๐๐

^๗ พิษณุโลกฮอตนิวส์. (๒๕๕๘). ยาบ้าในจ.พิษณุโลกยังคงแพร่ระบาดรุนแรง ป.ป.ส.ภาค๖ ระดมหน่วยงานป้องกันระยะ๕ปี. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก ที่มา - <https://www.phitsanulokhotnews.com/๒๐๑๖/๐๒/๑๘/๘๑๕๒๕>

ติดยังคงเป็นกลุ่ม รั้งจ้าง /แรงงาน มากที่สุด,รองลงไปคือ กลุ่มเกษตรกร ,และ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ช่วงอายุที่พบว่าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด คือ เยาวชนอายุระหว่าง ๑๘-๒๔ ปี, รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ ๒๕-๒๙ ปี, และกลุ่มอายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป ตามลำดับ^๖ การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดข้างต้นได้สร้างความตระหนักแก่หน่วยงานภาครัฐและสังคมในการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามต่อสถานดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยประธานชมรมเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส. ภาค ๖ นำ คณะชมรมเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส. ภาค ๖ เข้าร่วมโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส ภาค ๖ ทั้ง ๙ จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ตากและพิจิตร^๗ โดยสาระสำคัญความร่วมมือก็เพื่อรู้สร้างความเข้าใจในสถานการณ์ยาเสพติดการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งจะต้องสื่อสารการทำงานของภาครัฐกับประชาชนได้อย่างถูกต้องซึ่งเรื่องสำคัญ รวมไปถึงประเด็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เยาวชน ประเด็นการเป็นพื้นที่ที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเส้นทางขนย้ายและลำเลียงยาเสพติดจากรายละเอียดข้างต้นถือว่าเป็นปัจจัยความเสี่ยง (risk factor) ในการที่ทำให้เกิดการเสพติดมากขึ้นในเยาวชนอันเนื่องมาจากว่าพื้นที่สำคัญที่พบการแพร่ระบาดและมีการลำเลียงขนย้ายยาเสพติดส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีความสะดวกสบายในด้านการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำให้เยาวชนเข้าถึงวงจรของยาเสพติดได้ง่ายมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ในฐานะเส้นทางขนย้ายและลำเลียงยาเสพติด รวมถึงพักยาเสพติดก่อนที่จะเข้าสู่กรุงเทพมหานครและส่งออกต่อไปยังชายแดนประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ปัญหาเรื่องยาเสพติดดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้แก่รัฐและประชาชนเป็นอย่างมากซึ่งแทบจะทุกๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็น สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปสู่วิถีวงโคจรของยาเสพติดก็คือกลุ่มเยาวชน ฉะนั้นจากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงปรารถนาที่จะทำวิจัยในหัวข้อ รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยความต้องการของผู้วิจัยต้องการฉายภาพเพื่อค้นหาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เมื่อทราบถึงประเด็นทั้งสถานการณ์และพื้นที่เสี่ยงของปัญหาเสพติดแล้วจึงนำไปสู่การค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และท้ายสุดนำเสนอเป็นเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

^๖ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ ๘ / ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG๑๙๐๕๒๘๒๐๐๓๐๖๐๐๓>

^๗ NorthernNews. (๒๕๖๒). ปปส.ภาค ๖ ได้นำสื่อมวลชนเหนือล่างสัมมนาในงานด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน, จาก <http://www.tigernews.tv/๒๓/๐๙/๒๐๑๙/๑๕๕๖๖๒/>

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒ ๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๒.๒ เพื่อศึกษามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น ๓ แบบ คือ

■ ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี

■ ขอบเขตประเด็นที่ศึกษา

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มุ่งศึกษาเนื้อหาที่ครอบคลุมดังต่อไปนี้

ส่วนที่หนึ่ง กล่าวถึง สภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ส่วนที่สอง กล่าวถึง มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ส่วนที่สาม กล่าวถึง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

■ ขอบเขตช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีขอบเขตดำเนินงานด้านเวลา ๑ ปี ภายใต้ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ทราบถึงสภาพปัญหาในภาพเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๔.๒ ค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๔.๓ ทราบถึงเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๑.๕ นิยามศัพท์

เยาวชน โครงการวิจัยฉบับนี้ได้กำหนดคำนิยามของเยาวชนที่มีอายุ ๑๕ – ๒๔ ปี ตามคำนิยามขององค์การเงินทุนสหประชาชาติแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)^{๑๐} ทั้งนี้ในงานวิจัยฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะเยาวชนไทยในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ อุทัยธานี

เยาวชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง เยาวชนที่มีความเสี่ยงหรือเคยเข้าสู่วงจรของยาเสพติด เช่น ผู้ที่เคยติดยา ผู้ที่เคยจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องยาเสพติด เช่น คนในครอบครัวอาจติดยาเสพติด อาจรู้จักเพื่อนหรือมีกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น

ภาคเหนือตอนล่าง หมายถึง พื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ คือ ๙ จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิชณุโลก เพชรบูรณ์ ตากและพิษณุโลก

ยาเสพติด โครงการวิจัยฉบับนี้ หมายถึง ยาเสพติดให้โทษ โดยมีลักษณะเป็นสารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ รวมตลอดถึงพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติด และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยา

^{๑๐} Driving change for children through data. (๒๕๖๒). สืบค้นเมื่อ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.unicef.org/research-and-reports>

เสพติดให้โทษด้วย ทั้งหมดนี้รวมถึง ความหมายในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ โดยขอบเขตมี ๕ ประเภท แต่งานวิจัยฉบับนี้ได้นิยามเพียง ๓ ประเภทเท่านั้น คือ

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงมี ๓๘ รายการ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน แมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี ๑๐๒ รายการ เช่น ใบโคคา โคคาอิน โคเดอีน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟิน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งเพื่อใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)

ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึง ๔ มี ๔ รายการ คือ กัญชา พืชกระท่อม ฝิ่นฝิ่น ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม และพืชเห็ดขี้ควาย^{๑๑}

^{๑๑} กฎหมายยาเสพติดและบหลงโทษ. (๒๕๖๒). สืบค้นเมื่อ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก http://www.thailaws.com/aboutthailaw/knowledge_๖๒.htm

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้แนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดที่ว่าด้วยกฎหมายการป้องกัน ปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๒.๒ แนวคิดที่ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยเรื่องยาเสพติด
- ๒.๓ แนวคิดที่ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม
- ๒.๔ แนวคิดที่ว่าด้วยเยาวชนกับปัญหายาเสพติด
- ๒.๕ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในงานวิจัย

๒.๑ แนวคิดที่ว่าด้วยกฎหมายการป้องกัน ปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติด

แนวคิดที่ว่าด้วยกฎหมายการป้องกัน ปราบปราม ลดความเสี่ยงและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยเป็นกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งนี้ การกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของประเทศไทยเกี่ยวข้องกับกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๕๓ และพิธีสารแก้ไขฯ ค.ศ. ๑๙๗๒ อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐^{๑๒} ทั้งนี้ แนวคิดส่วนนี้ ประกอบด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งของประเทศไทยและสากล และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษของประเทศไทย เพื่อชี้ให้เห็นภาพแนวคิดการดำเนินการทางด้านกฎหมายในการป้องกัน ปราบปราม ลดความเสี่ยงและแก้ปัญหายาเสพติด ดังนี้

๒.๑.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๑. ประเภทกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๕ ประเภท ได้แก่

- (๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสารตามบัญชีอนุสัญญาระหว่างประเทศ และที่ได้เพิ่มเติมขึ้น กำหนดความผิดและการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ประกอบด้วย พรบ. ยาเสพติดให้โทษฯ และ พรบ. วัตถุที่ออกฤทธิ์

^{๑๒} นัตรสมุน พดมิภิญโญ. (๒๕๖๐). กฎหมายควบคุมยาเสพติดเปรียบเทียบ. *Public Health & Law Journal* ๓(๒). หน้า ๑๔๘-๑๖๖.

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการสืบสวนพิเศษ การดำเนินคดี การรับฟังพยานหลักฐาน ประกอบด้วย พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๓) กฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน ได้แก่ พรบ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และพรบ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๔) กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางเลือก เช่น มาตรการชะลอการฟ้องใน พรบ. บัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๕) กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายระดับชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรบ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒. สาระสำคัญและเป้าหมายของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย

การกำหนดตัวบทกฎหมายยาเสพติดในประเทศไทยมีเป้าหมายหลัก ๒ ประการ ได้แก่ เป้าหมายเพื่อการป้องกันและควบคุมยาเสพติด ประกอบด้วย พรบ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ พรบ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดและควบคุมโดยกระทรวงสาธารณสุข และเป้าหมายเพื่ออาชญากรรมยาเสพติด ประกอบด้วย พรบ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และ พรบ. วิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐

ทั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการดำเนินคดีและการลงโทษด้วยการควบคุมผู้กระทำความผิด โดยกำหนดให้ความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโทษ ได้แก่ การผลิตทั้งกระบวนการ ทั้งการเพาะ ปลูก ทำผสม ปรุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป ส่งเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ แบ่งบรรจุ และรวมบรรจุ การนำเข้า ส่งออก จัดจำหน่าย ครอบครอง และเสพหรือการรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายทุกวิธีการ และค้ำจนถึงประเภทและปริมาณยาเสพติดของกลางที่เจ้าหน้าที่ผู้จับได้ยึดไว้เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายการปราบปรามยาเสพติดใน พรบ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่ทำตามยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน และมาตรการในการสกัดกั้น ป้องกัน บำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศด้วย ทั้งนี้ การกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีมาตรการป้องกันและบำบัดรักษา โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหาที่ไม่รุนแรงเข้าสู่การบำบัดรักษาตาม พรบ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือ พรบ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตาม พรบ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒^{๑๓} เป็นพระราชบัญญัติที่ถูกใช้อย่างยาวนาน และมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎระเบียบบางประการให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ คือ การบัญญัติให้คำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุที่เสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจลักษณะสำคัญ และต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ ส่งผลให้มีอาการทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา ทั้งยังส่งผลให้สุขภาพทรุดโทรมลง รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ

^{๑๓} พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๒

ดังกล่าวด้วย พรบ. ฉบับนี้ได้แบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษเป็น ๕ ประเภท เพื่อกำหนดวิธีการควบคุมที่เหมาะสม เนื่องจากความอันตรายและเหตุผลทางการแพทย์ของแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน ดังนี้

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี แอลเอสดี

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ใบโคคา โคคาอิน ยาสกัดเข้มข้นจากต้นฝิ่นแห้ง มอร์ฟีน ฝิ่นยา หรือฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีเพื่อใช้ทางยา ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น

ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมีสารเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ คือยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ เป็นองค์ประกอบ

ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ หรือ ๒ ที่สำคัญ เช่น อาเซติดแอนไฮโดรด์ อาเซติลคลอไรด์ เอทิลดีนไดอะเซเตต คลอซูโดอีเฟดรีน เออร์โกตามีน ไอโซซาฟรอล ไลเซอร์จิคอซิด ไพเพอร์นอล และซาฟอรล

ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้อยู่ในประเภทที่ ๑ ถึง ๔ มี ๔ รายการ ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

ทั้งนี้ พรบ. ยาเสพติดให้โทษฉบับที่ ๕ ได้รับการแก้ไขเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “หน่วยการใช้” “ติดยาเสพติด” “การบำบัดรักษา” “ข้อความ” และ “โฆษณา” แก้ไขบทนิยามคำว่า “สถานพยาบาล” และ “เภสัชกร”

(๒) กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษแต่ละประเภทที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้ และกำหนดให้อาจออนุญาตให้จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเฉพาะยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เกินปริมาณที่กำหนดเป็นพิเศษได้

(๓) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๔) กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาด

(๕) แก้ไขลักษณะต้องห้ามของผู้อนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๒ เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับกฎหมายที่มีอยู่

(๖) จัดให้มีมาตรการควบคุมการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๓

(๗) กำหนดให้ผู้ขอซื้อขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ

(๘) กำหนดให้มีการโฆษณาสรรพคุณยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๒ ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพได้ ปรับปรุงมาตรการควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การบำบัดรักษา สถานพยาบาล และผู้ประกอบการวิชาชีพในสถานพยาบาล

(๙) กำหนดให้การค้นสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น

(๑๐) กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจ ทดสอบว่าบุคคล หรือกลุ่มบุคคลมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่

(๑๑) ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด

(๑๒) กำหนดเพิ่มเติมให้ผู้เสพและผู้ที่มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาและได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้พ้นจากความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

(๑๓) กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับเป็นหลักในความผิดที่มีโทษจำคุกและปรับ

(๑๔) กำหนดให้ศาลลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำ หากผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน

๒.๑.๓ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ฉบับแก้ไข ปี พ.ศ.๒๕๖๒

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษเป็นพระราชบัญญัติที่ให้โทษฉบับที่ ๗^{๑๔} เป็น พรบ.ที่ถูกใช้ในปัจจุบัน ทั้งนี้ได้มีการปรับแก้เนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแก้ไขยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั่นคือ กัญชาและพืชกระท่อมให้สามารถนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยและเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมของแพทย์ได้ ทั้งนี้ สาระสำคัญของ พรบ. ฉบับดังกล่าวได้แก่

(๑) กัญชาและกระท่อมยังเป็นเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตาม พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่ได้รับการพิจารณาให้นำมาใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษาเพื่อการศึกษาวิจัยและประโยชน์ทางการแพทย์ได้ ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตดังกล่าว ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมการแพทย์ไทยและแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต นายแพทย์สภา นายกสภาการแพทย์แผนไทย และนายสภาเภสัชกรรม

(๒) กำหนดเงื่อนไขการอนุญาตผลิต นำเข้าและส่งออกให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่จะเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนา กรณีที่เป็นกัญชง (Hemp) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนการนำติดตัวเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักร ต้องไม่เกิดในปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะ และมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของแพทย์

(๓) คุณสมบัติของผู้ที่ต้องการขออนุญาตนำเข้า หรือส่งออก ได้แก่

(๓.๑) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการศึกษาวิจัย จัดการเรียนการสอนหรือให้บริการทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภาภาษาชาติไทย

(๓.๒) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เภสัชกรรม ทันตกรรม การสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านฯ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษด้วย

(๓.๓) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ที่ศึกษาวิจัยและจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์

^{๑๔} พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒

(๓.๔) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มกันเป็นวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือ สหกรณ์การเกษตร ซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและกำกับดูแลของผู้ขออนุญาตที่เป็นหน่วยงานรัฐหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๓.๕) ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

(๓.๖) ผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องนำติดตัวเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักรเพื่อรักษาโรคเฉพาะ

(๓.๗) ผู้ขออนุญาตอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ห้ามจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาต

(๕) กำหนดชื่อยกเว้นให้มีในครอบครองโดยไม่ต้องขออนุญาตได้เฉพาะผู้ป่วยที่มีใบสั่งยาจากแพทย์ในการรักษา

(๖) ห้ามมีการโฆษณาเสพติดประเภทที่ ๒ ประเภทที่ ๓ และประเภทที่ ๕

(๗) กำหนดท้องที่เพื่อให้เสพกระท่อมได้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจมีมติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ประกาศให้ท้องที่ใดสามารถเสพพืชกระท่อมได้ โดยไม่เป็นความผิด ทั้งนี้ การเสพและการครอบครองดังกล่าวต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กล่าวโดยสรุป กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมตามบริบทสังคม ทั้งนี้ ได้ยกให้กัญชาเป็นพืชที่อยู่ในการควบคุมแต่ถูกละเว้นจากบัญชียาเสพติด กล่าวคือสามารถนำกัญชาไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ แนวคิดว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยเรื่องยาเสพติด

รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติดเอาไว้เป็นแผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ จากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนำมาสู่แผนการปฏิบัติทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชุมชน ซึ่งมีใจความเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นแต่ละชุมชน

๒.๒.๑ แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๒^{๑๕}

จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลกของ World Drug Report ๒๐๑๘ ของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติชี้ให้เห็นว่าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งกลุ่มยาเสพติดที่พบเป็นจำนวนมากคือ กลุ่มยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐจึงต้องทำการป้องกันและปราบปรามเพื่อลดปัญหาเสพติดลง ทั้งนี้แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติดปี ๒๕๖๒ ได้ยึดกรอบแนวคิดดังนี้

^{๑๕} คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (๒๕๖๒). แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติดปี ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.oncb.go.th>

(๑) ร่างยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ระหว่าง พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ ซึ่งเน้นประเด็นการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดให้เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และกำหนดให้มีการวางแผนแม่บทการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นมา

(๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ระหว่าง พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔ ซึ่งมี ประเด็นการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ว่าด้วยการเสริมสร้างความมั่นคง แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ประกอบกับเป้าหมายที่ ๔ ในยุทธศาสตร์ดังกล่าว ว่า ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกในอาเซียนในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

(๓) แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

จากแนวคิดดังกล่าว นำมาสู่แผนการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดยาเสพติด ปี ๒๕๖๒ ที่ มุ่งเน้นส่งเสริมภูมิคุ้มกันแก่เด็กปฐมวัย ป้องกันเด็ก เยาวชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีความเสี่ยงปัญหายาเสพติด ทั้งนี้ ประกอบด้วยหมวดหมู่ ๓ ประการ ได้แก่ การป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษา ดังนี้

■ การป้องกัน

(๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ดังนี้

(๑.๑) แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงวัยและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ผ่านการเรียนการสอนและกิจกรรมในสถานศึกษา ทั้งนี้ กรอบการดำเนินงานตามแผนงานนี้มี ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างภูมิคุ้มกัน การค้นหา การรักษา การเฝ้าระวัง และการบริหารจัดการ โดยมีแนวทาง คือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายตามช่วงวัยเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ใช้สื่อเป็นส่วนช่วยในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดย การจัดทำองค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสม ส่งเสริมการสร้างกลไกการสร้าง ภูมิคุ้มกันในสถานศึกษาทั้งในระดับส่วนกลาง จังหวัด และกลไกในสถานศึกษา ให้สามารถนำแผนงานดังกล่าว ไปใช้ได้จริง

(๑.๒) แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา ซึ่งมี กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา หรือกลุ่มเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาที่มีอายุ ระหว่าง ๓-๒๕ ปี ซึ่งแนวทางในการจัดทำแผนงานนี้คือ การค้นหาและคัดกรองกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดทำ ฐานข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งมั่วสุม สถานบันเทิง เพื่อนำไป ดำเนินการจัดระเบียบสังคม และนำชุมชน ท้องถิ่นเข้ามาเป็นกลไกหลักในการสร้างภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังกำหนดการให้ความช่วยเหลือด้านโอกาสในการพัฒนาชีวิต และส่งเสริมให้ กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในชุมชน

(๑.๓) แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงานและผู้ประกอบการ อันมี กลุ่มเป้าหมายเป็นแรงงานในสถานประกอบการ กลุ่มแรงงานนอกระบบหรือนอกสถานประกอบการ และกลุ่ม แรงงานเฉพาะ เช่น แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ และแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น โดยแนวทางการป้องกัน การใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ คือการดำเนินการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในสถานประกอบการ ควบคู่ไปกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในสถานประกอบการ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอาชีพในการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ

(๑.๔) แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้ชุมชนและประชาชนทั่วไป มีเป้าหมายคือ ประชาชนทุกกลุ่มที่อยู่ในชุมชน และผู้พันโทษคดียาเสพติด ทั้งนี้ แนวทางป้องกัน คือการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่เหมาะสม เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด ทั้งในแง่ผลกระทบต่อสุขภาพ ผลกระทบด้านกฎหมาย และสังคม รวมถึงการป้องกันไม่ให้ตนเอง ครอบครัวและชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด นอกจากนี้ ยังต้องสร้างกลไกในการเฝ้าระวัง ดูแลและช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้มีการเข้าไปกำกับดูแล

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อสร้างหรือปรับสภาพแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่ระบบนิเวศของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดระบบหรือกลไกที่ช่วยในการป้องกันกับปัญหาเสพติด ทั้งนี้ ระบบนิเวศของกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ระบบนิเวศที่สัมพันธ์กับสิ่งที่มีอิทธิพล ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน เครือข่ายทางสังคม สื่อต่างๆ ระบบนิเวศที่สัมพันธ์ในระดับชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน สถาบันศาสนา เป็นต้น และระบบนิเวศเชิงโครงสร้าง ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ อิทธิพลจากภายนอก ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วยแผนงาน ๓ ประการ ได้แก่

(๒.๑) แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ผ่านกลไกหลักของสังคม คือ ครอบครัว สถานศึกษาและสถาบันทางศาสนา แนวทางในการขับเคลื่อนแผนงานนี้ คือการทำให้ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดเป็นแรงผลักดัน และเป็นกำลังใจให้กลุ่มเป้าหมายเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้หน่วยงานรัฐที่เข้ามามีบทบาทในการรับผิดชอบ คือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒.๒) แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ด้วยการจัดระเบียบสังคม มีเป้าหมายในพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อให้เกิดปัญหาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนงานนี้คือ กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้มีแนวทางในการควบคุมและจัดการพื้นที่เสี่ยงไม่ให้เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด ตรวจตราให้มีการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมความสงบเรียบร้อยของชุมชน นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มพื้นที่เชิงบวกหมายถึง การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแล และตรวจตราได้

(๒.๓) แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ด้วยการพัฒนาทางเลือก มีเป้าหมายเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเสพติด โดยบูรณาการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรการผลิตเพื่อการประกอบอาชีพ ความสามารถในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค และอื่นๆ เพื่อนำมาดำเนินการสร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจ สนับสนุนให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลตนเองและพัฒนาชุมชนของตนเองได้

■ ด้านการปราบปราม

ในด้านการปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

(๑) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน นานาประเทศ เพื่อลดการผลิตและการค้ายาเสพติด เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ได้แก่

(๑.๑) แผนงานแก้ไขปัญหาแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เป็นแนวทางตามแผนแม่บทความร่วมมือในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และแผนปฏิบัติการร่วมแม่น้ำโขงปลอดภัยในการควบคุมปัญหายาเสพติด ๖ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม โดยร่วมมือกันด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วมกันสกัดกั้น ปราบปราม ควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ และดำเนินการตามความร่วมมือดังกล่าว

(๑.๒) แผนพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศและการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านยาเสพติด มีแนวทางในการเพิ่มบทบาทประเทศไทยในกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการประชุมคณะกรรมการยาเสพติด คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ ขยายความร่วมมือภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดในอนุภูมิภาค เพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินการแก้ไขปัญหากลักลอบผลิต ค่า และเสพยาเสพติด พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทอาเซียนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคือ สำนักงาน ป.ป.ส. สังกัดกระทรวงยุติธรรม

(๒) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาศักยภาพในการสืบสวน ปราบปราม และสกัดกั้นยาเสพติดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การเพิ่มความสามารถในการบูรณาการข่าวกรองยาเสพติด และมีศูนย์กลางในการบริหารจัดการข้อมูลในการปราบปรามยาเสพติด ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ได้แก่

(๒.๑) แผนงานสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ มีเป้าหมายเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน เน้นช่องทางนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก ทั้งนี้ แนวทางในการปฏิบัติในแผนงานนี้คือการเน้นความเชื่อมโยงระบบปฏิบัติการเพื่อลดช่องว่างการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์เพื่อไม่ให้ยาเสพติดเข้าสู่ตอนในประเทศหรือแพร่กระจายเข้าสู่ชุมชน พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ประสานงานปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติด เพื่อบูรณาการข้อมูลด้านการข่าว และเทคโนโลยีในการสกัดกั้น การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัดทั่วประเทศ ให้มีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(๒.๒) แผนงานปราบปรามยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ นายทุน ผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย เครือข่ายข้ามชาติและผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ตลอดจนนักค้ารายย่อยในหมู่บ้านหรือชุมชน แนวทางการปฏิบัติงานของแผนงานนี้ คือการบูรณาการสืบสวน ปราบปรามเครือข่ายและเป้าหมายของแผน ด้วยมาตรการด้านการปราบปรามครบทุกมิติ

(๒.๓) แผนงานการพัฒนาศักยภาพการปราบปราม มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการข่าวและการปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการด้านการข่าว การสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งข่าว ข้อมูลตัวยา สารเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ เพื่อนำไปสู่การทำลายแหล่งผลิต ปราบปรามผู้ค้าและการเฝ้าระวัง

(๒.๔) แผนงานควบคุมพืชเสพติด เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกพืชฝิ่น กระท่อม ซึ่งต้องใช้มาตรการควบคุมทั้งด้านกฎหมายควบคู่กับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การนำมาใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายอนุญาต

■ ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด

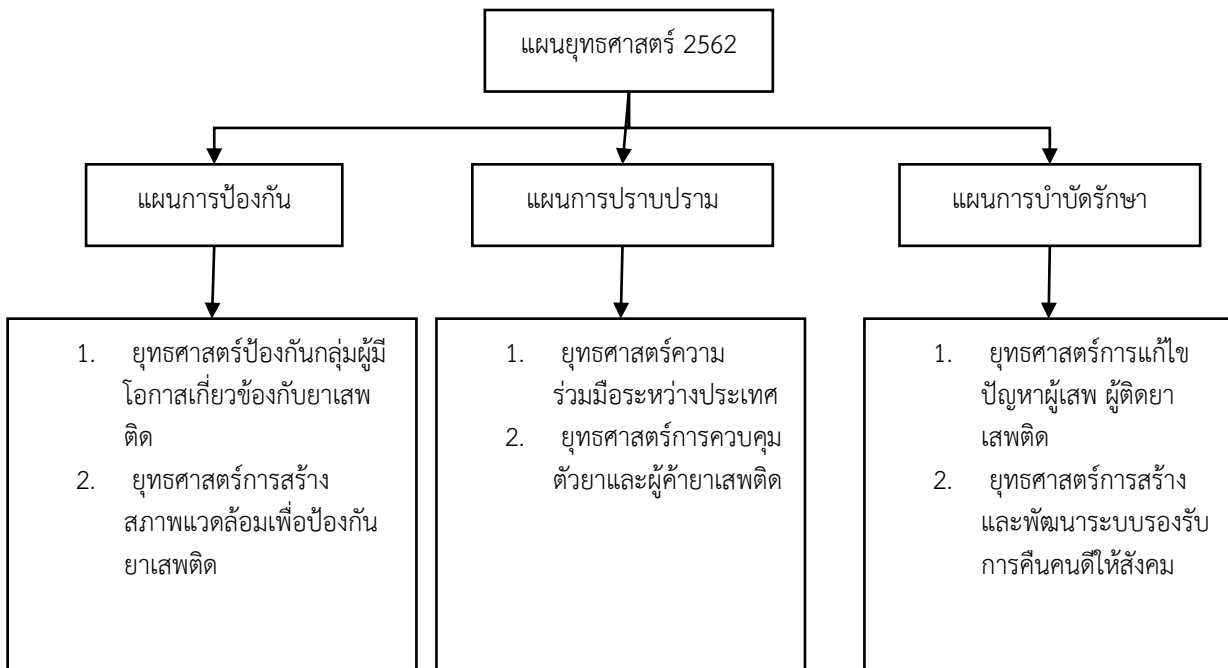
ด้านการบำบัดรักษายาเสพติดขับเคลื่อนด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดให้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีระบบทางเลือกที่เหมาะสมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ มาตรการในการบำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดปัญหาการเข้าถึงยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมาย ป้องกันและแก้ไขผู้ที่มีอาการทางจิตจากการใช้สารเสพติด ทั้งนี้ ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ได้แก่

(๑.๑) แผนงานค้นหาและนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟู การดูแล และการบริการมาตรการทางเลือก มีแนวทางในการจัดระบบเพื่อให้ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเข้าถึงการบริการด้านการบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยสร้างเจตคติว่าผู้เสพคือผู้ป่วย และการเสพยาเป็นโรคเรื้อรัง เพื่อให้เกิดการยอมรับในหมู่ครอบครัว ชุมชน และทำให้บุคคลรอบข้างเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัด ดูแล พร้อมทั้งดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ

(๑.๒) แผนงานบำบัดรักษาและมาตรการทางเลือก มีเป้าหมายในการให้การบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดในระบบสมัครใจ แนวทางในการดำเนินการ คือการวางกลไกสาธารณสุขในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน และกำกับการดำเนินงานด้านการรักษาในระดับเขตสุขภาพ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดระบบการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด พร้อมกับพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการบำบัดรักษาในรูปแบบใหม่ๆ ด้วยการดึงสหวิชาชีพมาเป็นส่วนหนึ่งในการบำบัด

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เสพและผู้ติดยาสามารถบำบัดและกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดอีก ทั้งนี้ประกอบด้วย ๑ แผนงาน คือ แผนงานการติดตามและช่วยเหลือให้กลับคืนสู่สังคม ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติ คือให้ผู้พ้นโทษผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้รับการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้จากยุทธศาสตร์ทั้งหมด สามารถสรุปได้ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ ๒.๑ สรุปแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปี ๒๕๖๒
ที่มา : คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒.๓ แนวคิดว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม

แนวคิดความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคมเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการสร้างความร่วมมือของรัฐด้วยการปกครอง กล่าวคือ รัฐได้ปกครองประชาชนในรูปแบบแนวตั้งหรือบนลงล่าง หากพิจารณาในแง่การจัดการปัญหาเสพติดในประเทศไทยปัจจุบันจะเห็นได้ว่ารัฐเป็นตัวแสดงสำคัญในการกำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยของสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเยาวชน ทั้งนี้ แนวคิดที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว คือแนวคิดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการปกครองของรัฐในรูปแบบบนลงล่าง พร้อมไปกับการสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๓.๑ ความหมายแนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative governance)

แนวคิดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐกับภาคเอกชน และประชาสังคมมีจุดเริ่มต้นมากจากการให้ความสำคัญในเรื่องการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐและท้องถิ่น ทั้งนี้ในบางประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการทำงานภายใต้แนวคิดดังกล่าว เช่น สหราชอาณาจักร ได้นำแนวคิดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมมาเป็นนโยบายสำคัญของทุกรัฐบาลนับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ ๑๙๙๐^{๑๖} การทำความเข้าใจแนวคิดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ จำเป็นต้องทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐาน ๕ แนวคิด ได้แก่

^{๑๖} Entwistle, T., Martin, S. ZX. (๒๐๐๕). From competition to Collaboration in public service delivery: A new agenda for research. *Public Administration*, ๘๓(๑), ๒๓๓-๒๔๒.

(๑) **แนวคิดการประสานความร่วมมือ (Collaboration)** ถูกให้คำนิยามว่าหมายถึง การร่วมดำเนินการหรือการร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ด้วยการทำงานในลักษณะที่สัมพันธ์กันแบบข้ามภาคส่วน ทั้งนี้ ความร่วมมือดังกล่าวต้องอยู่บนฐานการตอบแทนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ แนวคิดการประสานความร่วมมือยังถูกให้การนิยามที่มีความหมายรวมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับตัวแสดงที่เป็นอิสระและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยสรุปแล้ว แนวคิดการประสานความร่วมมือหมายถึง กระบวนการที่ตัวแสดงต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน และตัดสินใจอย่างอิสระร่วมกันในการสร้างสรรค์กิจกรรมให้สามารถบรรลุผลสำเร็จภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ^{๑๗} ทั้งนี้ แนวคิดการประสานความร่วมมือประกอบด้วยหลักการพื้นฐานสองประการ ได้แก่ หลักการว่าด้วยผลประโยชน์ของการประสานความร่วมมือ (collaborative advantage) อันเกิดจากการทำงานร่วมกัน และหลักการว่าด้วยแรงเฉื่อยของการประสานความร่วมมือ (collaborative inertia) หรือแนวโน้มที่การประสานความร่วมมือทำให้เกิดความล่าช้าในการสร้างผลผลิต หรือส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน^{๑๘}

(๒) **การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (collaborative governance)** หมายถึง การจัดการปกครองที่หน่วยงานสาธารณะแห่งหนึ่งหรือมากกว่านั้นได้ร่วมงานกันโดยตรงกับหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐในกระบวนการตัดสินใจที่เป็นทางการ มีฉันทามติร่วม และผ่านการปรึกษาหารือกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหรือนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติหรือเป็นการจัดการโครงการหรือทรัพยากรสาธารณะต่างๆ ทั้งนี้ การจัดการปกครองยังเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสาธารณะและภาคประชาสังคมที่มีระบบหรือกระบวนการต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งไม่จำกัดแค่เพียงหน่วยงานของภาครัฐหรือไม่ได้ติดกับดักแห่งการแบ่งแยกภาคส่วนการทำงานอันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบายสาธารณะ

(๓) **การจัดการการประสานความร่วมมือสาธารณะ (collaborative public management)** ได้ถูกนิยามไว้ว่าเป็นแนวคิดที่อธิบายกระบวนการในการอำนวยความสะดวกและปฏิบัติการท่ามกลางหน่วยงานที่หลากหลาย มีเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถถูกแก้ไขได้อย่างง่ายด้วยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงลำพัง จุดเน้นของแนวคิดนี้อยู่ที่ผู้จัดการกิจการสาธารณะ (public manager) และนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการประสานความร่วมมือ

(๔) **ประโยชน์จากการประสานความร่วมมือ (collaborative advantage)** เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการหลอมรวมระหว่างหน่วยงานอันเกิดจากการประสานความร่วมมือ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการแปรรูปความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ทำให้องค์ประกอบทางสังคมมีอำนาจน้อยกว่า ส่งผลเสียในการกำหนดนโยบายมากขึ้น ทั้งนี้ ประโยชน์จากการประสานความร่วมมือสามารถสรุปได้ ๖ ประเด็น ได้แก่

(๔.๑) สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้ ทำให้ข้ามพ้นปัญหาการมีทรัพยากรอย่างจำกัด

(๔.๒) แบ่งปันความเสี่ยงร่วมกันระหว่างองค์กร

(๔.๓) ประสิทธิภาพในการดำเนินการสามารถส่งผลลัพธ์ที่ดีกว่าการดำเนินการอย่างเดี่ยวๆ เพียงองค์กรเดียว หลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนฟุ่มเฟือย

(๔.๔) สามารถเสริมสร้างความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

(๔.๕) เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างองค์กรได้

^{๑๗} ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์. (๒๕๖๐). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือแนวคิด วรณกรรมคัตสรร และคำสำคัญ. วารสาร Verdian E-Journal Silpakorn University, ๑๐(๓), หน้า ๒๘๖-๒๘๘.

^{๑๘} Vangen, S., Huxham, C. (๒๐๑๐). Introducing the theory of collaborative advantage. อ้างใน ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์. (๒๕๖๐). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือแนวคิด วรณกรรมคัตสรร และคำสำคัญ. วารสาร Verdian E-Journal Silpakorn University, ๑๐(๓), หน้า ๒๘๖-๒๘๘.

(๔.๖) การเปลี่ยนแปลงหลักการคิดพื้นฐานจากความคิดที่ว่าไม่สามารถหาทางแก้ได้ เป็นการประสานความร่วมมือและเปิดมุมมองในการคิดแก้ปัญหาแบบใหม่ได้

(๕) **ผู้จัดการประสานความร่วมมือสาธารณะ (collaborative public manager)** มีบทบาทในการเลือกเข้าร่วมเครือข่ายเพื่อประสานความร่วมมือ ทั้งนี้ ผู้จัดการประสานความร่วมมือสาธารณะมีทั้งหมด ๔ กลุ่ม ได้แก่

(๕.๑) การก่อให้เกิด (activation) หมายถึงการระบุดบุคคลและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

(๕.๒) การกำหนดกรอบ (framing) หมายถึงการอำนวยความสะดวกให้เกิดข้อตกลงร่วมกันว่าด้วยบทบาทในการบริหารจัดการและการนำ

(๕.๓) การขับเคลื่อน (mobilizing) หมายถึงการสร้างความผูกพันเพื่อดำเนินการร่วมกันและแสวงหาการสนับสนุนจากทั้งผู้สนับสนุนและผู้ร่วมการประสานความร่วมมือ

(๕.๔) การหลอมรวม (synthesizing) หมายถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนระหว่างตัวแสดงต่างๆ รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกให้เกิดความเชื่อใจและหนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๒.๓.๒ กระบวนการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและสังคม

กระบวนการและกิจกรรมการประสานความร่วมมือสามารถนำมาพิจารณาใน ๕ มิติ ได้แก่ การกครอง การบริหาร การเห็นชอบร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนำมาสู่การบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมาย เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและการแก้ปัญหาร่วมกัน จากการศึกษาการประสานความร่วมมือของรัฐบาลท้องถิ่นสามารถสรุปออกมาเป็นกรอบการวิเคราะห์การประสานความร่วมมือสองมิติ ได้แก่ การประสานความร่วมมือในแนวตั้ง ประกอบด้วย การแสวงหาข้อมูล การแสวงหาการปรับเปลี่ยน และการอธิบายการประสานความร่วมมือในแนวนอน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ การแลกเปลี่ยนทรัพยากร และการร่วมโครงการ ทั้งนี้ กิจกรรมการประสานความร่วมมือสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระนาบ ได้แก่ ระนาบของมิติเชิงเส้นตรงแนวนอน และระนาบมิติเชิงเส้นตรงแนวตั้ง^{๑๔} ดังนี้

(๑) กิจกรรมการประสานความร่วมมือระนาบของมิติเชิงเส้นตรง เป็นการแสวงหาข้อมูล (information seeking: IS) เช่น การแสวงหาแนวทางทั่วไปของแผนงาน การแสวงหาความช่วยเหลือทางเทคนิค นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแสวงหาการปรับเปลี่ยน (adjustment seeking: AS)

(๒) กิจกรรมการประสานความร่วมมือแนวตั้ง ประกอบด้วยกิจกรรมประเภทการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ (policymaking and strategy-making: PM) การแลกเปลี่ยนทรัพยากร (resource exchange: RE) และการร่วมโครงการ (project based: PB) ดังตารางนี้

^{๑๔} Agranoff, R., McGuire, M. (๒๐๐๓). *Collaborative public management: new strategies for local government*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.

ตารางที่ ๒.๑ ประเภทกิจกรรมการประสานความร่วมมือตามแนวคิดของ Agranoff and McGuire

ระนาบของมิติเชิงเส้นตรง	ประเภทกิจกรรม	กิจกรรม
แนวนอน	การแสวงหาข้อมูล (information seeking: IS)	<ul style="list-style-type: none"> - การแสวงหาข้อมูลทั่วไปของแผนงาน หรือโครงการ - การแสวงหาทุนหรือทรัพยากรให้แก่แผนงานหรือโครงการ - การแสวงหาการตีความมาตรฐานและกฎต่างๆ - การแสวงหาแนวทางทั่วไปของแผนงานหรือโครงการ - การแสวงหาความช่วยเหลือทางเทคนิค
	การแสวงหาการปรับเปลี่ยน (adjustment seeking: AS)	<ul style="list-style-type: none"> - การผ่อนปรนระเบียบ ความยืดหยุ่น หรือการยกเว้นระเบียบ - การผ่อนปรนเชิงสถาบัน - การเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงในนโยบายที่เป็นทางการ - การแสวงหาทุนใหม่ๆ ให้กับแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ - การเรียกร้องความข้องเกี่ยวกับแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่มีลักษณะต้นแบบ - การเรียกร้องดุลยพินิจให้การดำเนินงานโครงการ
	แนวตั้ง	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ (policymaking and strategy-making: PM) - การได้รับความช่วยเหลือในการกำหนดนโยบาย - การได้เป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือแบบหุ้นส่วนอย่างเป็นทางการ - การได้เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายหรือกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน - การรวมเข้าด้วยกันของแรงผลักดันนโยบาย
	การแลกเปลี่ยนทรัพยากร (resource exchange: RE)	<ul style="list-style-type: none"> - การมองหาทรัพยากรทางการเงินและการคลัง - การใช้แรงจูงใจด้านการเงินและด้านการคลังร่วมกัน - การทำสัญญาเพื่อการวางแผนในการนำไปปฏิบัติ
	การร่วมโครงการ (project based: PB)	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความร่วมมือแบบหุ้นส่วนในการดำเนินแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม - การแสวงหาความช่วยเหลือทางเทคนิค

ที่มา: ฉัตรทิพย์ (๒๕๖๐)

แนวความคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือเป็นหนทางแห่งความหวังในด้านการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะในยุคปัจจุบัน การนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการปฏิบัติผู้ปฏิบัติต้องมีเป้าหมายเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริการสาธารณะ

๒.๔ แนวคิดที่ว่าด้วยเยาวชนกับปัญหายาเสพติด

๒.๔.๑ สถานการณ์ปัญหาเสพติดในเยาวชนไทย

จากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๖๒^{๒๐} พบว่าเด็กและเยาวชนไทยเผชิญปัญหาการติดยาเสพติด ๒.๗ ล้านคน โดยมีอายุระหว่าง ๑๕-๑๙ ปี มีจำนวน ๓ แสนคนที่ต้องเข้ารับการรักษาบำบัด ทั้งนี้ เยาวชนอายุ ๑๑ ปีเริ่มเสพยาบ้า และอายุ ๗ ปีเริ่มส่งยาบ้า นับว่าเป็นจำนวนตัวเลขที่ค่อนข้างสูงและส่งผลให้เกิดความสูญเสียมากมาย ทั้งนี้ มีงานศึกษาจำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า กลุ่มวัยรุ่นที่เข้าข่ายหรือมีความเสี่ยงสูงในการมีพฤติกรรมติดยาเสพติดเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางความคิดและมีความผิดปกติในการควบคุมตนเอง นอกจากนี้ ยังมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านลบ มักมองว่าตนเป็นคนไม่ดี ไม่มีความสามารถในการคิดหรือกระทำการใดๆ^{๒๑}

สาเหตุที่เยาวชนเข้าหาหรือพึ่งพาการใช้ยาเสพติดประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่^{๒๒}

(๑) ความอยากรู้อยากลอง อันมาจากช่วงวัยที่ต้องการอยากลองสิ่งแปลกใหม่ อยากมีประสบการณ์ร่วมกับสิ่งต้องห้าม กล่าวคือ ยิ่งถูกห้ามมากเท่าไรก็ยิ่งอยากลองมากเท่านั้น ทั้งนี้ ยาเสพติดบางชนิดหากได้ทดลอง ๑-๒ ครั้งก็สามารถทำให้ติดได้ เช่น เฮโรอีน

(๒) การใส่ใจหรือให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ โดยช่วงวัยเยาวชนมักจะมี ความอยากเอาใจเพื่อนหรือตามใจเพื่อนเพื่อให้ตนเองมีสังคม ดังนั้น หากเพื่อนชักชวนให้เสพยาจึงมีโอกาสเสี่ยงสูงในการเข้าไปทดลองโดยขาดความยั้งคิด ประกอบความต้องการได้รับการยกย่องและยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

(๓) ถูกหลอกลวง หากเยาวชนอยู่ในพื้นที่เสี่ยงอาจได้รับสารเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้ ยาเสพติดเข้ามาอยู่ในรูปอาหารขบเคี้ยว เช่น ทอฟฟี่ ลูกกวาด หรือบุหรี่ยัดไส้

(๔) จากการสร้างความเชื่อผิดๆ โดยเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงติดยาเสพติดมักเชื่อกันว่าการใช้ยาเสพติดจะช่วยทำให้เกิดการพักผ่อนหรือมีความสุข ลืมความทุกข์ได้ชั่วคราวจากความเคร่งเครียด หรือความกังวลที่เผชิญในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้มักเริ่มต้นจากการสูบบุหรี่ก่อน จากนั้นจึงขยับไปเป็นยาบ้า กัญชา มอร์ฟิน หรือเฮโรอีนในที่สุด

(๕) สิ่งแวดล้อมรอบตัวเยาวชนที่มีความเสี่ยง เช่น การอาศัยอยู่ในสถานที่แออัด แหล่งการค้าเสพยาเสพติด ไปจนถึงภาวะทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้หันมาพึ่งพายาเสพติดเพื่อให้หลุดพ้นจากความคับข้องใจ

จากสาเหตุการติดยาเสพติดในเยาวชนนำมาสู่ผลการกระทบทั้งด้านร่างกายและกฎหมายต่อตัวเยาวชน ผลด้านร่างกายและจิตใจที่เยาวชนจะได้รับหลังจากเผชิญกับปัญหาการติดยาเสพติด คือ ยาเสพติดส่งผลต่อการทำลายประสาทสมอง ทำให้สมรรถภาพทางด้านจิตใจเสื่อมลง เกิดอาการหลอนประสาทในกรณีที่เสพอย่างต่อเนื่องยาวนาน หวาดระแวง ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านสังคมตามมา เช่น ผลกระทบด้านการเรียน ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับคนรอบตัว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเกิดผลด้านกฎหมายอีกด้วย กล่าวคือ

^{๒๐} กรมสุขภาพจิต. (๒๕๖๒). *สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทยหนักสุดติดยา*. สืบค้นเมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=๒๘๔๗๘>.

^{๒๑} บรรจงจิตต์ พันธุ์ทอง และนิภา กิมสูงเนิน. (๒๕๕๗). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังแห่งตนร่วมกับการสนับสนุนครอบครัวต่อพฤติกรรมไม่เสพยาซ้ำในผู้ป่วยเสพยาบ้า สถาบันธัญญารักษ์. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, ๒๓(๑), หน้า ๖๑-๖๘.

^{๒๒} สมชาย ธีธฤณกุล. (๒๕๕๓). *วัยรุ่นกับยาเสพติด*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, ๑๒(๓), หน้า ๑๖๗-๑๗๓.

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ได้กำหนดโทษให้ผู้เสพยาเสพติดประเภทเฮโรอีน ผีน มอร์ฟีน โคเคน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท ผู้เสพกระท่อม ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และหากรณที่มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต

๒.๔.๒ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชน

การแก้ปัญหายาเสพติดในเยาวชนปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่แนวความคิดการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่าการแก้ไขโดยการลงโทษ โดยใช้แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตัวเด็กและเยาวชนได้แก่

(๑) การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็กและเยาวชนให้ไม่ทดลองหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีทักษะในการปฏิเสธเพื่อนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พร้อมทั้งสร้างความตระหนักให้เด็กและเยาวชนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อป้องกันการเข้าสู่ภาวะความเสี่ยง ทั้งนี้ สังคม ครอบครัวและตัวเด็ก ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กมุ่งเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่งเสริมกิจกรรมยามว่างไม่ให้เยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การออกกำลังกาย การสร้างโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน ในขณะที่ครอบครัวต้องเป็นเกราะกำบังให้แก่เยาวชน ด้วยการสร้างความรัก ความอบอุ่น และความใกล้ชิดสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว^{๒๓}

(๒) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยการสร้างชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้านปลอดยาเสพติด และรณรงค์ให้เกิดการแจ้งเบาะแสผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายภายในชุมชน ทั้งเยาวชน ผู้เสพยาเสพติด ครอบครัว ผู้นำท้องถิ่น ผู้ค้ายาเสพติด องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน ติดตามประเมินผล เพื่อนำไปสู่การป้องกันและการแก้ปัญหายาอย่างยั่งยืน^{๒๔}

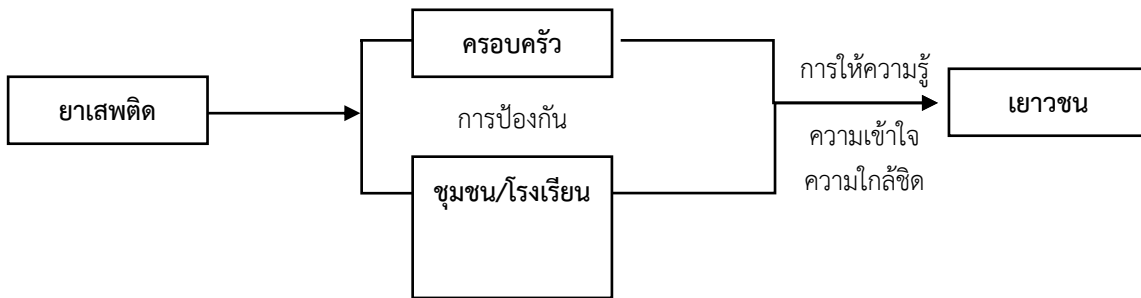
(๓) การเพิ่มศักยภาพของบทบาทองค์กรท้องถิ่น โดยการเพิ่มบทบาทให้แก่โรงเรียน ครู ในการอบรมให้ความรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนจะเป็นแนวทางการป้องกันปัญหาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ จัดทำหลักสูตร ยุทธศาสตร์ คู่มือแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เช่น การจัดแต่งตั้งครูที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ระดมทรัพยากรในการทำงานจากเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน ให้เกิดการป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง^{๒๕}

^{๒๓} วรางคณา จันทรังค. (๒๕๖๑). แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*, ๔(๑), หน้า ๖๕-๗๔.

^{๒๔} เอกรัตน์ หามนตรี. (๒๕๖๑). ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, ๕(๒), หน้า ๔๓๔-๔๕๑.

^{๒๕} อรทัย ธารแก้ว, จตุพร เพ็งชัย และยุพาศรี ไพรวรรณ. (๒๕๖๒). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๔. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, ๑๖(๗๒). หน้า ๓๓-๔๗

กล่าวได้ว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทั้ง ๓ ฝ่าย ได้แก่ ตัวเยาวชน ครอบครัว และชุมชน สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ ๒.๒

ภาพที่ ๒.๒ แผนภาพการป้องกันปัญหายาเสพติดในเยาวชนอย่างยั่งยืน
ที่มา: การรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย

๒.๕ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากขอบเขตเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังต่อไปนี้

๒.๕.๑ สถานการณ์เยาวชนกับปัญหายาเสพติดในประเทศไทย

๑. สถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศไทย

ด้านการลำเลียงยาเสพติดปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหายาเสพติดในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศไทย บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ทั้งนี้ การลักลอบนำเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวเป็นการลักลอบนำยาบ้า เฮโรอีน ไอซ์ และกัญชา ซึ่งมาจากทั้ง สปป.ลาว ทวีปอเมริกาใต้ ลำเลียงผ่านประเทศไทยเพื่อนำส่งประเทศที่สาม การลักลอบนำเข้าประเทศไทยมักจะลักลอบมายังพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เมื่อแบ่งเป็นรายตัวยา สามารถแบ่งได้ดังนี้ ยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน จะถูกลักลอบนำเข้าทางพื้นที่ภาคเหนือเป็นหลัก โดยเฉพาะจากทางจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ กัญชา ถูกลักลอบเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือทางด้านจังหวัดนครพนม โครเคน จากทวีปอเมริกาใต้ถูกลักลอบผ่านท่าอากาศยานของประเทศเพื่อนบ้านและนำเข้าทางบกมาในประเทศไทย เอ็กซ์ตาซีหรือยาอีมักถูกส่งซื้อผ่านเว็บไซต์ผิดกฎหมาย หรือ Dark web โดยลักลอบเข้ามาผ่านพสุภุประณีย์ระหว่างประเทศ คีตามีนในรูปของผลิตภัณฑ์ในถุงชาลักษณะเหมือนถุงบรรจุไอซ์ถูกลักลอบเข้ามาในภาคเหนือของไทยเป็นหลัก และใบกระท่อมแพร่ระบาดในพื้นที่ภาคใต้ของไทยเป็นหลัก มาจากประเทศมาเลเซียและลักลอบนำเข้าทางจังหวัดสงขลา และสตูล

รูปแบบการลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทยจะเริ่มลำเลียงเข้ามาในประเทศไทยประกอบด้วย ภาคเหนือจากแหล่งผลิตในรัฐฉานของประเทศเมียนมา กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่จะเป็นชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาเดินทางเข้ามาด้วยช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน เลือกใช้ช่วงเวลากลางคืนเป็นช่วงเวลาหลัก นำไปพักเก็บในหมู่บ้านบริเวณชายแดน หรือนำไปมอบในจุดหมายที่นัดกันไว้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะลำเลียงเข้ามาจากกลุ่มขบวนการลำเลียงยาเสพติดจากรัฐฉาน สู่ สปป.ลาว ด้านแขวงบ่อแก้ว โดยใช้เส้นทางบกและแม่น้ำ

โฆงเป็นเส้นทางหลัก จากนั้นนำไปเก็บพักบริเวณหมู่บ้านริมน้ำโฆงก่อนเข้าสู่ประเทศไทยตอนใน ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยเป็นตัวแสดงหลักในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยเกิดจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลาง จากนั้นจึงจู่ตวงยาเสพติดเพื่อตัดตอนกระบวนการส่งมอบ และยังเป็นการต่อต้านการสืบสวนขยายผลจากเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการส่งผ่านพัสดุไปรษณีย์เอกชนมากยิ่งขึ้น^{๒๖}

สถานการณ์การค้ายาเสพติดในปัจจุบัน จากกระบวนการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าขบวนการค้ายาเสพติดมีการทำงานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ นับตั้งแต่กระบวนการผลิต การลักลอบไปจนถึงการส่งยาเสพติดให้แก่ผู้ซื้อที่อยู่ปลายทาง ด้วยวิธีการตัดตอนการรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ผ่านคนกลาง หรือการสร้างตัวตายตัวแทนระดับล่าง เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบไปถึงต้นเหตุได้ ประกอบกับมีชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้ายาเสพติดในประเทศไทยทั้งการเป็นผู้จำหน่ายเองและเป็นผู้รับจ้างลำเลียง เช่น ชาวเมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังมีชาวแอฟริกันตะวันตกที่มีเครือข่ายค้ายาเสพติดเชื่อมโยงไปทั่วโลกอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และขายปลีกให้กับชาวไทยอีกด้วย วิธีการที่ใช้ในการค้ายาเสพติดปัจจุบัน คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลัก ทั้งการเสนอขายและการสั่งซื้อทั้งระดับรายย่อยและขายปลีกให้กับผู้เสพ พร้อมทั้งใช้การส่งผ่านพัสดุภัณฑ์เป็นช่องทางลำเลียงด้านการค้าปลีก ใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการจ่ายเงินสู่ผู้จัดจำหน่าย บางรายใช้สกุลเงินดิจิทัลหรือ Bitcoin ในการค้า ส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น และการปราบปรามทำได้ยากมากยิ่งขึ้น^{๒๗}

จากรายงานของ ป.ป.ส พบว่า ปี พ.ศ.๒๕๖๑ พบการจับกุมยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๐ โดยเฉพาะยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน โดยสามารถยึดจับยาบ้าได้ ๓๐๒ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๘,๕๒๖ กิโลกรัม เฮโรอีน ๙๐๓ กิโลกรัม และกัญชา ๑๖,๓๙๙ กิโลกรัม ซึ่งปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบเข้ามามีมากเกินความต้องการภายในประเทศไทย ส่งผลให้ราคายาเสพติดถูกลง ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของยาเสพติดพบในกลุ่มเด็กและเยาวชนมากที่สุด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ โดยมีอายุ ๑๕-๒๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๙ ซึ่งนับเป็นจำนวนที่สูง หากพิจารณาแนวโน้มสถานการณ์ปัญหาเสพติดพบว่า^{๒๘} มีแนวโน้มที่จะแพร่ระบาดได้สูงในกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากการเข้าถึงสื่อออนไลน์ที่สะดวกขึ้น และราคายาเสพติดที่ถูกลง ส่งผลให้มีผู้เสพเป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ชนิดยาเสพติดที่มีแนวโน้มมีผู้ใช้เพิ่มขึ้นได้แก่ ยาบ้า เฮโรอีน และคีตามีน

^{๒๖} คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (๒๕๖๒). แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด ปี ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.oncb.go.th>

^{๒๗} ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (๒๕๖๑). แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วนปี ๒๕๖๑. ผวนกแบบทำยาค้าง คอ.ปล.ที่ ๓ แผนประชารัฐร่วมใจ ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๑. สืบค้นเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <https://www.oncb.go.th> .

^{๒๘} คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (๒๕๖๒). แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด ปี ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <https://www.oncb.go.th> .

๒. สถานการณ์ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในประเทศไทย

ผลการศึกษาของกึ่งกายจันและคณะ^{๒๙} ชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนั้นพบอย่างหลากหลาย โดยลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้อยละ ๙๐ ของเด็กและเยาวชนมักจะเสพ ครอบครองและจำหน่าย ร้อยละ ๕๐ กระทำความผิดร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการไตร่ตรองไว้ก่อนกระทำความผิด และเป็นกลุ่มที่มีการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งมีร้อยละ ๑๗.๕ ที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป นอกจากนี้ เกือบสองในสามส่วนเป็นการกระทำความผิดครั้งแรกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งกระทำความผิดตั้งแต่อายุ ๑๑ ปี และกระทำความผิดมากที่สุดเมื่ออายุ ๑๓-๑๕ ปี ร้อยละ ๑๖.๕ เป็นกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ทั้งนี้พบว่าหนึ่งในสามของผู้กระทำความผิดจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น เหตุจูงใจที่ทำให้เยาวชนเข้าไปพัวพันกับปัญหาเสพติด คือรายได้จากการจำหน่ายหรือมีส่วนร่วมในวงจรจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งพบว่ากว่าร้อยละ ๓๐ มีรายได้สูงสุดเดือนละ ๕๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาความยากจนและความแตกแยกของครอบครัว หรือการมีแบบอย่างคนในครอบครัวที่ไม่ดีเป็นส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในบางกรณี ครอบครัวส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเนื่องจากโทษของเด็กน้อยกว่าโทษของผู้ใหญ่ ทั้งนี้พบเด็กชั้น ป.๖ เสพยาไอซ์และนำมาแจกจ่ายให้เพื่อนในค่ายอบรมนักเรียนทั้งชายและหญิง นักเรียนหญิงเสพยาไอซ์เพราะความเชื่อว่าสามารถทำให้ขาว ผอม และสวยได้ การริเริ่มทดลองยาเสพติดส่วนหนึ่งมาจากรุ่นพี่ที่เรียนจบจากสถาบันการศึกษาเดียวกันกลับเข้ามาชักชวนเด็กและเยาวชนออกไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับการหาซื้อกัญชา ยาบ้า ยาไอซ์สามารถทำได้ง่ายขึ้น มีราคาถูกลง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากงานศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติดในเยาวชนปัจจุบันยังคงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการดำเนินการแก้ไข และปราบปราม อันเนื่องจากเทคโนโลยีส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงยาเสพติด ความเชื่อผิดๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังคงถูกผลิตซ้ำให้เด็กและเยาวชน ประกอบกับแนวโน้มการเข้าหายาเสพติดในเยาวชนมีเพิ่มมากขึ้นตามความง่ายของการเข้าถึงยาเสพติดผ่านเครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน ดังนั้น รัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนของประเทศไทย

๒.๕.๒ สภาพแวดล้อมความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาเสพติด

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของประชากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย ประกอบด้วยปัจจัยด้านครอบครัว สังคมและสิ่งแวดล้อม^{๓๐} โดยบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดมากที่สุด คือกลุ่มคนที่ข้องเกี่ยวกับเหล่าและบุหรี่ยุคแรกเริ่มต้น จากนั้นได้พัฒนาสู่การใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งต่อมา ทั้งนี้ การพึ่งพายาเสพติดไม่ได้จำกัดแต่เพียงในกลุ่มผู้ใหญ่หรือผู้บรรลุนิติภาวะเท่านั้น แต่ยังพบผู้เสพยาจำนวนมากที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งสาเหตุที่เด็กและเยาวชนหันมาพึ่งพายาเสพติดประกอบไปด้วยปัจจัยที่หลากหลาย

^{๒๙} กึ่งกายจัน จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ และบัณฑิตา จัวนประเสริฐ. (๒๕๕๕). สถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

^{๓๐} กิตติศักดิ์ จังพานิช. (๒๕๕๘). ปัจจัยป้องกันกลุ่มเสี่ยงติดยาเสพติดของผู้ที่มีความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด: กรณีศึกษา จ.ราชบุรี. วารสารศรีปทุม ชลบุรี, ๑๑(๓), หน้า ๓๗-๔๒.

มชพรและคณะ^{๓๑}) วิเคราะห์ให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษามีสาเหตุมาจากปัจจัย ทั้งนี้ ปัจจัยทั้งหมดมาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมหรือสภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวของวัยรุ่นทั้งสิ้น ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาเสพติดประกอบด้วย

(๑) ปัญหาครอบครัว เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดเยาวชนมากที่สุด ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นสถาบันที่มีส่วนในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตของเยาวชนได้ ทั้งนี้ จากผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ครอบครัวที่มีปัญหาส่งผลให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด เช่น ครอบครัวแตกแยก การหย่าร้าง พ่อแม่ไปทำงานต่างพื้นที่ หรือเยาวชนอาศัยหรือใช้ชีวิตแยกอยู่กับพ่อแม่ ขาดความรักความอบอุ่นและขาดผู้ให้คำปรึกษา

(๒) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่าเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวฐานะปานกลางจนถึงระดับล่างมีโอกาสที่จะเข้าหาการพึ่งพาหรือใช้ยาเสพติด อันเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องไปทำงานในต่างถิ่นเพื่อหารายได้เสริม ทำให้ไม่มีเวลาดูแลลูกหลาน

(๓) ปัญหาด้านผลการเรียน จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ อันเนื่องจากการขาดเรียน หนีเรียนและอื่นๆ ส่งผลให้ต้องลาออกกลางคัน เด็กกลุ่มนี้มักมีแนวโน้มในการพึ่งพาเสพติด

(๔) ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษามักพบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย

(๕) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยง กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมที่แออัดของชุมชน หอพัก ร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต कारาโอเกะ ห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิงและแหล่งอบายมุขต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยชักจูงให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่การใช้ยาเสพติด

สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของกิงกาญจน์และคณะ^{๓๒} ที่ชี้ให้เห็นว่าเงื่อนไขทางสังคม สภาพแวดล้อม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยชี้ให้เห็นถึงสาเหตุดังต่อไปนี้

(๑) การถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวัยเดียวกัน มีอายุใกล้เคียงกัน ทำให้สนิทกันได้ง่าย รวมถึงการถูกชักชวนจากรุ่นพี่ต่างวัย ส่วนหนึ่งของสาเหตุที่เด็กและเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในปัญหาเสพติดคือความต้องการอยากรู้อยากลอง และเชื่อมั่นว่าตนเองจะไม่ติดยาจึงคล้อยตามพฤติกรรมการเสพยาได้อย่างง่ายดาย

(๒) ความไม่สมบูรณ์ของครอบครัว เด็กและเยาวชนส่วนมากที่เข้ามาข้องเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมักอยู่ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดการเอาใจใส่จากบิดามารดา หรือมีบรรยากาศในครอบครัวที่ตึงเครียด หรือมีสมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด บุคคลในครอบครัวเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด ทั้งนี้ สามารถกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการเสพยาของเด็กและเยาวชนเกิดจากการเลียนแบบบุคคลในครอบครัว

(๓) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดีได้สร้างเงื่อนไขให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งใน

^{๓๑} มชพร พูลสวัสดิ์, ไมตรี จันทรา และนพรัตน์ ชัยเรือง. (๒๕๕๕). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, ๔(๒), หน้า ๔๑-๕๗.

^{๓๒} กิงกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ และบัณฑิตา จ้วนประเสริฐ. (๒๕๕๕). สถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครอบครัวเข้าไปมีส่วนพัวพันกับยาเสพติด เพราะบิดามารดาต้องใช้เวลาทำงานมากกว่าดูแลบุตรหลาน มีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวน้อย ทำให้เด็กและเยาวชนอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากกว่า หากเด็กและเยาวชนอยู่กับกลุ่มเพื่อนผู้เสพยาจึงส่งผลให้เข้าหายาเสพติดอย่างเลี่ยงไม่ได้

(๔) สภาพที่อยู่อาศัยหรือสิ่งแวดล้อมที่เด็กและเยาวชนเติบโตมา หากอยู่ใกล้สถานบันเทิงหรือแหล่งมั่วสุมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดได้ เนื่องจากการอยู่ในสภาพสังคมดังกล่าวทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคม และเติบโตมาในวิถีปฏิบัติที่ไม่ควร

(๕) การถูกหลอกลวงเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของผู้เสพยา สืบเนื่องจากสาเหตุเรื่องสภาพแวดล้อมใกล้แหล่งมั่วสุมหรือสถานบันเทิง เด็กและเยาวชนมักจะถูกล่อลวงให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะคนที่ขาดทักษะในการป้องกันตนเอง เช่น เด็กหรือเยาวชนที่ใช้เวลาว่างในร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งกลุ่มผู้ค้ามักมุ่งเป้าไปยังสถานที่ดังกล่าวเพื่อทำความรู้จัก พูดคุย และใช้เด็กเป็นเครื่องมือในกระบวนการค้ายา

(๖) การเผชิญหน้ากับปัญหาหรือภาวะบีบคั้นทางใจ ในกรณีที่เด็กและเยาวชนขาดที่พึ่งทางใจ เช่น เด็กที่อยู่ในสถานครอบครัวที่ไม่สามารถเป็นที่พึ่งทางใจให้ได้ พ่อแม่หย่าร้าง เด็กจะรู้สึกวุ่นวาย มีมดอ้อย มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถปรึกษาปัญหาได้หากมีเรื่องทุกข์ใจ เด็กกลุ่มนี้จึงใช้ยาเสพติดเป็นทางออกของปัญหา

(๗) ความด้อยประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นสิ่งที่ประชาชนสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่ชุมชนต่างๆ ปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการดำเนินงานที่ไม่เข้มแข็งของภาครัฐ ทำให้ประชาชนไม่กล้าส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ อันเนื่องจากความเกรงกลัวในความไม่ปลอดภัยในตนเองและครอบครัว

จากงานวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชนเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การตัดสินใจใช้ หรือพึ่งพายาเสพติดของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนหันไปพึ่งพายาเสพติด คือปัจจัยภายในตัวเด็กและเยาวชน เช่น การอยู่ในช่วงวัยอยากรู้อยากลอง และอยู่ในช่วงวัยที่คล้อยตามเพื่อนได้ง่าย เป็นต้น ทั้งนี้ ณิชธร^{๓๓} ได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนมุ่งสู่เส้นทางการพึ่งพายาเสพติด ประกอบด้วย

(๑) ปัจจัยด้านการอยากรู้อยากลอง ทั้งการอยากรู้อยากลองยาเสพติด อยากรู้อยากลอง หรือทดลองทำสิ่งต่างๆ ที่น่าทำหาย ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับยาเสพติดมากที่สุด เนื่องจากรู้แหล่ง รู้ช่องทางในการหาซื้อ และอยากทำตามเพื่อน อยากเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน โดยจุดเริ่มต้นมักมาจากการทดลองดื่มสุรา และสูบบุหรี่ก่อน ต่อมาจึงได้ทดลองดื่มน้ำกระท่อม หากทำสำเร็จในแต่ละขั้นกลุ่มเด็กและเยาวชนจะรู้สึกสนุก ทำหาย จนกลายเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความกล้าในการกระทำความผิดที่รุนแรงขึ้น เช่น เริ่มเสพยาสูบ ยาเสพติด เป็นต้น

(๒) ปัจจัยในการควบคุมตนเอง ในกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มักทำตามเพื่อน ดังนั้น เมื่อได้ทดลองยาเสพติดแล้วจึงเป็นเรื่องยากมากยิ่งขึ้นในการควบคุมตนเองหรือปฏิเสธไม่ใช้ยาเสพติดจากเพื่อน ดังนั้น ผลที่ตามมาคือการเพิ่มปริมาณยาเสพติดมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อร่างกาย

(๓) ปัจจัยด้านสื่อและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ปัจจุบันการเสพยาเสพติดได้วิวัฒนาการอย่างมาก โดยมีการเผยแพร่สูตรในการผสมยา ท่วงท่าในการเสพยาที่ชักจูงให้ผู้เสพสื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดูเท่ทำให้เกิดการเลียนแบบ ประกอบกับภาพยนตร์ ทีวี ละคร เผยแพร่เนื้อหาการเสพยาเพิ่มมากขึ้น ทั้งหมดนี้ล้วน

^{๓๓} ณิชธร ปุณณะปัญญา. (๒๕๕๘). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ส่งผลต่อการตัดสินใจสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดเข้าหาการเสพยาได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

จากข้อเสนอของงานวิจัยทั้งหมดสอดคล้องกับข้อเสนอด้านปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เด็กและเยาวชนพึ่งพาสารเสพติดของศุภร^{๓๔} ที่เสนอว่าปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าหาสารเสพติด คือสภาพแวดล้อมที่เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะในชุมชนที่มีแหล่งซื้อขาย ประกอบกับการมีพฤติกรรมเลียนแบบ ทั้งการเลียนแบบเพื่อนและเลียนแบบรุ่นพี่ ส่งผลให้เยาวชนทดลองเสพยาเสพติดตาม หรือการอยู่ในครอบครัวที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก อาศัยอยู่กับผู้อื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ทำให้เด็กและเยาวชนหันมาพึ่งพาสารเสพติดเนื่องจากต้องการความอบอุ่น หรือความสนใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชนเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการเข้าหาสารเสพติด ทั้งนี้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ทั้งโรงเรียนหรือสถานศึกษา ชุมชน และครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจของเด็กและเยาวชนในเรื่องการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จนก่อให้เกิดปัญหาสารเสพติดในเด็กและเยาวชนตามมา

๒.๕.๓ นโยบายการป้องกัน เฝ้าระวัง ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ สังคม ชุมชน

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม เป็นองค์การหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน เฝ้าระวัง ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๔ ทั้งนี้ พัฒนาการของนโยบายดังกล่าวเริ่มต้นจากแนวคิดการปราบปรามเป็นสำคัญ จนกระทั่ง ปีพ.ศ.๒๕๔๔ ได้เริ่มมีการนำแนวคิดการป้องกันด้วยการนำสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษามาเป็นองค์ประกอบในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดตั้งโครงการต่างๆ ตามยุทธศาสตร์ ๕ รั้วป้องกันเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๓๕} โดยดำเนินการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมในการป้องกันยาเสพติด การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ การสร้างโรงเรียนป้องกันยาเสพติด การสร้างโครงการครอบครัวสีขาว ครอบครัวเข้มแข็ง การจัดตั้งโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาหรือผู้ติดยาแบบบูรณาการ และการทำงานบูรณาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวได้ดำเนินการครอบครัวสีขาว ครอบครัวเข้มแข็ง ดำเนินการภายใต้โครงการ รั้วครอบครัว ซึ่งมีเป้าหมาย ๓ กลุ่ม ได้แก่ ครอบครัวที่มีปัญหายาเสพติด ครอบครัวที่มีแนวโน้มต่อปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวทั่วไป โดยดำเนินการบูรณาการสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวที่มีปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนในพื้นที่เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติดของคนในชุมชน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว นโยบายในสถาบันการศึกษาได้ดำเนินการภายใต้โครงการ to be number one เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงองค์ความรู้และเป็นหนึ่งในแกนนำการป้องกันยาเสพติด

^{๓๔} ศุภร ชินะเกต. (๒๕๕๓). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

^{๓๕} สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๕๒). สรุปบทเรียนประสบการณ์เด่น การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ ๕ รั้วป้องกันและ ๒ โครงการหลัก. สืบค้นเมื่อ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒. จาก

<http://www.lampang.go.th>.

ในแนวทางการปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ.๒๕๖๑ ป.ป.ส. มีนโยบายตัดวงจรทางการเงินนักค้ายาเสพติดเพื่อปราบปรามปัญหายาเสพติดตั้งแต่ต้นตอ^{๓๖} ซึ่งการขายทอดตลาดทรัพย์สินคดียาเสพติดเป็นมาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายตามยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติดของรัฐบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด และเส้นทางการเงินของนักค้ายาเสพติดที่มีกนำเงินจากการค้ายาเสพติดเปลี่ยนเป็นทรัพย์สิน ซึ่งทำให้ยากต่อการติดตาม หรือตรวจสอบ ทั้งนี้ ทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการ ในด้านการป้องกันปัญหาเสพติดถูกขับเคลื่อนโดยนโยบายการพัฒนาทางเลือกและการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม นั่นคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน และสมาชิกของชุมชนหรือหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาปัจจัยด้านการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิต สุขภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ให้ประชาชนมีทางเลือกในการมีรายได้ในระยะยาว โดยไม่ต้องพึ่งพาการค้ายาเสพติดเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาดังกล่าวใช้แนวคิดการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง มีแผนพัฒนาทั้งระยะสั้น ระยะยาวที่ยืดหยุ่นในการปรับหรือเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน ดังนั้น นโยบายดังกล่าวต้องได้รับการขับเคลื่อนและสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม ด้วยประเด็นการพัฒนา ดังนี้

(๑) การสำรวจปัญหาการดำรงชีวิต ปัญหาคุณภาพชีวิต และปัญหาเสพติดของชุมชน ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคธุรกิจ และจิตอาสา ร่วมกันสำรวจสภาพปัญหาของหมู่บ้านหรือชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดปัญหาของผู้ที่ผ่านการบำบัด ผู้ที่ผ่านการต้องโทษ หรือปัญหาในการดำรงชีวิตและความต้องการช่วยเหลือ

(๒) การจัดทำแผนและขับเคลื่อนแผนการพัฒนาเพื่อให้หมู่บ้าน ชุมชน และสมาชิกหมู่บ้านมีชีวิตที่ดี โดยการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับสมาชิกหมู่บ้านหรือชุมชน และหน่วยราชการ ภาคธุรกิจในพื้นที่ พิจารณาปัญหาและศักยภาพของชุมชน ร่วมออกแบบแนวทางการพัฒนากับสมาชิกหมู่บ้านและชุมชน ประกอบกับให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการออกข้อคิดเห็นหรือแนวทางในการพัฒนา ร่วมกันออกแบบการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐและเอกชน

(๓) ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน โดยพูดคุยกับสมาชิกหมู่บ้านและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน ของการขับเคลื่อนงานหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยบูรณาการแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน พร้อมทั้งแก้ปัญหาเสพติดและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเสพติดหรือผ่านการต้องโทษ

จากนโยบายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ารัฐได้ใส่ใจกับปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นอกจากนี้ นโยบายดังกล่าว รัฐยังได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว คือแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ ขึ้นมาเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ^{๓๗} อย่างรอบด้าน ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนทุกกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ เป็นการป้องกันครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมให้พ้นจากพิษภัยยาเสพติด พร้อมกับการสร้างพลังที่เข้มแข็ง ยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตัวชี้วัดที่สำคัญสำหรับยุทธศาสตร์นี้ คือสัดส่วน

^{๓๖} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๖๑). การพัฒนาทางเลือกป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. *วารสารสำนักงาน*, ๓๔(๒), หน้า ๑๔-๑๗.

^{๓๗} สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๕๘). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <http://www.lampang.go.th>.

การเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนรายใหม่ลดลง และร้อยละของจำนวนเด็กและเยาวชนเข้าใจการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

(๒) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายูธสา ผู้ติดยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขการเสพยาและการติดยาเสพติด โดยมีแนวคิดว่ายูธสา คือผู้ป่วยและยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติดในระยะยาว ทั้งนี้ประเด็นสำคัญของยุทธศาสตร์นี้ คือ การผลักดันให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากนั้นติดตาม ดูแล และช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สังคม ยอมรับ ให้โอกาส และมีส่วนร่วมในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพยาเป็นศูนย์กลาง

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรับรองการคืนคนดีให้สังคม มีเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนาระบบรองรับสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้กลายเป็นบุคคลที่ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข เป็นคนดีของสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอนาคต ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติคือการสร้างและพัฒนาระบบรองรับสนับสนุนการคืนคนดีสู่สังคม โดยการสื่อสารให้ประชาชนรับรู้และตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน พร้อมทั้งยอมรับการคืนคนดีสู่สังคม เสริมสร้างศักยภาพของผู้พ้นโทษหรือผู้ผ่านการบำบัดโดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ทั้งนี้ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญของการพัฒนาระบบดังกล่าวให้สามารถสร้างและคืนคนดีสู่สังคมได้ ตัวชี้วัดสำหรับยุทธศาสตร์นี้ คือการมีระบบส่งต่อ ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้พ้นโทษหรือผู้ผ่านการบำบัดที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม จำนวนผู้พ้นโทษลดลงพร้อมทั้งจำนวนการเข้ารับการพัฒนามีเพิ่มมากขึ้น และผู้พ้นโทษมีการประกอบอาชีพที่สุจริตจำนวนมากขึ้น

(๔) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อควบคุม ลด และกำจัดยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ พร้อมกับการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด โดยลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดในประเทศ ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด ควบคุมพื้นที่ผลิตหรือพื้นที่ปลูกพืชเสพติดในประเทศ และบริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการทำลายเครือข่ายและขบวนการค้ายาเสพติด พร้อมทั้งขจัดปัจจัยเอื้ออำนวยหรือสนับสนุนการค้ายาเสพติด ส่งเสริมศักยภาพข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำลายพืชที่ใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด ดำเนินการหมู่บ้านเข้มแข็งเพื่อช่วยรัฐสอดส่องดูแล และจัดระเบียบเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด ตัวชี้วัดที่ประเมินว่าการดำเนินงานในยุทธศาสตร์นี้บรรลุผลสำเร็จ คือสัดส่วนผู้กระทำความผิดติดยาเสพติดต่อประชากรหนึ่งแสนคนลดลง ร้อยละของการจับกุมคดียาเสพติดในฐานความผิดสำคัญเป็นร้อยละ ๒๐ และระดับความสำเร็จของการประสานผลัดกันการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสามารถปฏิบัติได้จริง

(๕) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ มีเป้าหมายเพื่อแสวงหา เสริมสร้าง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียน โดยส่งเสริมการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านการควบคุมปัญหาเสพติด และเสริมสร้างความร่วมมือในด้านการปราบปรามยาเสพติดภายในภูมิภาคอาเซียน พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎหมายและสร้างความสอดคล้องทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ขยายความร่วมมือภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจ ๗ ฝ่าย ว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน เพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินการปราบปรามการลักลอบผลิต ค้า และเสพยาเสพติดตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อควบคุมยาเสพติด ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของยุทธศาสตร์นี้ คือความสำเร็จในการ

ประสานงานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนไปสู่เป้าหมายการเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติด พร้อมทั้งเกิดความสำเร็จในการประสานงานเพื่อสกัดกั้น ปราบปราม จับกุมยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก่อนเข้ามาในประเทศไทย

(๖) ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อสร้าง ควบคุม และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำผังเมืองใหม่ที่เอื้อต่อการควบคุมอาชญากรรม ตัดช่องโอกาสสำหรับการเกิดอาชญากรรม และป้องกันปัญหาเสพติด ทั้งนี้ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำผังชุมชน จัดระเบียบอาคาร ร้านค้า ชุมชนและสถานประกอบการให้ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม พร้อมทั้งรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการเป็นสถานที่ที่สามารถตรวจสอบได้ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของแหล่งมั่วสุม ประกอบกับการสร้างพื้นที่เชิงบวก โดยการปรับภูมิทัศน์ที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ปรับสภาพแวดล้อมให้สามารถควบคุม ดูแล ตรวจสอบได้และไม่อยู่ในมอับ ตัวชี้วัดสำหรับยุทธศาสตร์นี้คือพื้นที่เสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติดลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

(๗) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน มีเป้าหมายเพื่อบริหารจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งในระยะยาว ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ยกระดับความรู้ความสามารถเพื่อให้พร้อมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดจิตอาสาเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติด เกิดการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย แบ่งปันประสบการณ์ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ สร้างครอบครัวเข้มแข็งโดยการสร้างความตระหนักในหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวแต่ละคน ประกอบกับส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวเป็นเบ้าหลอมที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ด้วยการปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ตัวชี้วัดสำคัญ คือการจำนวนชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดมีเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับสัดส่วนหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า

(๘) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเอกภาพในการบริหารจัดการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม ลดความซ้ำซ้อน และสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการประสานเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดกับทุกแผนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดทุกระบบให้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่สำคัญ คือความสามารถหรือศักยภาพในการแก้ไขปัญหายาและแก้ไขสถานการณ์ยาเสพติดให้มีทิศทางที่ดีขึ้น

จากนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าวนำมาสู่แนวทางการปฏิบัติสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าใกล้ปัญหายาเสพติด และประเมินสภาพปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักรู้ในสภาพปัญหาดังกล่าว ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) ประเมินสภาพปัญหาในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยขั้นตอนนี้มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อประเมินพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมถึงสร้างการเรียนรู้สถานการณ์ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มเด็ก

(๒) สร้างการยอมรับและมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ คั้นข้อมูลสู่ชุมชนและระดมความคิดจากการประเมินผลจากสภาพปัญหาข้างต้น เพื่อนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชน โรงเรียนหน่วยงานท้องถิ่น สาธารณสุขและนักเรียน สร้างเสริมทักษะชีวิตในเรื่องต่างๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ลงมือทำด้วยตนเอง สนับสนุนให้ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยสังคม สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจและปรับทัศนคติ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม

(๓) กระบวนการพัฒนาแกนนำ โดยคัดเลือกตัวแทนนักเรียนเพื่อเข้าสู่กระบวนการเป็นแกนนำในการให้ความรู้ สร้างเสริมทักษะชีวิต ผ่านกิจกรรม ๔ ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานการสื่อสาร ฐานยาเสพติด ฐานเพศศึกษา และฐานภาวะซึมเศร้า เพื่อให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันทางสังคม

จากยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลทั้งหมดในช่วงต้นชี้ให้เห็นว่า การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทยมีพัฒนาการมาจากการปราบปรามเพื่อทำลายล้างก่อนเป็นอันดับแรก จนกระทั่งพัฒนาเป็นการเพิ่มการป้องกันภายใต้แนวคิดที่ยึดเอาผู้เสพ ยาสูบ และผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการมีส่วนร่วมในปัญหายาเสพติดเป็นศูนย์กลาง แสดงให้เห็นถึงการตระหนักในการแก้ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น และให้ความสำคัญอย่างมากในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

๒.๕.๔ การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาสูบที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน

การดำเนินการป้องกัน เฝ้าระวัง ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ สังคม และชุมชน โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดผู้เสพยาเสพติด ในกรณีเด็กและเยาวชนสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชน^{๓๔} สามารถทำได้โดยการจัดทำเป็นระบบการช่วยเหลือเยาวชนในพื้นที่โรงเรียน จากการจัดกิจกรรมและการจัดทำโครงการ พบว่าวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนคือ การให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังและให้ความรู้แก่นักเรียน พร้อมทั้งติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อเฝ้าระวังในโรงเรียน จัดตั้งสายสืบในโรงเรียน เช่น โครงการนักเรียนสายสืบสัปดาห์ ทำหน้าที่ในการติดตาม สอดส่อง ดูแลกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการตามโครงการ To be number one ด้วยการให้ความรู้แก่นักเรียน ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันยาเสพติด พร้อมทั้งจัดกลุ่มเสี่ยงเพื่อหากิจกรรมในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่

(๑) สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นสถานที่สร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในเรื่องยาเสพติด

(๒) การเฝ้าระวังและควบคุมปัจจัยเสี่ยง โดยดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง เช่น การตรวจหาสารเสพติดทางปัสสาวะ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้ปลอดภัย เอื้อต่อการเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

(๓) แนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการประสานงานกับสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

^{๓๔} มจพร พูลสวัสดิ์, โมตรี จันทรา และนพรัตน์ ชัยเรือง. (๒๕๕๕). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, ๔(๒), หน้า ๔๑-๕๗.

(๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดและข้อจำกัดในการดำเนินงาน พร้อมทั้งปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมการดำเนินงานด้านยาเสพติดให้มีความเหมาะสม

สอดคล้องกับข้อเสนอของอรรถัยและคณะ^{๙๙}ที่ให้ข้อเสนอว่าการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดต้องเริ่มต้นจากสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถานที่สร้างกิจกรรมที่ช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของเยาวชนจากยาเสพติดไปสู่กิจกรรมที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้ ทั้งนี้ กิจกรรมที่เหมาะสมได้แก่ การให้ความรู้แก่นักเรียนในคาบโฮมรูม โครงการออกกำลังกายแบบเต็มแอโรบิก กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรม และกิจกรรมรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ในพิษภัยและปัญหาที่เกิดจากการพึ่งพายาเสพติด ทั้งนี้ กิจกรรมทั้งหมดต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ครอบครัวเป็นอีกหนึ่งสถาบันที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการให้ความรู้ ให้การอบรมสั่งสอน และให้การเลี้ยงดูเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ดี หากเด็กและเยาวชนได้รับการสั่งสอนที่ดีจะส่งผลให้ไม่เกิดพฤติกรรมที่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด มีความเข้มแข็งทางจิตใจ และสามารถตระหนักได้ถึงความผิดชอบชั่วดี อย่างไรก็ตาม การสอนให้เด็กและเยาวชนมีความตระหนักรู้ในโทษ พิษภัย และปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องได้รับการบูรณาการจากหลายส่วน ทั้งครอบครัว สถานศึกษา ตำรวจ อัยการ ศาล กรมคุมประพฤติ ตลอดจนชุมชน ที่ต่างฝ่ายต่างต้องทำหน้าที่ในการปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้กับเด็กและเยาวชน มีนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ชัดเจน ดำเนินการให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ^{๑๐๐}

ชุมชนเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกพึ่งพายาเสพติดของเยาวชน ในแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดจึงต้องทำให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประสิทธิ์และสุปิ่น^{๑๐๑} ให้ข้อเสนอว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนของชุมชน คือการมีส่วนร่วมของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำพู พบว่าผลการแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน คือการให้ความรู้เรื่องพิษภัยและปัญหายาเสพติดที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคมและครอบครัว การให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ชุดรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และหน่วยงานรัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดสรรวัสดุ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พร้อมเพียง

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชน คือ การร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ผู้นำชุมชน และการกำหนดปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ผู้เสพยาเสพติด และองค์กรภายในชุมชน กำหนดปัจจัยภายนอก ได้แก่ องค์กรหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นักวิชาการและเครือข่ายชุมชนด้านยาเสพติดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน พร้อมทั้งแสวงหา

^{๙๙} อรรถัย ธารแก้ว, จตุพร เพ็งชัย และยุพาศรี ไพรวรรณ. (๒๕๖๒). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, ๑๖(๗๒), หน้า ๓๓-๔๗.

^{๑๐๐} นิชธร ปุณณะปัญญา. (๒๕๕๘). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต

^{๑๐๑} ประสิทธิ์ มหาวงศ์ และสุปิ่น สมสาร. (๒๕๖๑). การมีส่วนร่วมของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำพู. *วารสารปัญญา*, ๒๕(๒), หน้า ๔๕-๕๕.

ปัจจัยหรือสาเหตุที่เด็กและเยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดมากยิ่งขึ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าจะป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นๆ^{๔๒}

กึ่งกาญจน์และคณะ^{๔๓} ให้ข้อเสนอว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกเหนือจากการจัดการในสถานศึกษาและชุมชนแล้ว ต้องมีการควบคุมอย่างเข้มงวดในตัวเด็กด้วย โดยการให้ความรู้และทักษะการใช้ชีวิต ผลกระทบด้านลบของยาเสพติด ทั้งผลกระทบด้านสุขภาพและผลกระทบด้านกฎหมาย สร้างความรู้สึกรู้สึกดีให้เด็กและเยาวชนให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการกับปัญหาความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีหลายกรณีที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการปฏิเสธรุ่นพี่ไม่เป็น กลัวความขัดแย้ง ดังนั้น การสอนหรือฝึกให้เด็กและเยาวชนปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ป้องกันตัวเองในสถานะคับขัน และจัดการชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพอันสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม ควบคู่ไปกับการจัดการพื้นที่เสี่ยง หรือการควบคุมปัจจัยทางสังคมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะสถานบริการต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณที่พักอาศัย โรงเรียน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผลต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เด็กและเยาวชน พร้อมทั้งกระตุ้นจิตสำนึกผู้ประกอบการให้เห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตอย่างมีคุณภาพในอนาคต

กล่าวโดยสรุป แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนสามารถทำได้โดยการควบคุมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ การควบคุมปัจจัยภายในคือ การป้องกันการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนด้วยการปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้ และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด พร้อมกับการกำหนดหรือการสร้างปัจจัยภายนอกให้เอื้อต่อการหลีกเลี่ยงยาเสพติดโดยมีชุมชนและโรงเรียนเป็นสถาบันหลักในการดำเนินการ ทั้งการสรรหากิจกรรม การให้ความรู้ การเพิ่มพูนทักษะการเอาตัวรอด ทักษะการปฏิเสธ และการจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด

^{๔๒} เอกรัตน์ หามนตรี. (๒๕๖๑). ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, ๕(๒), หน้า ๔๓๔-๔๕๑.

^{๔๓} กึ่งกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ และบัณฑิตา จ้วนประเสริฐ. (๒๕๕๕). *สถานการณ์ปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๒.๖ กรอบแนวคิดในงานวิจัย

บทที่ ๓

วิธีวิทยาการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอถึงประเด็นการค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้รวมถึงค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จนนำไปสู่เสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการแสดงหาคำตอบประเด็นเกี่ยวกับการค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สำหรับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการนำรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์ทั้งการสุ่มตัวอย่างในรูปแบบแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work) โดยอยู่ในขอบเขตประเด็นการค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และเสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาข้อมูลเอกสาร หนังสือ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง รวมถึงสัมภาษณ์เพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ภาครัฐ สถาบันการศึกษา ชุมชน เยาวชน และภาคประชาชน

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างเครื่องมือการวิจัยจาก เจ้าหน้าที่ภาครัฐ สถาบันการศึกษา ชุมชน เยาวชน และภาคประชาชนโดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

ขั้นตอนที่ ๓ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยโดยส่วนที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดการใช้แบบสอบถามทั้งหมด ๔๐๐ ชุด ซึ่งผู้วิจัย

ทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากเยาวชนในพื้นที่เทศบาลเมือง ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ อุทัยธานี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการค้นหาค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาสุขภาพเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ส่วนการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการนำรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน นำมาซึ่งข้อมูล คือ มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จนนำไปสู่เสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ ๔ ประมวลผลจากข้อมูลทั้งในแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การลงพื้นที่ (field work) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ ๕ วิเคราะห์และเขียนรายงาน

๓.๒ วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๑ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

(๑) กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนในพื้นที่ อายุ ๑๕-๒๔ ปี โดยจะเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับเยาวชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี จังหวัดละ ๑๐๐ คน ตามเพศ ดังนี้

จังหวัด	รวม
๑. ตาก	๑๐๐
๒. พิษณุโลก	๑๐๐
๓. สุโขทัย	๑๐๐
๔. เพชรบูรณ์	๑๐๐
๕. พิจิตร	๑๐๐
๖. กำแพงเพชร	๑๐๐
๗. นครสวรรค์	๑๐๐
๘. อุทัยธานี	๑๐๐
๙. อุตรดิตถ์	๑๐๐
รวม	๙๐๐

- เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) คือ กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี อายุ ๑๕-๒๔ ปี ทั้งชายและหญิง

- **เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) คือ** กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่เยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิเชียร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี รวมถึงกรณีเป็นเยาวชนในพื้นที่ศึกษาแต่อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี และมากกว่า ๒๔ ปี

จากตารางจำนวนกลุ่มตัวอย่างข้างต้นผู้วิจัยได้เลือกกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแบบโควตา (Quota sampling) ซึ่งหมายถึงผู้วิจัยได้กำหนดโควตาของจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไว้ ๙๐๐ คน จังหวัดละ ๑๐๐ คน จากทั้งหมด ๙ จังหวัด ได้แก่ ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิเชียร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (Survey questionnaire sample) และทำการเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

(๒) การพัฒนาแบบสอบถาม ประมวลจากข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ และ ๒ เป็นแบบสอบถามเบื้องต้น ทำการ pre test เยาวชนในพื้นที่จำนวน ๓๐ คน แล้วแก้ไขปรับปรุงจนได้แบบสอบถามตามภาคผนวก

(๓) วิธีการเก็บข้อมูล ได้ทำการเก็บข้อมูลจากเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธีการการเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เยาวชนบางคนที่มีประเด็นน่าสนใจ

๒. วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม

(๑) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากเยาวชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาเสพติด^{๔๔} โดยพิจารณาจากเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามที่มีความน่าสนใจในประเด็นที่ศึกษา อาทิ สาเหตุการเข้าสู่จรรยาเสพติด ผลกระทบที่เกิดขึ้น ต้น

(๒) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง นายกเทศมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและการปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น จำนวน ๑ ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ สถานการณ์เยาวชนกับปัญหาเสพติด สภาพปัญหาในภาพเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม การค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชน และข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

(๓) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) ครู โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง จำนวน ๑ ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ สถานการณ์เยาวชนกับปัญหาเสพติด สภาพ

^{๔๔} หมายเหตุ คำนิยามของคำว่า “เยาวชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาเสพติด” ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง เยาวชนที่มีความเสี่ยงหรือเคยเข้าสู่วงจรของยาเสพติด เช่น ผู้ที่เคยติดยา ผู้ที่เคยจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องยาเสพติด เช่น คนในครอบครัวอาจติดยาเสพติด อาจรู้จักเพื่อนหรือมีกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น

ปัญหาในภาพเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม การคั่นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชน และข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๓.๓ เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้ศึกษาได้ออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ (Interview form) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ตามพื้นที่ศึกษาคือ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยจำแนกออกเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์ เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องแนวคำถามการสัมภาษณ์ ภาคประชาสังคม แนวคำถามการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ทั้งนี้รวมถึงการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) อุปกรณ์ในการถ่ายภาพ บันทึกเสียง และการจดบันทึก

๑. เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (Survey questionnaire sample) และทำการเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากเยาวชน จำนวน ๙๐๐ ชุด ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี จังหวัดละ ๑๐๐ คน โดยแบบสอบถามออกเป็น ๕ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย

- ๑) เพศ
- ๒) อายุ
- ๓) ศาสนา
- ๔) อาชีพ
- ๕) ระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ ทศนคติที่มีต่อยาเสพติด มีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

วิธีการแปลงผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

๕

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ ๕	มากที่สุด
ระดับ ๔	มาก
ระดับ ๓	ปานกลาง
ระดับ ๒	น้อย
ระดับ ๑	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ การรับรู้ต่อปัญหาเสพติปัญหาเสพติด ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

วิธีการแปลงผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

๕

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ ๕	มากที่สุด
ระดับ ๔	มาก
ระดับ ๓	ปานกลาง

ระดับ ๒	ค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐	น้อย
ระดับ ๑	ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยหัวข้อคำถามคือ

- ท่านเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของท่านหรือไม่
- ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่
- สถานที่ใดที่ท่านคิดว่าเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ๑-๕)

ทั้งนี้ยังใช้ ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{๕ - ๑}{๕} = ๐.๘๐$$

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ ๕	มากที่สุด
ระดับ ๔	มาก
ระดับ ๓	ปานกลาง
ระดับ ๒	น้อย
ระดับ ๑	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๕ ประสพการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยหัวข้อคำถามคือ

- ท่านได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่
- ท่านเคยมีเพื่อนที่เสพยาเสพติดหรือไม่
- ท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่
- ท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่
- ท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่
- ท่านคิดว่ายาเสพติดมีผลกระทบด้านใดมากที่สุด (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๑-๓)

ทั้งนี้ยังใช้ ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{๕ - ๑}{๕} = ๐.๘๐$$

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ ๕	ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ - ๕.๐๐
ระดับ ๔	ค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ - ๔.๒๐
ระดับ ๓	ค่าเฉลี่ย ๒.๖๑ - ๓.๔๐
ระดับ ๒	ค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐
ระดับ ๑	ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐

๒. เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่ภาคสนามด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์โดยให้ได้ข้อมูลในการทำวิจัยอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผ่านโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) โดยประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

๑. การสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ครั้งที่ ๑

■ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

รูปแบบของการสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) หลังจากนำเสนอประเด็นเรื่องสถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ก็คือ มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

การค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของคำถามต่อการระดมความคิดเห็นเรื่องแนวทางการป้องกันหรือมาตรการและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐที่นำเสนอข้อมูลและสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่รวมทั้งปัจจัยความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนเข้าไปอยู่ในวงโคจรของยาเสพติด
- ในมุมมองหน่วยงานภาครัฐปัญหายาเสพติดของเยาวชนถือว่าเป็นปัญหามากน้อยเพียงใด และมีพื้นที่ใดบ้างเป็นจุดเสี่ยงหรือมีความเปราะบางที่จะก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด
- ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐมาตรการใดในการดูแลพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะมีเยาวชนติดยาเสพติดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในเรื่องเยาวชนกับยาเสพติดในพื้นที่อย่างไร มีหน่วยงานใดเป็นผู้กำกับดูแลหรือไม่
- หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่อย่างไร
- หน่วยงานภาครัฐทั้งมีความเห็นว่ามาตรการหรือข้อเสนอแนะใดที่เหมาะสมต่อป้องกันเยาวชนกับปัญหายาเสพติดในพื้นที่
-

๒. การสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ครั้งที่ ๒

- **ภาคประชาสังคม** อาทิ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) ครู โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง
 - ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่

- ในภาพรวมภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มักเจอการปัญหาของเยาวชนในประเด็นเรื่องยาเสพติดในรูปแบบใด และพื้นที่ใดมีความเสี่ยงต่อต่อปัญหาเสพติดของเยาวชน
- ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีบทบาทอย่างไรเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่
- ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีแนวทางในการป้องกันปัญหาการเรื่องยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่อย่างไรบ้าง
- การสร้างมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ในภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีการนำเสนอมาตรการอย่างไรต่อประเด็นดังกล่าว
- รูปแบบของแนวทางแก้ไขปัญหาหรือลดความเสี่ยงของการของปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ ของภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีความเห็นว่าการใช้รูปแบบใด อาทิ วัฒนธรรมชุมชน วิถีชุมชน เข้ามาบูรณาการ เป็นต้น

ทั้งนี้ ถ้าการสนทนากลุ่มย่อยยังได้ข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้วิจัยอาจจะสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้เกี่ยวข้องบางคนเพิ่มเติมด้วย

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แจกแจงความถี่โดยการหาจำนวนร้อยละ (Percentage) ของแต่ละคำตอบ ทั้งนี้รวมถึงการใช้ค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้แสดงการกระจายข้อมูล

๒ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบร่วมกันเพื่อที่จะจัดหมวดหมู่ข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไปวิเคราะห์ จากนั้นนำสู่การนำเสนอข้อมูลเชิงการพรรณนา (Descriptive) ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายและให้ความละเอียดของเนื้อหาและสิ่งที่ได้ค้นพบในงานวิจัยจนนำไปสู่การอภิปรายผลในส่วนสุดท้ายของงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งนี้การเขียนนำเสนอข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะอ้างอิงบนฐานของวัตถุประสงค์ในการวิจัยของงานชิ้นนี้เป็นสำคัญ

บทที่ ๔

สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา

รัฐไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคง

ในประเด็นของบทที่ ๔ ว่าด้วยเรื่องของสถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา รัฐไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Documents) โดยเอกสารชั้นทุติยภูมิดังกล่าว ได้แก่ รายงานการวิจัย หนังสือ ตำรา บทความวิจัยและวารสารทางวิชาการที่ได้รับการนำเสนอและตีพิมพ์เผยแพร่ เอกสารของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลในเชิงนโยบายและกฎหมาย อาทิ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวง แผนยุทธศาสตร์ ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เป็นต้น^{๕๕} เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดน ในประเทศ จนนำมาสู่สถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งประกอบไปด้วย ๙ จังหวัด ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี เป็นต้น ข้อมูลสาระที่ปรากฏในรายงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นเรื่องยาเสพติด อาทิ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖ กลุ่มงานป้องกันและความมั่นคงของ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้สังเคราะห์สาระสำคัญในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ เท่านั้น โดยผู้วิจัยนำเสนอประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน^{๕๖}

๔.๑.๑ สถานการณ์ประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน

จากการรายงานสถานการณ์ปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖ พบว่า พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างมีพื้นที่ชายแดน ด้านตะวันตก คือ จังหวัดตาก ซึ่งติดกับประเทศเมียนมา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เสี่ยงในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดซึ่งแต่มีปริมาณไม่มาก โดยเฉพาะพื้นที่เกาะกลางแม่น้ำเมย ซึ่งเป็นพื้นที่ Noman Land คือดินแดนที่ไม่มีเจ้าของ จึงไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปควบคุมดูแล และเป็นพื้นที่แหล่งพักยาเสพติดก่อนลักลอบนำเข้าประเทศไทย ทั้งนี้ยังปรากฏข่าวสารจับกุมการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจำนวนมาก บริเวณใกล้บ่อนคาสโน อำเภอมะสอ จังหวัดตาก โดยอำพรซุกซ่อนมากับสินค้าการเกษตรโดยเป็นพื้นที่ที่เป็นเส้นทางลำเลียงผ่านของยาเสพติดจากพื้นที่ภาคเหนือตอนบนไปสู่พื้นที่อื่นๆ และเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการค้า

^{๕๕} Wellington, J. (๒๐๐๐). *Education Research: Contemporary Issues and Practical Approaches*. London: Continuum.

^{๕๖} สัมภาษณ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

และแพร่ระบาดของยาเสพติด ตัวอย่างสถานการณ์การจับกุมเกี่ยวกับคดียาเสพติด คือ สถานการณ์ยาเสพติด พื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ปรากฏข่าวสารตรวจยึดเฮโรอีนและฝิ่นดิบ โดยเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มี ข่าวสารเจ้าหน้าที่จุดตรวจร่วมจังหวัดตองอุ ประเทศเมียนมา ได้ตรวจค้นรถยนต์ยี่ห้อฮุนได ซึ่งมีผ้าใบปิดคลุม กระบะอย่างมิดชิด เดินทางมาจากรัฐคะยา จากการตรวจสอบพบเฮโรอีน จำนวน ๑๘.๗ กิโลกรัม และฝิ่นดิบ จำนวน ๓๓ ห่อ น้ำหนัก ๔๗ กิโลกรัม บรรจุอำพรางมากับกล่องบรรจุสบู่ ๑,๘๗๐ กล่อง

ประเด็นที่น่าสนใจในสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงในการแพร่ระบาดและเป็นพื้นที่ลักลอบการขนย้ายยาเสพติดเข้ามายังประเทศไทย คือ จังหวัดตาก จากรายงานเรื่อง กรอบประเด็นในการจัดทำสถานการณ์ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าด้านชายแดนจังหวัดตากมีกลุ่มผู้ใช้แรงงานชาวเมียนมาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะกลางแม่น้ำเมย และกลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบ ลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาตามช่องทาง/ท่าข้ามตามแนวชายแดน เพื่อจำหน่ายให้กับผู้เสพ และผู้ค้ารายย่อยในพื้นที่ฝั่งไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแพร่ระบาดฝิ่น ยาบ้า ไอซ์ สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดตาก^{๔๗} พบว่า สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดตาก เริ่มมีการตรวจพบจับกุม ยาเสพติด ประเภทฝิ่นดิบในปริมาณมาก คาดว่านำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากในเขตพื้นที่ประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการควบคุมและตัดทำลาย ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตฝิ่นดิบได้จำนวนมาก ตามความต้องการของผู้เสพ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ และยังปรากฏผลการจับกุมไอซ์ในพื้นที่ตอนใน ซึ่งลักลอบนำเข้ามาจาก พื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก คาดว่าเนื่องจากมาตรการปราบปราม/สกัดกั้นยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ทั้งในและนอกพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเขตพื้นที่ตอนบน ซึ่งติดกับพื้นที่แหล่งผลิตของกองกำลังกองทัพสหพันธรัฐว่า (UWSA) ในเขตรัฐฉานของเมียนมาทำให้ผู้ผลิตนอกประเทศเสียผลประโยชน์จากยาเสพติดที่ถูกตรวจยึด จำนวนมหาศาล จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการกระจายยาเสพติดมาทางภาคตะวันออกของเมียนมา เพื่อเข้าสู่ ประเทศไทยมากขึ้น สรุปสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นการจับกุมชาวเมียนมา ที่ลักลอบ นำยาเสพติดเข้ามาเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มผู้เสพในพื้นที่ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด และ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด โดยลักษณะการนำเข้าในปริมาณไม่มากนัก โดยสถานการณ์จังหวัดตาก ยังคงพึ่งเลี้ยงพื้นที่บริเวณตลาดริมเมย บ้านริมเมย หมู่ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด และพื้นที่พักพิงฯ บ้านแม่หละ หมู่ ๙ ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง ซึ่งยังคงมีผลการจับกุมผู้เสพ/เด็กเดินยาชาวเมียนมา อย่างต่อเนื่อง

ส่วนชายแดนด้านตะวันออกคือ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งติดกับ สปป.ลาว ปรากฏข่าวสาร การลักลอบนำเข้ายาบ้าและไอซ์ โดยชายแดนทั้งสองด้านไม่ปรากฏข่าวสารว่ามีแหล่งผลิตยาเสพติดนอก ประเทศ หรือมีแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

สรุปจากสถานการณ์ประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนพบว่าพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง คือ จังหวัดตากโดยเฉพาะชายแดนแม่สอด โดยบริบทดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ปราบปรามอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยข้อมูลจากชุมชนในการใช้เป็นพื้นที่ในการจับกุมส่วนใหญ่มักพบในกลุ่ม แรงงานชาวเมียนมาที่นำยาเสพติดประเภท ฝิ่น ยาบ้า ไอซ์ เข้ามาขายในกลุ่มวัยรุ่นไทย

^{๔๗} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดตาก. (๒๕๖๓). รายงานการประชุม คอปส. จ.ตาก ก.ค. ๖๓. สืบค้นเมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๖๓, จาก

http://๑๒๓.๒๔๒.๑๖๕.๑๓๖/?module=file&pages=list_file_other&cate_file_id=๒๓

๔.๑.๒ สำหรับแนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน

ในประเด็นแนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน พบว่า แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนและพื้นที่ภาคเหนือในห่วงต่อไป คือ จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖ ในปี ๒๕๖๓ คาดว่ากลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดในพื้นที่ รัฐฉานของประเทศเมียนมาจะยังคงเพิ่มปริมาณการผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าและเคตามีนมากขึ้น เพื่อทดแทนยาบ้าที่ถูกเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยจับกุม ส่วนเคตามีนเป็นยาเสพติดที่กำลังได้รับความนิยมในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด การลักลอบลำเลียงยาเสพติดข้ามเขตแดนจากประเทศเมียนมา การลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งพักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนไทยไปยังกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะเป็นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดที่มีการซ่อนพรางอย่างดีเป็นล็อตใหญ่ๆ ครั้งละหลายๆ การซุกซ่อนยาเสพติด ไปกับผลผลิตทางการเกษตร หรือสินค้าอื่นๆ หรือเป็นรูปแบบที่ไม่มีการซ่อนพราง แต่จะมีการใช้รถนำในการผ่านจุดตรวจของเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งเตือนรถที่บรรทุกยาเสพติดที่ซุกตามมา หรือการลักลอบลำเลียงโดยใช้ระบบขนส่งโลจิสติกส์ฝากส่งพัสดุภัณฑ์ และมีขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยบางรายทำการติดต่อรับยาเสพติดจากภายนอกประเทศไทยโดยตรง เพื่อมาจำหน่ายให้กับผู้เสพยาเสพติดภายในประเทศ โดยจำหน่ายในราคาที่ไม่สูงเพื่อให้สามารถจำหน่ายได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คในการติดต่อค้าขายกัน ซึ่งจะส่งผลให้ยาเสพติดประเภทยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน มีราคาลดลงทั้งขายปลีกและขายส่ง โดยมีปัจจัยจากแหล่งผลิตยาเสพติดที่กำลังการผลิตยาเสพติดที่มีปริมาณมากขึ้นด้วย และยาเสพติดประเภทเคตามีนที่กำลังเริ่มได้รับความนิยมในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดเนื่องจากเจ้าหน้าที่บางหน่วยไม่มีชุดตรวจหาสารชนิดนี้โดยเฉพาะ ผู้เสพเมื่อถูกตรวจหาสารเสพติดจากเจ้าหน้าที่ จึงไม่อาจพบสารเสพติดในร่างกายได้^{๔๘}

นอกจากนี้ประเด็นที่ทำให้แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนมีโอกาสขยายตัวและส่งผลต่อความเสี่ยงของการแพร่ระบาดในไทย คือ การปลูกพืชเสพติดปรากฏข้อมูลข่าวสารการลักลอบปลูกฝิ่นและกัญชา โดยเป็นการลักลอบปลูกเพื่อเสพหรือจำหน่ายให้กับผู้เสพในพื้นที่ โดยมีข่าวสารการลักลอบปลูกกัญชากระจายอยู่บางพื้นที่ และพบการลักลอบนำเข้าฝิ่นจากเมียนมา เพื่อใช้เสพในพื้นที่ ส่วนการปลูกฝิ่นพบในพื้นที่จังหวัดตาก และบางส่วนในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ในห้วงเวลาที่ผ่านมามีฝิ่นในพื้นที่จังหวัดตากหายาก และพื้นที่สำหรับการปลูกมีน้อย โดยพื้นที่ปลูกฝิ่นในจังหวัดตาก ในอำเภอแม่ระมาดและอำเภอท่าสองยาง มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๒๐.๖๒ ไร่ ประกอบกับในแต่ละปีเจ้าหน้าที่ได้เข้มงวดและเข้าตัดทำลายอย่างต่อเนื่อง แต่ผู้เสพยังคงมีจำนวนมากโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มผู้เสพในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อนำเข้าจากนอกพื้นที่ เพื่อนำไปจำหน่ายในพื้นที่อำเภอแม่ระมาด และอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก^{๔๙}

^{๔๘} สัมภาษณ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๔๙} สังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานแนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๖

๔.๒ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดภายในประเทศ^{๔๐}

ในประเด็นสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภายในประเทศ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับเนื้อในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓ โดยอาศัยการสังเคราะห์ข้อมูลที่เทียบเคียงสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดกล่าวคือ

๔.๒.๑ สถานการณ์การลักลอบปลูกพืชเสพติดภายในประเทศ

จากข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม และกลุ่มงานป้องกันและความมั่นคงของมหาดไทย พบว่า สถานการณ์การลักลอบปลูกพืชเสพติดในประเทศไทย ข้อมูลจากการสำรวจของสถาบันสำรวจและ ติดตามการปลูกพืชเสพติด พบการลักลอบปลูกพืชเสพติด ได้แก่ ฝิ่น และกัญชา โดยการลักลอบปลูกฝิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการลักลอบปลูกฝิ่นภายในประเทศรวมทั้งสิ้น ๑๔-๘๕ ไร่ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๒๖๗.๕ ไร่) ส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือ พบมากในพื้นที่ จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย จ.แม่ฮ่องสอน จ.พะเยา จ.น่าน และ จ.ตาก การลักลอบปลูกกัญชา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อมูลจากการสำรวจของสถาบันสำรวจและ ติดตามการปลูกพืชเสพติด พบการลักลอบปลูกกัญชาทั้งหมด ๕๓ แปลง พื้นที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๑๕๐ ตารางเมตร มีต้นกัญชา จำนวน ๔,๗๕๐ ต้น และข้อมูลข่าวการจับกุมการลักลอบปลูกกัญชา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการจับกุมการลักลอบปลูกกัญชา จำนวน ๗,๕๔๕ ต้น พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการปลูกภายนอกอาคารในพื้นที่ จ.มุกดาหาร จ.สระแก้ว และ จ.นครราชสีมา นอกจากนี้ยังพบการลักลอบ ปลูกภายในอาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นการปลูกแบบระบบปิด ส่วนมากพบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๔.๒.๒ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดภายในประเทศ

สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ทางผ่านที่สำคัญของยาเสพติดที่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ทั้งยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน และ คีตامين ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่ม ขบวนการค้ายาเสพติดพยายามลักลอบนำยาเสพติดจำนวนมากเข้ามายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มี การจับกุมยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก โดยยาบ้า เป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในไทย ขณะที่ ไอซ์ เฮโรอีน คีตامين และกัญชา ส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงผ่านไทยเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สาม เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยใช้เส้นทางทั้งทางบก ทางเรือ และเครื่องบิน การลำเลียงยาเสพติดปริมาณมากเข้าประเทศไทย ซึ่งในที่สุดผู้วิจัยได้สรุปสถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามพื้นที่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดในแต่ละพื้นที่

พื้นที่	สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด
ภาคเหนือ	กลุ่มการค้ายังคงใช้ชายแดนพื้นที่ภาคเหนือ ด้าน จ.เชียงราย (อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย อ.แม่จัน อ.เชียงแสน อ.เวียงป่าเป้า อ.เชียงของ) และ จ.

^{๔๐} สังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานส่วนเฝ้าระวังเชิงยุทธศาสตร์ สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

เชียงใหม่ (อ.เชียงดาว อ.เวียงแหง อ.ฝาง และ อ.แม่สาย) เป็นจุดลักลอบนำเข้าหลักปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ใน ๒ พื้นที่นี้ มีการจับกุมยาเสพติดรายสำคัญได้มากที่สุดรวม ๕๒ คดี ยาบ้า ๘๔.๑ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑,๔๗๕ กก. เฮโรอีน ๔๒ กก. และพื้นที่ ๒.๔ กก. ส่วนชายแดนภาคเหนือตอนล่างทางทิศตะวันตก ด้าน อ.พบพระ อ.แม่สอด จ.ตาก พบการจับกุมการลักลอบนำเข้าไอซ์และคีตามีนจำนวนมาก ในช่วงที่ผ่านมาพบการจับกุมคดีที่มีการลักลอบนำเข้าทางด้านชายแดนด้านนี้ ๓ คดี ของกลางไอซ์ ๒,๔๙๐ กก. และคีตามีน ๑๐๐ กก. กลุ่มการค้าและกลุ่มลำเลียงที่สำคัญในพื้นที่ภาคเหนือ ยังคงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อ.แม่จัน อ.แม่สาย อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย , อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในประเทศเมียนมา นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังจากที่กลุ่มชาติพันธุ์ถูกเจ้าหน้าที่รัฐเพ่งเล็งมากขึ้น จึงมีการจ้างกลุ่มคน นอกพื้นที่เข้ามาลำเลียงแทน ทั้งกลุ่มผู้ลำเลียงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง และภาคใต้ โดยรูปแบบการลักลอบลำเลียงยังคงเป็นขบวนรถยนต์ลำเลียง มีรถนำขบวน ใช้เส้นทางรองเพื่อหลีกเลี่ยงด่านตรวจตามถนน เส้นทางหลัก รูปแบบการซุกซ่อนยาเสพติดที่น่าสนใจ ได้แก่ การบรรจุทุกในท้องโดยสารรถยนต์หรือท้ายกระบะ โดยไม่ดัดแปลงช่องลับ การทำช่องลับในรถบรรทุกขนาดใหญ่ การอำพรางปะปนมากับพืชผลทางการเกษตร หรือการซุกซ่อนในสินค้าประเภทอื่น ๆ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การลักลอบนำเข้าทางด้านชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.นครพนม และ จ.หนองคาย ถือเป็น พื้นที่ที่มีสถานการณ์การลักลอบนำเข้ารุนแรงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สะท้อนจากการตรวจยึด ของกลางยาเสพติดทั้งยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีน และกัญชา ที่มีปริมาณของกลางจำนวนมาก เนื่องจาก เป็นพื้นที่นำเข้าที่สำคัญ การลักลอบนำเข้าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายแดนของอำเภอที่ติดริมน้ำโขง (อ.บ้านแพง อ.ท่าอุเทน อ.ธาตุพนม จ.นครพนม , อ.เมือง อ.ท่าบ่อ อ.โพนพิสัย อ.รัตนวาปี อ.สังขม จ.หนองคาย) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญที่มีการลักลอบนำเข้าทางด้าน จ.นครพนม ๓๒ คดี ยาบ้า ๑๓.๔ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๘๓.๖ กก. และกัญชา ๕,๔๑๔ กก. , จ.หนองคาย ๓๔ คดี ยาบ้า ๒๑.๘ ล้านเม็ด เฮโรอีน ๑๕๗.๙ กก. ไอซ์ ๗๕๔.๑๙ กก. คีตามีน ๓๐๐ กก. กัญชา ๒,๖๑๔ กก. และโคเคน ๓ กก. และในระยะหลัง พบว่า จ.มุกดาหาร อ.เมือง อ.หว้านใหญ่ อ.ดอนตาล) เป็นจุดที่มีการลักลอบนำเข้ามากขึ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จับกุมได้ ๑๑ คดี ยาบ้า ๑.๒๓ ล้านเม็ด กัญชา ๑,๓๔๐ กก. ไอซ์ ๕๔๒ กก. (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จับกุมได้ ๑๑ คดี ยาบ้า ๘.๔ ล้านเม็ด ไอซ์ ๒๓๓ กก. กัญชา ๔๖๐ กก. และคีตามีน ๑๑๙ กก.) เชื่อว่าเป็นการขยับจุดจากพื้นที่นำเข้าเดิมจากพื้นที่ จ.นครพนม ภายหลังจากกองกำลังป้องกันชายแดนได้เพิ่ม ความเข้มงวดมากขึ้น ส่วนทางด้าน จ.เลย (อ.ด่านซ้าย) เป็นพื้นที่ที่พบการลักลอบนำเข้าไอซ์จำนวนมาก มีการ จับกุมได้ ๑ คดี ของกลาง ๕๕๙ กก. ขณะที่พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบการ

จับกุมการลักลอบ นำเข้ารุนแรงอยู่ในเฉพาะพื้นที่ชายแดนของ อ.เขมราฐ จ. อุบลราชธานี จับกุมได้ ๕ คดี ยาบ้า ๑.๒ ล้านเม็ด ไอซ์ ๕๐๒ กก. และ อ. ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ จับกุมได้ ๔ คดี ยาบ้า ๔๗๐,๖๐๐ เม็ด กัญชา ๕ กก. ไอซ์ ๑.๔ กก.

ภาคตะวันตก

การลักลอบนำเข้าทางด่านภาคตะวันตก ด้าน อ.สังขละบุรี จ. กาญจนบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จับกุมได้ ๔ คดี ยาบ้า ๒๙๑,๘๐๐ เม็ด ไอซ์ ๑,๓๘๕ กก. คีตามีน ๕๐๐ กก. เฮโรอีน ๗๗ กก. แต่จากการ ขยายตัวของการค้าไอซ์ส่งผลให้ในช่วงที่ผ่านมาพบการจับกุมในประเทศ เมียนมา ๒ คดี ของกลางไอซ์ ๓,๑๔๙ กก. มีปลายทางมาส่งในพื้นที่ อ.พญา ตองซู จ.กอกาเร็ก ซึ่งอยู่ตรงข้าม อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ขณะที่การ ลักลอบนำเข้ายาบ้าส่วนใหญ่จะลักลอบนำเข้าในระดับหมื่นเม็ด - ระดับแสน เม็ด เข้าทางด้านด่าน เจริญสามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี รูปแบบการ ลักลอบลำเลียงและการซุกซ่อนยาเสพติดส่วนใหญ่จะใช้ รถยนต์ส่วนบุคคล/ รถกระบะ ทำช่องลับในถังน้ำมันหรือใต้พื้นปูกระเบื้องไม้ไผ่ หรือซุกซ่อน ในยางอะไหล่ นอกจากนี้ยังพบการลักลอบนำเข้ากระท่อมผงจาก จ.มะริด ประเทศเมียนมา เข้ามาทางด้านชายแดน อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ สำหรับการ พัฒนาเส้นทางคมนาคมของประเทศเมียนมาใน ๓ เส้นทาง คือ ด่าน เจริญสามองค์ พญาตองซู - ย่างกุ้ง , พุน้ำร้อน - ทวาย และด่านสิงขร - มะริด ปัจจุบันเส้นทางในฝั่ง ประเทศเมียนมาได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว การ เดินทางจึงค่อนข้างจะสะดวกกว่าในอดีตและรวดเร็วกว่าเดิม จึงมีความ เป็นไปได้ที่ไทยจะเผชิญกับปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางด้านนี้ รุนแรงขึ้น

ภาคใต้

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ประสบกับปัญหาการลักลอบ นำเข้าใบกระท่อมจากประเทศ มาเลเซียอย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจับกุมได้มากถึง ๖๔.๒ ตัน พื้นที่ที่มีการจับกุม ได้มากที่สุด ได้แก่ จ.สงขลา จำนวน ๓๘.๖ ตัน (อ.สะเดา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย) โดยมี เหตุจูงใจจากราคา จำหน่ายที่ได้กำไรค่อนข้างสูง ประกอบกับสถานการณ์ ปัญหาผู้เสพยาต้มกระท่อม ๔๕๑๐๐ ในพื้นที่ภาคใต้ยังไม่ ลดความรุนแรงลง

นอกจากที่ยังพบการลักลอบนำเข้าโคเคนของกลุ่มแอฟริกันตะวันตกจากทวีปอเมริกาใต้ ผ่านทาง อากาศยานต่าง ๆ และมีการ จับกุมได้อย่างต่อเนื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการจับกุม ๔ คดี ของ กลางโคเคนรวม ๗.๒๘ กก. (จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๒ คดี โดยแยกเป็น โคเคน ๑๐ คดี ของกลาง ๑๕.๕ กก. และ โคเคนเหลว ๒ คดี ของกลาง ๓.๐๒ กก.) ใน ๓ พื้นที่ ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณ ภูมิ ๓ คดี ของกลาง ๕.๒๔ กก. ท่าอากาศยานภูเก็ต ๑ คดี ของกลาง ๒.๐๔ กก. และนำเข้าผ่านทางชายแดน ทางบก ด้าน จ.หนองคาย ๑ คดี ของกลาง ๓ กก. แต่คดีส่วนใหญ่ที่จับกุมพบว่าเป็นการใช้สนามบินสุวรรณภูมิ เป็นจุดพัก (Transit) ก่อนที่จะบิน ต่อไปยังปลายทางที่สนามบินวัดไต สปป.ลาว สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มแอฟริ กันตะวันตกยังคงมีความพยายามในการลักลอบนำเข้าโคเคน โดยพยายามเลี่ยงไปลงที่สนามบินของ สปป.ลาว

ก่อนที่จะลักลอบลำเลียงนำเข้าไทย ผ่านชายแดนทางบกแทน อย่างไรก็ตามปัญหาการแพร่ระบาดของโคเคนในประเทศยังมีน้อย เนื่องจากมีการใช้ ในกลุ่มจำกัดโดยเฉพาะผู้เสพที่มีฐานะการเงินดี

จากข้อมูลทะเบียนคดียาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. พบการลักลอบนำเข้าเฮโรอีน (ยาไอ) ผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการลักลอบนำเข้า ๔๖ คดี ของกลางรวม ๓๑๒,๒๓๒ เม็ด (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๑ คดี ของกลางรวม ๑๐๔,๒๒๒ เม็ด) โดยมีประเทศต้นทางส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ที่สำคัญคือ ประเทศเยอรมนี โปรตุเกส ฝรั่งเศส เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าเฮโรอีน (ยาไอ) ยังคงระบาดอยู่ในเฉพาะกลุ่มเท่านั้น (ผู้เที่ยวสถานบันเทิง งานสังสรรค์) ขณะที่ราคาขายปลีกยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อยู่ที่ ๓๐๐ - ๗๐๐ บาท/เม็ด

๔.๒.๓ สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติดภายในประเทศ

สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติดภายในประเทศเป็นผลมาจากการค้ายาเสพติดโดยการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องในช่วง หลายปีที่ผ่านมา ทั้งในด้านความถี่และปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าต่อครั้ง ส่งผลให้มีการจับกุมคดี ยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สามารถจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด ๓๒๔,๕๕๒ คดี ผู้ต้องหา ๓๓๘,๕๐๐ คน ตรวจยึดยาเสพติดได้ดังนี้ ยาบ้า ๓๑๔ ล้านเม็ด ไอซ์ ๒๓,๘๗๒ กก. เฮโรอีน ๕๕๗ กก. คีตามีน ๑,๓๔๒ กก. และเฮโรอีน ๕๑๐,๒๒๓ เม็ด (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จับกุมได้ ๓๗๑,๑๗๔ คดี ผู้ต้องหา ๓๘๕,๔๑๒ คน ยึดยาบ้า ๕๒๑ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๖,๑๗๕ กก. เฮโรอีน ๙๔๒ กก. คีตามีน ๗๓๕ กก. และเฮโรอีน ๓๐๔,๐๓๗ เม็ด) การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจำนวนมากทั้งจากพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะถูก ลักลอบลำเลียงเข้ามาส่งมอบและพักคอยในพื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร สะท้อนให้เห็นว่า พื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร ยังคงเป็นพื้นที่ค้าและแพร่ระบาดยาเสพติดที่สำคัญ เป็นทั้ง พื้นที่ส่งมอบยาเสพติด แหล่งพักยาเสพติด ก่อนที่จะกระจายไปยังพื้นที่แพร่ระบาดอื่น ๆ รวมถึงการลำเลียงส่ง ต่อไปยังพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคใต้ ส่งผลให้สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดในพื้นที่ในภาพรวมยังไม่ลดระดับความรุนแรงลง

การค้ายาเสพติดในปัจจุบัน นอกจากการค้ายาเสพติดแบบทั่วไปแล้ว ยังพบว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ในการกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพมากขึ้น การค้ายาเสพติดได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการซื้อขายผ่าน Application เช่น Line Twitter Facebook IG ฯลฯ โดยเฉพาะช่องทาง Twitter เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการซื้อขาย ยาเสพติด ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็น “เด็กและเยาวชน” จากการสืบค้นข้อมูล Twitter เฉพาะหน้ายอดนิยม พบว่า มีการซื้อขายยาเสพติดเกือบทุกชนิดอย่างแพร่หลาย แฉงราคาขายชัดเจน มีช่องทางการส่งให้ เลือกลงหลาย เช่น นักรับ ส่งผ่านไปรษณีย์ Express , Grab เป็นต้น รวมถึงมีการสร้างความน่าเชื่อถือ โดยการแสดงรูปสินค้าว่ามีจริง รูปข้อความ การสนทนาระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อการันตีคุณภาพ

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า (ร้อยละ ๗๗.๙) รองลงมาคือ ไอซ์ (ร้อยละ ๔.๗) กัญชา (ร้อยละ ๔.๘) เฮโรอีน ร้อยละ ๒.๓ และตัวยาอื่น ๆ (ร้อยละ ๕.๓) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้า รับการบำบัดรักษายาเสพติด ในระบบ บสต. จำนวน ๑๘๐,๔๘๓ คน ผู้เข้าบำบัดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็น รายใหม่ ร้อยละ ๖๗.๐ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๔.๔ กลุ่มอายุผู้เข้าบำบัดส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๘.๗ รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ร้อยละ ๑๘.๖ และกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี ร้อยละ ๑๕.๓ ผู้เข้าบำบัดรักษาส่วนใหญ่เป็นผู้เสพ ร้อยละ ๕๗.๔ รองลงมาคือ ผู้ติด ร้อยละ ๓๘.๖ และผู้ใช้ ร้อยละ

๔.๐ จากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในระบบ บสต. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า ยาเสพติดที่ต้องให้การเฝ้าระวัง คือ โไอซ์ และเฮโรอีน ที่มีแนวโน้มผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มสูงขึ้น

การแพร่ระบาดของไอซ์พบการแพร่ระบาดในทุกพื้นที่ พบการแพร่ระบาดสูงใน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จ.ชลบุรี จ.สงขลา จ.จันทบุรี จ.สุราษฎร์ธานี จ.สระแก้ว จ.นนทบุรี จ.ตราด จ.ฉะเชิงเทรา จ.นครราชสีมา จ.ปทุมธานี จ.ระยอง และ จ.นครศรีธรรมราช ผู้เข้ารับบำบัดรักษาไอซ์พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๒๑.๒ รองลงมาคือกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี ร้อยละ ๑๘.๕ ส่วนผู้เข้ารับบำบัดรักษาที่เป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๒๘.๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้ารับบำบัดรักษาไอซ์ ๑๗,๕๕๔ คน ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นรายใหม่ ร้อยละ ๗๑.๘ ในจำนวนรายใหม่ทั้งหมดเป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ร้อยละ ๒๔.๔ หรือเกือบ ๑ ใน ๓ ของรายใหม่ทั้งหมด วิธีการเสฟไอซ์ ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๓.๐ เป็นการใช้ด้วยวิธีการสูบ ข้อมูลทางเภสัชวิทยา พบว่าวิธีการเสฟไอซ์ด้วยวิธีการสูบการออกฤทธิ์จะใช้เวลาเป็นวินาที เพราะฉะนั้นแล้วการใช้ไอซ์ที่มีความบริสุทธิ์ของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์มากกว่าร้อยละ ๙๐ จะทำให้เกิดภาวะอาการเสฟติดไอซ์ได้เร็วขึ้น

การแพร่ระบาดของเฮโรอีนพบการแพร่ระบาดใน ๖๐ จังหวัด โดยพบการแพร่ระบาดสูงใน ๗ จังหวัด ได้แก่ จ.เชียงราย จ.เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร จ.กาญจนบุรี จ.นราธิวาส จ.สงขลา และ จ.ปัตตานี ผู้เข้ารับบำบัดรักษาเฮโรอีนพบมากที่สุดในกลุ่มอายุมากกว่า ๓๙ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๓๖.๙ รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๙.๘ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้ารับบำบัดรักษาเฮโรอีน ๔,๑๗๒ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้ารับบำบัดรักษาเฮโรอีนรายเก่า ร้อยละ ๕๖. อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มผู้เสฟเฮโรอีน รายใหม่ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ร้อยละ ๓๗.๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๓.๒ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในจำนวนรายใหม่ทั้งหมดเป็นเด็กและเยาวชน อายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ร้อยละ ๓๔.๕ หรือมากกว่า ๑ ใน ๓ ของผู้เข้ารับบำบัดรักษาเฮโรอีนรายใหม่ทั้งหมด พื้นที่ที่มีกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุที่ต่ำกว่า ๒๕ ปี รายใหม่เข้ารับบำบัดรักษามากที่สุด ได้แก่ กาญจนบุรี (ร้อยละ ๘๘.๔ ของทั้งจังหวัด) และ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ ๖๖.๘ ของทั้งจังหวัด) วิธีการเสฟเฮโรอีน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสูบ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่วนการใช้ เฮโรอีนด้วยวิธีการฉีดมีแนวโน้มลดลง

๔.๒.๔ สรุปสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดภายในประเทศ

ตารางที่ ๔.๒ สรุปสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดภายในประเทศ

สรุปสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดภายในประเทศ
๑. การขยายตัวของการผลิตยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในพื้นที่รัฐฉานของเมียนมา ส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมีสถิติการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่การลักลอบลำเลียงสารเคมีและสารตั้งต้นเข้าไปยังพื้นที่แหล่งผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน
๒. สปป.ลาว จะถูกใช้เป็นพื้นที่ลำเลียงผ่านของยาเสพติดมากขึ้น ก่อนที่จะกระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั้งไทย เวียดนาม และกัมพูชา
๓. กลุ่มการค้ายังคงใช้ชายแดนพื้นที่ภาคเหนือด้าน จ.เชียงราย (อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย อ.แม่จัน อ.เชียงแสน อ.เวียงป่าเป้า อ.เชียงของ) และ จ.เชียงใหม่ (อ.เชียงดาว อ.เวียงแหง อ.ฝาง และ อ.แม่เมาะ) เป็นจุดลักลอบนำเข้าหลัก

๔. พื้นที่ชายแดนภาคภาคตะวันตก ด้านชายแดน จ.ตาก (อ.พบพระ อ.แม่สอด) จ.กาญจนบุรี (อ.สังขละบุรี) มีแนวโน้มที่จะลักลอบนำเข้าไอซ์ และคีตามีจำนวนมาก
๕. พื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้าน จ.นครพนม (อ.ท่าอุเทน) และ จ.หนองคาย (อ.เมือง อ.ท่าบ่อ) เป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์การลักลอบนำเข้ารุนแรง ส่วนพื้นที่ จ.มุกดาหาร (อ.หว้านใหญ่) จ.เลย (อ.ด่านซ้าย) เป็นจุดที่มีการลักลอบนำเข้ามาเพิ่มขึ้น พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างการลักลอบ นำเข้าส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ จ.อุบลราชธานี (อ.เขมราฐ) และ จ.อำนาจเจริญ (อ.ชานุมาน)
๖. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ด้าน จ.สงขลา (อ.สะเดา) ประสบกับปัญหาการลักลอบ นำเข้าใบกระท่อมจากประเทศมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง
๗. การลักลอบนำเข้าโคเคน กลุ่มแอฟริกันตะวันตกยังคงมีบทบาทในการสั่งการและจัดหาผู้ลำเลียง ในการลักลอบลำเลียงโคเคนเข้าประเทศ
๘. พื้นที่ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ยังคงมีการลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากเข้ามา พักคอยในพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่แพร่ระบาดที่สำคัญ เป็นพื้นที่ส่งมอบและแหล่งพักยาเสพติด ก่อนที่จะ กระจายไปยังพื้นที่อื่น
๙. การขยายตัวของการค้ายาเสพติดออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์เป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้ปัญหาการค้ายาเสพติดขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว และกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่ม ผู้เสพมากขึ้น โดยเฉพาะใน Twitter ที่เข้าถึงได้ง่าย
๑๐. ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า สำหรับยาเสพติดที่ต้องให้การเฝ้าระวัง คือ ไอซ์ ที่พบการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น และเฮโรอีน ที่พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และ จ.กาญจนบุรี

๔.๓ สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง^{๕๑}

๔.๓.๑ สังเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานการณ์ยาเสพติดพื้นที่ชายแดนที่เกี่ยวข้องกับภาคเหนือตอนล่างในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ พื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ที่ผ่านมานั้น กองกำลังนเรศวรคาดว่าแหล่งพักยาเสพติดอยู่บริเวณพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่เคลื่อนไหวนอกประเทศ โดยติดต่อหรือสั่งซื้อกับเครือข่ายในพื้นที่รัฐฉานเหนือ เพื่อหารายได้ จากการค้ายาเสพติดมาดูแลกำลังพลภายในกลุ่ม และยังคงมีความพยายามลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศไทย

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศยาเสพติดที่ยังคงลักลอบเข้าสู่ภาคเหนือตอนล่างดังนี้

๑. ด้านตะวันตกของประเทศไทย คือพื้นที่อำเภอชายแดนของจังหวัด ตาก พื้นที่ที่ควรให้ความสำคัญคือ บริเวณช่องทางหรือท่าข้ามธรรมชาติ ที่อยู่ด้านตรงข้ามกับพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังชน กลุ่มน้อยต่างๆ รวมทั้งตลาดริมเมย บ้านริมเมย หมู่ ๒ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด และพื้นที่พักพิงฯ บ้านแม่ หละ ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง และพื้นที่พัก

^{๕๑} สังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานส่วนเฝ้าระวังเชิงยุทธศาสตร์ สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

พืงๆต่างๆที่มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติดให้กับผู้ลี้ภัยจากการ สู้รบที่พักอยู่ในพื้นที่พักพิงๆ ซึ่งมีการจับกุมผู้เสพ/เด็กเดินยาชาวเมียนมา อย่างต่อเนื่อง

๒. พื้นที่ชายแดนด้านตะวันออกคือ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งติดกับ สปป.ลาว มีการจับกุมผู้ ลักลอบลำเลียงยาบ้าและไอซ์เข้ามาในพื้นที่ รวมทั้งมีการจับกumnักค้ารายย่อยด้วยเช่นกัน

สำหรับการจับกุมคดียาเสพติด ทุกข้อหาจำนวน ๖,๐๑๓ คดี ผู้ต้องหา ๖,๒๖๔ คน จังหวัดที่มีการจับกุมคดียาเสพติดสูงสุดได้แก่ จังหวัด พิชณุโลก รองมาเป็นจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดตาก จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัด สุโขทัย จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอุทัยธานี ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบผลการจับกุมคดียาเสพติดในห้วงไตรมาส ๑ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒) ของปีงบประมาณ ๒๕๖๓ กับผลการจับกุมคดียาเสพติด ห้วงไตรมาส ๔ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๒) ของปีงบประมาณ ๒๕๖๒ พบว่า ห้วงไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีผลการจับกุมเพิ่มขึ้นกว่าไตรมาส ๔ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๑๕๔ คดี โดยจังหวัดที่มีผลการจับกุมสูงขึ้นได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนจังหวัด ที่มีผลการจับกุมเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับในห้วงไตรมาสที่ผ่านมาคือ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดกำแพงเพชร

ท่าข้ามห้วยแล้ง (บ่อนช่องแคบ) บ้านห้วยแล้ง ม.๑๐ ต.ช่องแคบ อ.พบพระ

ท่าข้ามบ้านหมื่นฤาชัย ม.๕ ต.พบพระ อ.พบพระ

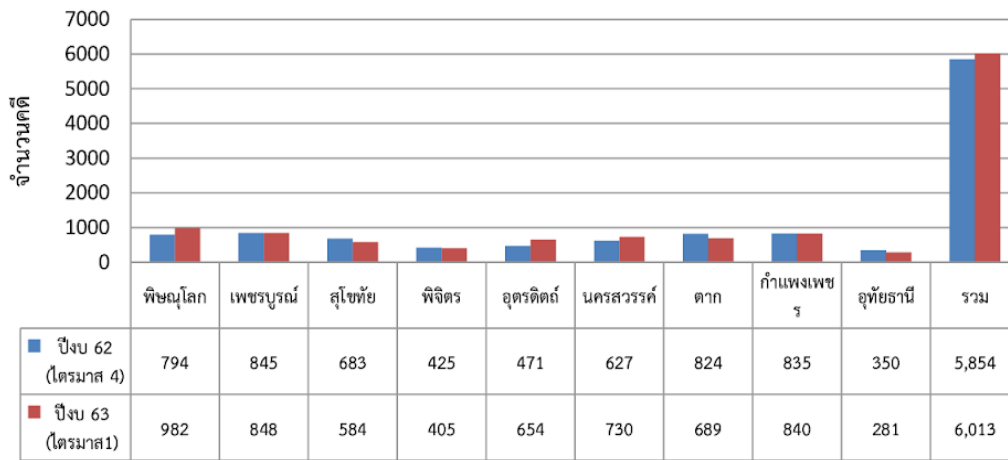
ท่าทรายวาลี บ้านวาลีเหนือ ม.๓ ต.วาลี อ.พบพระ

ท่า ๑๗ บ้านห้วยม่วง ม.๖ ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด

ภาพที่ ๔.๑ ช่องทางธรรมชาติในการลักลอบข้ามพรมแดน
ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

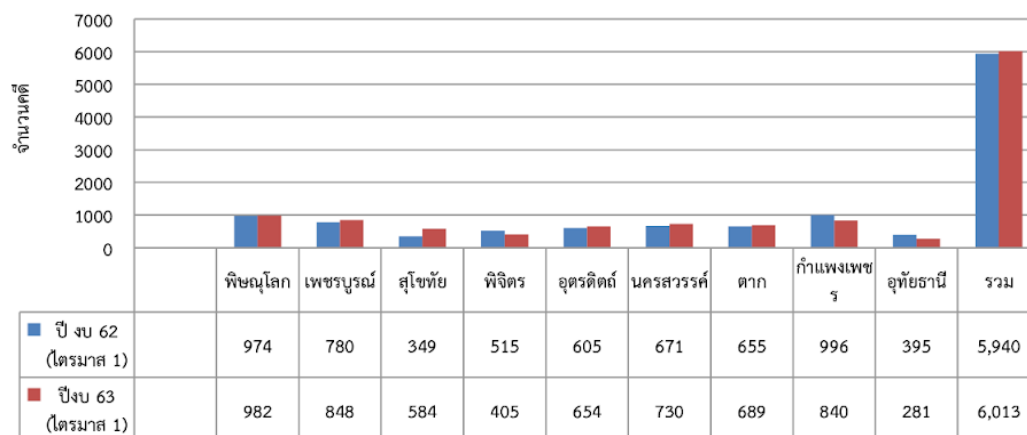
การจับกุมคดีเสพติดในพื้นที่ภาค 6
เปรียบเทียบ ปีงบประมาณ 62 (ไตรมาส 4) กับ ปีงบประมาณ 63 (ไตรมาส 1)

ภาพที่ ๔.๒ แผนภูมิการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ ปส.ภาค ๖ เปรียบเทียบระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ไตรมาส ๔) กับปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑) ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

การจับกุมคดียาเสพติดในห้วงไตรมาสที่ ๑ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) ของปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส ๑ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ พบว่า การจับกุมในไตรมาสที่ ๑ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีผลการจับกุมสูงกว่าห้วงไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๗๓ คดี

การจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ภาค 6
เปรียบเทียบ ปีงบประมาณ 62 (ไตรมาส 1) กับ ปีงบประมาณ 63 (ไตรมาส 1)

ภาพที่ ๔.๓ แผนภูมิการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ ปส.ภาค ๖ เปรียบเทียบระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ไตรมาส ๑) กับปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑) ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

๔.๓.๒ สถานการณ์การจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒

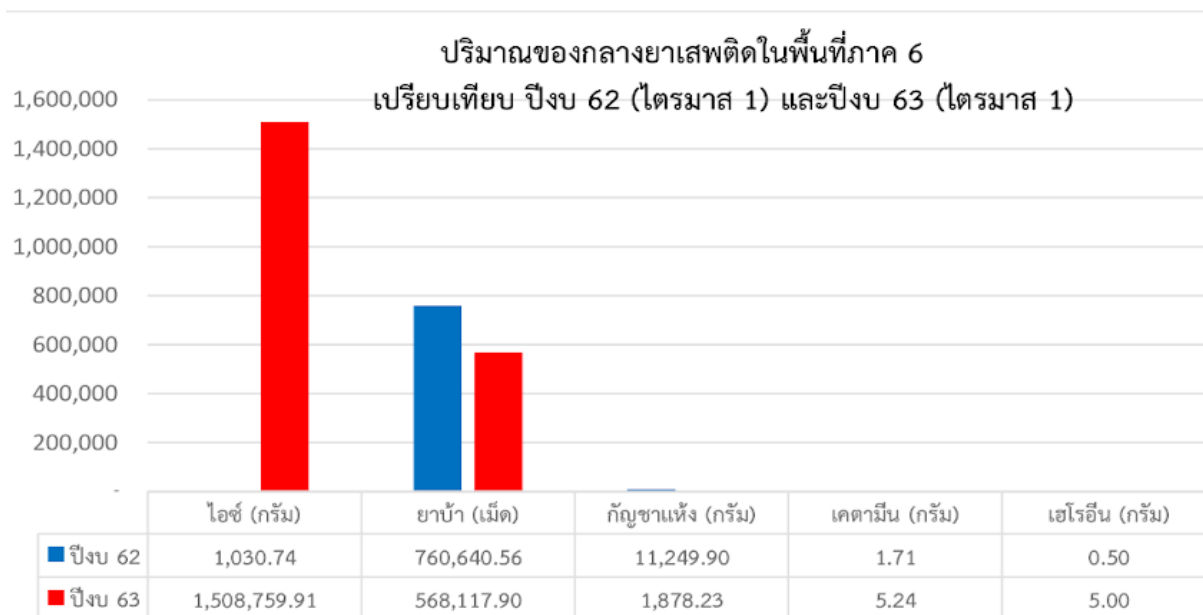
ตัวอย่างการจับกุมในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการจับกุมและยึดยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้ของกลางยาเสพติดปริมาณมากโดยเฉพาะยาบ้าและไอซ์ และเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓ การดำเนินการจับกุมคดียาเสพติดในแต่ละจังหวัดในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จังหวัด	การจับกุม
ตาก	<ul style="list-style-type: none"> จับกุมไอซ์ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน ๑,๕๐๐ กิโลกรัม ซึ่ง เครือข่ายนักค้าใช้รถบรรทุกและรถพ่วงบรรทุกเป็นพาหนะลำเลียงจากพื้นที่บ้านผ่านศึกพัฒนา หมู่ ๕ ตำบลวาลีย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เพื่อขนเข้าสู่พื้นที่ตอนในแต่ถูกจับกุมก่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ขยายผลการจับกุมแล้ว
อุตรดิตถ์	<ul style="list-style-type: none"> จับกุมผู้ต้องหา ๔ ราย ของกลางยาบ้า ๔,๐๐๐,๐๐๐ เม็ด รถยนต์ ๓ คัน โดย จับกุมได้ที่บริเวณด่านตรวจป่าไม้ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๓ ตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ จับกุมและสืบสวนขยายผลการจับกุมได้ผู้ต้องหาจำนวน ๕ คน รวมของกลาง ยาบ้า ๓๘,๖๐๗ เม็ด, ไอซ์ ๓๔๓.๑๙ กรัม โดยจับกุมได้ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอท่าปลา อำเภอลับแล จังหวัด อุตรดิตถ์ จับกุมผู้ต้องหา ๓ คน ในพื้นที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ รวมของกลางยาบ้า ๒๒,๔๙๕ เม็ด, ไอซ์ ๔๗๖.๕๗ กรัม และตรวจยึดยาบ้า ๒๐,๐๐๐ เม็ด ในพื้นที่บ้านหนองหิน ถนนสายอุตรดิตถ์-น้ำพี้ ตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์
นครสวรรค์	<ul style="list-style-type: none"> จับกุมผู้ต้องหา ๑ ราย ของกลางยาบ้า ๖๐๐,๐๐๐ เม็ดซุกซ่อนอยู่ในยางอะไหล่ และรถยนต์ ๒ คัน โดยจับกุมได้ที่ด่านพยุหะคีรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จับกุมผู้ต้องหา ๔ ราย ของกลางยาบ้า ๕,๐๐๐,๐๐๐ เม็ด รถตู้ ๑ คัน รถยนต์ ๓ คัน และโทรศัพท์มือถือ ๗ เครื่อง โดยจับกุมผู้ต้องหาได้ในพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวังขุรี จังหวัดกำแพงเพชร และพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จับกุมผู้ต้องหา ๔ ราย ได้ที่บริเวณริมถนนหมู่บ้านหาดสะแก หมู่ที่ ๗ ตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ พร้อมของกลางยาบ้า ๔๐๐,๐๐๐ เม็ด รถยนต์ ๒ คัน จับกุมผู้ต้องหา ๕ คน ได้ที่บริเวณด่านตรวจยานพาหนะพยุหะคีรี ตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และริมถนนสายเอเชีย กม.ที่ ๕๘-๕๙ ตำบลจรเข้ร้อง อำเภอไชโย จังหวัด อ่างทอง พร้อมของกลางยาบ้า ๔๐๐,๐๐๐ เม็ด ซุกซ่อนอยู่ในล้ออะไหล่รถยนต์ ๒ เส้น เส้นละ ๒ แสนเม็ด) รถยนต์ ๓ คันการขยายผลจับกุมและยึดทรัพย์สินเครือข่ายรายสำคัญ
พิจิตร	<ul style="list-style-type: none"> จับกุมผู้ต้องหา ๓ ราย ของกลางไอซ์ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม รถยนต์ ๒ คัน

สรุปท้าย	<p>และ โทรศัพท์มือถือ ๔ เครื่อง โดยจับกุมและยึดของกลางได้ในพื้นที่อำเภอทับคล้อ และอำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร</p> <ul style="list-style-type: none"> จับกุมผู้ต้องหา ๓ ราย ของกลางไอซ์ ๕๒๐ กิโลกรัม รถยนต์ ๒ คัน รถยนต์ กระบะ ๑ คัน โดยจับกุมผู้ต้องหาได้ในพื้นที่อำเภอศรีสำโรง อำเภอศรีสัชนาลัย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
----------	---

๔.๓.๓ ปริมาณของกลางยาเสพติดในพื้นที่ภาค ๖ เปรียบเทียบ

ภาพที่ ๔.๔ แผนภูมิเปรียบเทียบปริมาณของกลางยาเสพติดในพื้นที่ ปปส.ภาค ๖ ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๔ (ไตรมาส ๑) และปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ไตรมาส ๑) ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

ปริมาณของกลางยาเสพติดในพื้นที่ภาค ๖ เปรียบเทียบในห้วงไตรมาส ๑ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) ของปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และไตรมาส ๑ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ พบว่า ห้วงไตรมาส ๑ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีการจับกุมได้ของกลางยาเสพติดในปริมาณสูงกว่าห้วงไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยเฉพาะการจับกุมไอซ์ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๒ นอกจากนี้ เคตามีนและ เฮโรอีนที่ยึดได้มีปริมาณสูงกว่าห้วงไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เล็กน้อย

๔.๓.๔ สังเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ด้านตะวันตกของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ พื้นที่อำเภอชายแดนของจังหวัดตาก ซึ่งมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน สภาพภูมิประเทศมีช่องทางธรรมชาติและท่าข้ามหลายจุดที่สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันของ ประชาชนทั้งสองประเทศ รวมทั้งใช้เป็นเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าและฝิ่นเข้ามาจำหน่ายใน เขตประเทศไทย ซึ่งการจับกุมส่วนใหญ่เป็นการจับกุมชาวเมียนมา และกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นกลุ่มลักลอบนำเข้ายา เสพติดที่เข้ามาตามช่องทาง/ท่าข้ามตามแนวชายแดนแบบเข้ามาเย็นกลับ เพื่อจำหน่าย

ให้ผู้เสพและผู้ค้ารายย่อยในพื้นที่ อำเภอชายแดนของจังหวัดตาก สำหรับด้านตะวันออกของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศ สปป.ลาว ได้แก่ อำเภอบ้านโคก อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ก็ยังปรากฏข่าวสารการลักลอบนำยาเสพติดจาก พื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน และมีการจับกุมนักค้ารายย่อยในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่องรูปแบบการติดต่อซื้อขายยาเสพติดของผู้ค้า/กลุ่มผู้เสพในพื้นที่ตอนในส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือหรือใช้สื่อ สังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชันไลน์ (Line) หรือเฟซบุ๊ก (Facebook) ในการติดต่อซื้อขายยาเสพติดกับผู้ขาย โดยผู้ซื้อจ่ายเงินให้ผู้ขาย โดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร จากนั้นผู้ขายจะกำหนดพื้นที่ในการวางยาเสพติดให้ผู้ซื้อไปรับยาเสพติด จากข้อมูลหน่วยประชาคมข่าวภาคเหนือตอนล่าง พบว่าราคายาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่าง มีราคา ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ ราคายาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่าง

ชนิดยาเสพติด	ราคา
๑. ยาอี	เม็ดละ ๕๐ - ๙๐๐ บาท
๒. คีตามีน	เม็ดละ ๕๐๐ - ๘๐๐ บาท
๓. ไอซ์	กรัมละ ๘๐๐ - ๙,๐๐๐ บาท
๔. กัญชาแห้ง	ขีดละ ๒๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ก้อนละ(กล่องไม้ขีด) ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท
๕. ฝิ่นในพื้นที่จังหวัดตาก	ขายส่งราคา ๔๐,๐๐๐ - ๔๕,๐๐๐ บาท/จอย ขายปลีกราคา ๔๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท/จอย

จากข้อมูลราคายาเสพติดทางสังคมออนไลน์ พบว่าราคายาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีราคา ดังนี้

- ยาบ้า
 - ขายส่งแฉวละ ๔๐๐ - ๘๐๐ บาท
 - ขายถุง ๓,๐๐๐ - ๔,๕๐๐ บาท
 - ขายส่งเม็ดละ ๑๕,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาท
 - ขายปลีกเม็ดละ ๕๐ - ๑๕๐ บาท
 - ขายปลีกแฉวละ ๙,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ บาท
- ยาอี
 - ขายส่งเม็ดละ ๓๐๐ - ๕๐๐ บาท
 - ขายปลีกเม็ดละ ๕๐๐ - ๘๐๐ บาท
- ไอซ์
 - ขายส่งกรัมละ ๕๐๐ - ๘๐๐ บาท
 - ขายปลีกกรัมละ ๙,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท
- คีตามีน
 - ขายส่งกรัมละ ๕๐๐ - ๘๐๐ บาท
 - ขายปลีกกรัมละ ๔๐๐ - ๔,๐๐๐ บาท

๔.๓.๕ สถานการณ์การจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวอย่างการจับกุมในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจับกุมและยึดยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้ของกลางยาเสพติดปริมาณมากโดยเฉพาะยาบ้าและไอซ์ และเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ การจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓

จังหวัด	การจับกุม
ตาก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหาจำนวน ๔ ราย ได้ที่บริเวณจุดตรวจ/จุดสกัดห้วยยะอุ จังหวัดตาก พบของกลางไอซ์ จำนวน ๑,๕๐๐ กิโลกรัม ชุกซ่อนในรถบรรทุกพ่วงดัดแปลงช่องลับ โดยบรรจุภัณฑ์มี ลักษณะเป็นถุงชาเยื่อ “GUANYINWANG” ซึ่งข้อมูลทางการข่าวยาเสพติดดังกล่าว เป็นของกลุ่มว่าเหนือ ลักลอบ ลำเลียงโดยใช้เส้นทางจากประเทศเมียนมาร์ ลักลอบนำเข้าด่านอำเภอพบพระ จังหวัดตาก เพื่อลำเลียงไปยังปลายทางจังหวัดอยุธยา เพื่อพักรอส่งต่อไปประเทศที่สามอีกต่อหนึ่ง ▪ นอกจากนี้ยังมีการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นม้งจากอำเภอพบพระถึง ๒ คดี ผู้ต้องหา รวม ๕ ราย และใน จำนวนนี้เป็นม้ง ๔ ราย โดยการจับกุมในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒ และวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ได้ของกลาง ๔,๐๐๐,๐๐๐ เม็ด และ ๗๐๐,๐๐๐ เม็ด
อุตรดิตถ์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๔ คน ในพื้นที่อำเภอบ้านโคกและอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ พบของกลางยาบ้าจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ เม็ด ซึ่งผู้ต้องหา ลักลอบขนยาเสพติดจากภาคเหนือตอนบน เตรียมส่งเข้าสู่ภาคกลาง โดยใช้เส้นทางจังหวัดเชียงราย-พะเยา-แพร่-น่าน-อุตรดิตถ์-พิษณุโลก ▪ จับกุมและขยายผลได้ผู้ต้องหา ๔ ราย ของกลาง ยาบ้า ๑๓,๑๐๐ เม็ด โดยจับกุมและยึดของกลางได้ในพื้นที่อำเภอพิชัย และอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
นครสวรรค์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๑ คน บริเวณด่านตรวจพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ได้ของกลางเป็นยาบ้า จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ เม็ด ลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยชุกซ่อนในยางรถยนต์ เข้าสู่พื้นที่ตอนใน ประเทศเพื่อส่งมอบให้กับลูกค้าของผู้ว่าจ้าง ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๔ ราย ของกลางยาบ้า ๕,๐๐๐,๐๐๐ เม็ด รถตู้ ๑ คัน รถยนต์ ๓ คัน และโทรศัพท์มือถือ ๗ เครื่อง โดยจับกุมผู้ต้องหาในพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลพิษบุรี จังหวัด กำแพงเพชร และพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
เพชรบูรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๑ คน และยึดของกลาง ยาบ้า ๕๖,๐๐๐ เม็ด ไอซ์ ๑.๐๘ กรัม รถยนต์ ๑ คัน โดยจับกุมและยึดของกลางได้ในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
สุโขทัย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๓ ราย ของกลางไอซ์ ๕๒๐ กิโลกรัม รถยนต์ ๒ คัน รถยนต์กระบะ ๑ คัน โดยจับกุมผู้ต้องหาได้ในพื้นที่อำเภอศรีสำโรง อำเภอศรีสำลย์ และอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
พิจิตร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จับกุมผู้ต้องหา ๓ ราย พร้อมของกลาง ไอซ์ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม รถยนต์ กระบะ ๒ คัน และโทรศัพท์มือถือ ๔ เครื่อง โดยจับกุมและยึดของกลางได้ในพื้นที่อำเภอทับคล้อ และอำเภอ ดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

- จับกุมและขยายผลได้ผู้ต้องหา ๔ ราย ของกลางยาบ้า ๕,๐๐๐ เม็ด ไอซ์ ๓.๕ กรัม โดยจับกุมและยึดของกลางได้ในพื้นที่อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอบึงนาราง อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

เปรียบเทียบผลการจับกุมคดียาเสพติด ปีงบประมาณ ๖๒ และปีงบประมาณ ๖๓ ในพื้นที่ภาค ๖				
จังหวัด	จำนวนคดี		เพิ่มขึ้น/ลดลง (+/-)	หมายเหตุ
	ปีงบประมาณ ๖๒	ปีงบประมาณ ๖๓		
ยาบ้า (เม็ด)	5,708,608.73	2,477,442.40	-3231166.33	ลด
ไอซ์ (กรัม)	24,944.38	1,530,343.60	1505399.22	เพิ่ม
กัญชาสด (กรัม)	102,888.76	557,197.30	454308.54	เพิ่ม
กัญชาแห้ง (กรัม)	18,202.34	137,948.00	119745.66	เพิ่ม
พืชกระท่อม (กรัม)	172,730.09	82,646.00	-90084.09	ลด
ฝิ่น (กรัม)	9,527.63	10,978.00	1450.37	เพิ่ม
ยาอี (เม็ด)	7,052.68	1,487.00	-5565.68	ลด
น้ำดื่มพืชกระท่อม (กรัม)	10.00	907.00	897	เพิ่ม
เคตามีน (กรัม)	8.68	345.00	336.32	เพิ่ม
เฮโรอีน (กรัม)	3.33	13.00	9.67	เพิ่ม
โคเคน (กรัม)	-	5.00	5	เพิ่ม
รวม	6,043,976.62	4,799,312.30	- 1,244,664.32	

ภาพที่ ๔.๕ การเปรียบเทียบผลการจับกุมคดียาเสพติด ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

2

วันที่ 30 พ.ค.63 เวลาประมาณ

21.30 น.

จำเอน ปิงสามพัน จังหวัด เพชรบูรณ์

พร้อมรถจักรยานยนต์ประมาณ 20,000 บาท

ได้ที่ 1.บริเวณท่าเรือสุสานภายในวัดบ้านน้ำเย็น ปิงสามพัน หมู่ 1 ตำบลปิงสามพัน อำเภอปิงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ส่ง สภ.ปิงสามพัน จว.เพชรบูรณ์

3

วันที่ 31 พ.ค.63 เวลาประมาณ 13.30 น.

พร้อมรถจักรยานยนต์ประมาณ 20,000 บาท

- ได้ที่ 1.บริเวณถนนสายเกษตรภายในหมู่บ้านเกษตร หมู่ 9 ตำบล วิเชียร

จำเอน ทองใจดี จังหวัด

ส่ง สภ.ทองใจดี จว.เพชรบูรณ์

บ้านเลขที่ 12/1 หมู่ 09 ตำบล วิเชียร จำเอน ทองใจดี จังหวัด เพชรบูรณ์

บ้านเลขที่ 216/1 หมู่ที่ 03 ตำบล พานแดง อำเภอ ทองใจดี จังหวัด เพชรบูรณ์

ภาพที่ ๔.๖ ตัวอย่างการจับกุมคดียาเสพติดภาคเหนือตอนล่าง
ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

12

วันที่ 24 มิถุนายน 2563 เวลาประมาณ 20.20 น.

ตรวจยึดของกลางยาบ้าที่ขนถ่ายมานาน 48 มัด (96,000 มัด)
 1777 ถนนเสด็จคลองตลาดพิกุล หมู่ 6 ตำบลหนองผัก อำเภอหนองผัก จังหวัดเพชรบูรณ์
 สง. ๕๖๖๖๖๖ - จว.เพชรบูรณ์

ข้อมูล [redacted] เครือข่ายยาเสพติดของนายวี [redacted]

เจ้าของ - ผู้จัดหา
บ้านท้ายนาพืด

098-5428974 จำนวน 48 มัด (96,000 มัด)
1777 ถนนเสด็จคลองตลาดพิกุล หมู่ 6 ตำบลหนองผัก อำเภอหนองผัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ตรวจวางขายผ่านผู้ดูแลระบบสวนสาธารณะ
นางเอก ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 48 มัด
สั่งให้จัดส่งกับนายเสด็จสิทธิ์ 098-5428974

จับ 22 มิ.ย.63
เมื่อจับกุม

ได้ที่ โรงเรียนสายสังข์บุรี - หนองผัก
ม.1 ต.นาบัว อ.เมืองเพชรบูรณ์
064-6503458

ขนถ่ายยาเสพติดวางรังไฟ
นายเสด็จสิทธิ์ หรือชื่ออื่น
เมื่อ 24 มิ.ย.63
จำนวน 48 มัด (96,000 มัด)
1777 ถนนเสด็จคลองตลาดพิกุล หมู่ 6 ตำบลหนองผัก อำเภอหนองผัก จังหวัดเพชรบูรณ์

098 5428974
นายชวัญชัย บุตรา หรือชื่อ
1-4703-00037-53-1
135 ม.1 ต.บ้านทราย
อ.หนองสรวง จ.เพชรบูรณ์

ขณะกำลังเก็บขนถ่าย ยาบ้าของนายวีที่บริเวณ
ชั้นกมรถบัสของสถานี และ แจ้งลูกไปเก็บขนถ่าย
มีน.ส.ไมพร บุตรา เป็นผู้ครอบครอง (น้องสาวนายชวัญชัย)
ที่อยู่ 135 ม.1 ต.บ้านทราย อ.หนองสรวง จ.เพชรบูรณ์
บ้านกัลป์ชัยรังสรรค์ หนองผักบ้าน

พยานผู้ให้การพยาน มีนามสกุล มีคำวี ครอบครอง (เสด็จสิทธิ์)

135/1 ม.1 ต.บ้านทราย
อ.หนองสรวง จ.เพชรบูรณ์
พบข้อมูลรายการใช้โทรศัพท์ติดต่อกับ
หมายเลข 098-5428974 จำนวนมาก
ให้ทราบว่าเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของ
นายชวัญชัย

บ.ส.ไมพร บุตรา (น้องสาวนายชวัญชัย)
135 ม.1 ต.บ้านทราย
อ.หนองสรวง จ.เพชรบูรณ์
โทร 0942544020
พบข้อมูลรายการใช้โทรศัพท์ติดต่อกับ
หมายเลข 098-5428974 จำนวนมาก

ภาพที่ ๔.๗ ตัวอย่างการลักลอบขนย้ายยาเสพติดในภาคเหนือตอนล่าง
 ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖

๔.๔ ข้อพิจารณารัฐไทยกับปัญหายาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนบนความมั่นคง^{๕๒}

จากประเด็นเรื่อง สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา รัฐไทยกับปัญหายาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคง สะท้อนให้เห็นว่ารัฐไทยเผชิญปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยสถานการณ์การจับกุมยาเสพติดในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ที่ผ่านมามีจำนวนการจับกุมอย่างต่อเนื่องโดยมีความหลากหลายกรณีการจับกุมหลากหลายกันออกไปทั้งการลักลอบนำเข้า การจำหน่าย การเสพย์ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวยังคงทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีอิทธิพลในยุคปัจจุบันทำให้ยาเสพติดถูกเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นโดยเฉพาะการจำหน่ายบนพื้นที่สังคมออนไลน์ อย่างไรก็ตามนั้นสถานการณ์ดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล่าช้าอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ฉะนั้นในประเด็นข้อพิจารณารัฐไทยกับปัญหายาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนบนความมั่นคง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปให้เห็นว่าภายหลังจากสถานการณ์ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดและตัวอย่างการจับกุมซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การค้ายาเสพติดและลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่ชายแดน สำหรับพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งเป็นที่พื้นที่ศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้พบว่าพื้นที่จังหวัดตาก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และสุโขทัย เป็นพื้นที่เสี่ยงของปัญหาเสพติดดังกล่าว ดังนั้นการพิจารณาถึงสถานการณ์ยาเสพติดของรัฐไทยผู้วิจัยได้ทำการสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่^{๕๓} ๔.๖ ตารางสรุปประเด็นข้อพิจารณารัฐไทยกับปัญหายาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนบนความมั่นคง

๑. สถานการณ์ยาเสพติดยังคงมีความรุนแรง เนื่องจากมีการจับกุมในพื้นที่ตอนใน และบริเวณชายแดน รวมทั้งฝั่งตรงข้ามชายแดนไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้คาดการณ์ว่ามีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดมาจำหน่ายในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง และลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ
๒. กลุ่มเครือข่ายผู้ค้าเลียงมีพฤติการณ์ในการลำเลียง โดยใช้แอปพลิเคชันแผนที่(Google Map) ในการนำทาง และการตรวจสอบจุดตรวจ/จุดสกัด ด้านตรวจของเจ้าหน้าที่ เพื่อการหลีกเลี่ยงเส้นทางหลักในพื้นที่ตอนในโดย เปลี่ยนเป็นใช้เส้นทางรอง มีการสำรวจเส้นทางลวงหน้าและเฝ้าสังเกตการณ์ทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจ/ ด้านตรวจ
๓. ในห้วงที่ผ่านมามีการจับกุมนักค้ายาเสพติดทั้งพื้นที่ตอนในและพื้นที่ชายแดนตะวันตกของประเทศไทยเพิ่มขึ้น คาดว่าขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้รูปแบบวิธีการซื้อขายยาเสพติด และการชุกซ่อนลำเลียง เพื่ออำพราง หลบหลีก การตรวจค้น จับกุม จากเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับตรวจค้น สังเกต ยานพาหนะ และควรเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่
๔. การขยายตัวการค้ายาเสพติดทางสื่อสังคมออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์และระบบขนส่งโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาการค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาดยาเสพติดในพื้นที่เป็นไป อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ราคาขายยาเสพติดนั้นถูกลง ลดขั้นตอนการติดต่อกับพ่อค้าคนกลาง การเข้าถึงใช้เวลาไม่นาน และไม่ลำบาก สะดวก
๕. เครือข่ายยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ที่เป็นกลุ่มผู้หลบหนีคดีไปอยู่ประเทศเพื่อนบ้าน จะใช้สังคมออนไลน์ (ไลน์,แมสเซนเจอร์) หรือโทรศัพท์ติดต่อกับกลุ่มเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่เพื่อติดต่อซื้อขายยา

^{๕๒} ข้อมูลจากระบบ Crimes ปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓

^{๕๓} ข้อมูลจากการสืบสวนออนไลน์ของส่วนวิเคราะห์ข่าวและเฝ้าระวัง ปปส.ภ.๖

เสพติดกับ กลุ่มเครือข่ายในจังหวัดของแต่ละกลุ่มคน และจะใช้วิธีโอนเงินค่ายาเสพติดผ่านระบบบัญชีธนาคารฯ
๖. แนวโน้มการกระทำผิดโดยใช้รูปแบบการว่าจ้างกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ในการลำเลียงไปยังพื้นที่ตอนในของประเทศ โดยใช้รถยนต์บรรทุก รถยนต์ส่วนบุคคล รวมทั้งการลำเลียงยาเสพติดย้อนขึ้นมาจากพื้นที่ตอนใน
๗. ตัวยาสเสพติดหลัก ได้แก่ ยาบ้า และยาเสพติดที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่ ไอซ์ คีตามีน ยารักษาโรค(ที่นำมาใช้ในทางที่ผิด เช่น ทรามาดอล ยานอนหลับ) โดยเฉพาะควรเฝ้าระวังการแพร่ระบาดไอซ์ และคีตามีนในกลุ่มเยาวชน นักศึกษา และผู้ใช้บริการสถานบันเทิง
๘. การสนับสนุนการสืบสวนปราบปรามด้านการข่าว และการเสริมประสิทธิภาพทางการข่าว และยกระดับข้อมูลทางการข่าว เพื่อนำไปสู่การปราบปรามยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕. สรุปสถานการณ์และประเมินความเสี่ยงต่อการเข้าถึงปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

จากสถานะการประเด็นเรื่องสถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา ประเทศไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และจัดชุดข้อมูลโดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงบริบทด้านพื้นที่ที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของเยาวชนในการเข้าถึงยาเสพติดโดยอ้างอิงจากบริบทปัญหาเสพติดในรอยต่อพื้นที่ชายแดนจนนำมาสู่การลักลอบและการลำเลียงยาเสพติดภายในประเทศโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้สำหรับในประเด็นเรื่องสรุปสถานการณ์และประเมินความเสี่ยงต่อการเข้าถึงปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตและนำเสนอประเด็นที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับปัญหาเยาวชนด้านยาเสพติด คือ สถานสถานพินิจในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง สรุปประเด็นสถานการณ์ปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่น่าสนใจ ดังนี้

ประการแรก ความเสี่ยงที่เกิดจากความเป็นเยาวชนและสภาพแวดล้อม

ในภาพรวมของสถานการณ์ปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในปัจจุบันค่อนข้างที่จะเข้าถึงเยาวชนรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยอาจจะเกี่ยวเนื่องกับวัยของเยาวชนที่อยู่ในช่วงของการอยากรู้ อยากลอง และด้วยสังคมของเยาวชนมีเรื่องของความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้การชักชวนกันเข้าร่วมลองใช้ยาเสพติด ประกอบกับปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยคือ ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างจะมีปัญหา โดยส่วนใหญ่ครอบครัวที่พื้นฐานมีปัญหาจะส่งผลให้บุตรหลาน ขาดที่ปรึกษา และหันหน้าไปทางไหนไม่เจอใคร จึงเลือกที่จะเลือกเพื่อนหรือรุ่นพี่ เป็นที่พึ่งทางใจ และมีการชักชวนกันไปร่วมซื้อขายยาเสพติด และทำให้เยาวชนสนใจในการหารายได้ที่ง่าย ด้วยการซื้อขายยาเสพติด โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงโทษทางกฎหมาย นอกจากนี้กลุ่ม “ผู้ค้ายาเสพติดมักจะมีเลือกที่จะใช้เยาวชนเป็นผู้ค้ารายย่อย โดยมีแนวคิดที่ว่า หากเยาวชนถูกดำเนินคดีตามกฎหมายจะได้รับโทษที่เบากว่าผู้ใหญ่” กล่าวคือ โทษของเยาวชนเมื่อเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอาจจะเป็นเพียงการบำบัดเท่านั้น อีกทั้งยังมีการหลอกล่อด้วยการนำสิ่งของหรือสิ่งๆ ที่เยาวชนต้องการมาหลอกล่อ เช่น การแต่งรถ และหากถูกดำเนินคดีจะมีการรับปากว่าจะดูแลครอบครัวให้^{๔๔}

^{๔๔} สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถานสถานพินิจในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อาทิจังหวัดพิษณุโลก และ นครสวรรค์

ประการที่สอง ความเสี่ยงที่เกิดจากการชักชวน

โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ชักชวนมักจะเริ่มชักชวนกับเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องหรือสนใจเรื่องของยาเสพติดอยู่แล้ว เช่น น้ำกระท่อม ยาแก้ปวด ดังนั้นแล้วหากผู้ชักชวนมีการชักชวนเยาวชนกลุ่มนี้ก็จะเป็ผลได้ง่ายขึ้น และจะมีการชักชวนเข้าร่วมการเสพยาบ้าและยาไอซ์ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วยังมีการว่าจ้างส่งยาเสพติดให้กับผู้เสพรายอื่น โดยให้ค่าตอบแทนเป็นยาเสพติดอีกด้วย

“เยาวชนมีการหายาเสพติดได้ด้วยตนเองจากบุคคลในชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะน้ำกระท่อมจะเป็นยาเสพติดที่สามารถหาได้ง่าย”

“ยาแก้ปวดที่ใช้ในการเสพ สามารถหาได้จากร้านขายยาทั่วไป โดยมีการกินเข้าไปในปริมาณมากและมีการผสมสารบางชนิดในสูตรที่แตกต่างกันออกไป เช่น การใช้ยาโปรโคดีล โดยเรียกว่า “กินโปร”, ทามาดอล โดยเรียกว่า “แท็กซีหรือเขียวเหลือง” และน้ำกระท่อม โดยเรียกว่า “๔ คุณร้อย”^{๕๕}

จากประโยคข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการชักชวนยังคงมีอิทธิพลอย่างมากในการทำให้เยาวชนเข้าสู่วงจรของยาเสพติด ทั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าลำดับของการเข้าสู่วงจรยาเสพติดมีการใช้สารอื่นๆ ทดแทนที่เสมือนว่าเป็นยาเสพติดจนท้ายสุดก็นำไปสู่การเสพยาเสพติดในที่สุด

ประการที่สาม ความเสี่ยงที่เกิดจากปัญหาในการเข้าถึงการศึกษาและความสัมพันธ์แบบรุ่นพี่

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและมีการศึกษาสูงสุดไม่เกินระดับมัธยมตอนต้นเสียเป็นส่วนใหญ่และไม่เกินระดับประถมตอนปลายจำนวนมาก ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า เยาวชนเหล่านี้มีพฤติกรรมของการไม่สนใจในการเรียนและมักจะมีครอบครัวจะมีฐานะทางการเงินอยู่ในระดับยากจน เมื่อมีความต้องการทางวัตถุใดๆ ครอบครัวจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ ส่งผลให้เยาวชนมักจะหาทางออกให้กับตัวเองด้วยวิธีการค้ายาเสพติด โดยได้รับการชักชวนจากกลุ่มเยาวชนรุ่นพี่ ในรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่มเหล่านี้มักจะมีการจัดระดับชั้น โดยจะแบ่งชั้นจากเครือข่ายที่คนๆ นั้นมี หรืออาจแบ่งได้จากจำนวนลูกค้า และจำนวนการกักตุนยาเสพติดไว้สำหรับการจำหน่าย โดยผู้ที่มีจำนวนยาเสพติดเยอะหรือลูกค้าเยอะ มักจะได้ฉายาว่า “เอ” (เอเยนต์) ทั้งนี้รุ่นพี่ที่ชักชวนเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจจะมีอายุที่มากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป แต่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน โดยมีการพัฒนาจากการเป็นผู้เสพยาเสพติดจนเป็นผู้ค้ายาเสพติดตามลำดับ^{๕๖}

จากข้อสังเกตทั้งสามประการในข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ได้จากประเมินว่าท้ายสุดแล้วปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างของปัญหาในทุกๆ มิติไม่ว่าจะเป็นบริบทชุมชน ปัญหาเรื่องการศึกษา และค่านิยม ดังนั้นในประเด็นเรื่องสรุปสถานการณ์และประเมินความเสี่ยงต่อการเข้าถึงปัญหาเสพติดยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมีทัศนะว่าที่เยาวชนเข้าสู่วงจรยาเสพติดและมีกระทำความผิดซ้ำอาจจะต้องพิจารณาด้วยบริบทที่หลากหลาย เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม และทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเองไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหา

^{๕๕} สัมภาษณ์ตัวแทนเยาวชนในคดียาเสพติดในสถานพินิจจังหวัดพิษณุโลก วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

^{๕๖} สัมภาษณ์ตัวแทนเยาวชนในคดียาเสพติดในสถานพินิจจังหวัดพิษณุโลก วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สภาพแวดล้อมของเยาวชนได้อย่างทันที ดังนั้นการปรับเปลี่ยนความคิด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ในการป้องกันตัวเองจากภัยยาเสพติดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในระดับชาติและท้องถิ่นที่ทุกหน่วยงานจะต้องตระหนักถึงอย่างสำคัญ

บทที่ ๕

สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

การนำเสนอข้อมูลในประเด็นเรื่องสถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้สำรวจสถานการณ์ สภาพปัญหาเชิงพื้นที่ ของปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้วิธีวิทยาในการทำวิจัยในบทที่ ๓ ผลปรากฏดังนี้

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน ๓๐ ชุด ทดลองกับเยาวชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๑ คน ต่อ ๑ แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

๑. ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๕๙
๒. การรับรู้ต่อปัญหายาเสพติดในเยาวชน	มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๑๔
๓. การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๗๙๘
๔. ประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๖๐
๕. การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๗๙

ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง

รวมทั้งฉบับ

มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๓๓

๕.๑ สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๕.๑.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๓๙๐ คน	๔๓.๓
หญิง	๕๑๐ คน	๕๖.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๑.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๓๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓ และเพศหญิง จำนวน ๕๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗

ตารางที่ ๕.๑.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑๒ ปี	๖ คน	๐.๗
๑๓ ปี	๖๙ คน	๗.๗
๑๔ ปี	๑๕๖ คน	๑๗.๓
๑๕ ปี	๑๔๔ คน	๑๖.๐
๑๖ ปี	๑๒๖ คน	๑๔.๐
๑๗ ปี	๑๗๗ คน	๑๙.๗
๑๘ ปี	๑๒๔ คน	๑๓.๘
๑๙ ปี	๗๖ คน	๘.๔
๒๐ ปี	๑๕ คน	๑.๗
๒๑ ปี	๕ คน	๐.๖
๒๒ ปี	๒ คน	๐.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๑.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๑๗ ปี จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗, ๑๔ ปี จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓, ๑๕ ปี จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐, ๑๖ ปี จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐, ๑๘ ปี จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘, ๑๙ ปี จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔, ๑๓ ปี จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗, ๒๐ ปี จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗, ๑๒ ปี จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗, ๒๑ ปี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ และอายุ ๒๒ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒

ตารางที่ ๕.๑.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	๘๘๗ คน	๙๘.๖
คริสต์	๓ คน	๐.๓
อิสลาม	๑ คน	๐.๑
อื่นๆ	๙ คน	๑.๐
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๑.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๘๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖, ศาสนาคริสต์ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓, ศาสนาอิสลาม จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ และนับถือศาสนาอื่นๆ จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐

ตารางที่ ๕.๑.๔ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	๔๔ คน	๔.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	๑๖๗ คน	๑๘.๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๕๐ คน	๑๖.๗
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๕๓ คน	๕.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๑๔๙ คน	๑๖.๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๗๒ คน	๘.๐
ปวช. ปีที่ ๑	๘๐ คน	๘.๙
ปวช. ปีที่ ๒	๖๑ คน	๖.๘
ปวช. ปีที่ ๓	๑๒๔ คน	๑๓.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๑.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖, มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗, มัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖, ปวช. ปีที่ ๓ จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘, ปวช. ปีที่ ๑ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙, มัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐, ปวช. ปีที่ ๒ จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘, มัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๙ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙

ตารางที่ ๕.๑.๕ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามพื้นที่จังหวัด

พื้นที่จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ตาก	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๒. พิษณุโลก	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๓. สุโขทัย	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๔. เพชรบูรณ์	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๕. พิจิตร	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๖. กำแพงเพชร	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๗. นครสวรรค์	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๘. อุทัยธานี	๑๐๐ คน	๑๑.๑
๙. อุตรดิตถ์	๑๐๐ คน	๑๑.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๑.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในพื้นที่จังหวัดตาก จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดพิจิตร จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๐๐ คน

คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑, จังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑ และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑

ตอนที่ ๒ ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด

ตารางที่ ๕.๒.๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในข้อความที่ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับความต่อไปนี้

ข้อความ	(\bar{x})	ระดับ ความคิดเห็น
๑. สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้	๒.๔๔	น้อย
๒. ยาเสพติดทำให้ชาว ผอม และสวยได้	๑.๕๗	น้อย
๓. การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้ อยากรลอง ความคึกคะนอง	๓.๘๖	มาก
๔. การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหา ต่างๆ	๓.๕๘	มาก
๕. เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน	๔.๑๔	มาก
๖. ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้	๒.๒๘	น้อย
๗. ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้	๒.๔๕	น้อย
๘. การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง	๒.๒๔	น้อย
๙. การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด	๒.๙๔	ปานกลาง
๑๐. ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น	๒.๕๑	ปานกลาง
๑๑. เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม	๓.๐๒	ปานกลาง
๑๒. เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัว สมบูรณ์แบบ	๓.๕๑	มาก
๑๓. ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สู้บุญศรี ต้มเหล้า หรือเสพยา	๓.๘๙	มาก
๑๔. ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว	๔.๑๓	มาก
๑๕. ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย	๒.๔๗	น้อย
๑๖. ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด	๓.๕๕	มาก
๑๗. ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย	๒.๓๘	น้อย
๑๘. สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติด มากขึ้น	๓.๖๘	มาก
๑๙. สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัย จากยาเสพติด	๓.๔๘	ปานกลาง
๒๐. การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและ	๓.๘๘	มาก

เยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วย ลดปัญหายาเสพติดในเยาวชนได้

สรุปค่าเฉลี่ย	๓.๕๑	มาก
---------------	------	-----

จากตารางที่ ๕.๒.๑ พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว ในประเด็นทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๑

ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ได้แก่ เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๔) , ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๓) , ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สุปบุหรี ต้มเหล้า หรือเสพยา (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙) , การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้ และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหายาเสพติดในเยาวชนได้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๘) , การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้ อยากรลอง ความคึกคะนอง (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๖) , สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๘) , การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่างๆ (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๘) , ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๕) , เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัวสมบูรณ์แบบ (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑) , สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๘) , เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม (ค่าเฉลี่ย ๓.๐๖) , การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๒.๙๔) , ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น (ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑) , ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย ๒.๔๗) , ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้ (ค่าเฉลี่ย ๒.๔๕) , สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้ (ค่าเฉลี่ย ๒.๔๔) , ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย ๒.๓๘) , ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้ (ค่าเฉลี่ย ๒.๒๘) , การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง (ค่าเฉลี่ย ๒.๒๔) และยาเสพติดทำให้ขาวผอม และสวยได้ (ค่าเฉลี่ย ๑.๕๗) ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑ ในประเด็นสารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗, มาก จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘, ปานกลาง จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘, น้อย จำนวน ๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๒๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๗๘ คน	๘.๗
มาก	๑๕๑ คน	๑๖.๗
ปานกลาง	๑๔๒ คน	๑๕.๘
น้อย	๒๕๔ คน	๒๘.๒
น้อยที่สุด	๒๗๕ คน	๓๐.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒ ในประเด็นยาเสพติดทำให้ขาว ผอม และสวยได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒, มาก จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙, ปานกลาง จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒, น้อย จำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๖๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดทำให้ขาว ผอม และสวยได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๙ คน	๓.๒
มาก	๖๒ คน	๖.๙
ปานกลาง	๓๘ คน	๔.๒
น้อย	๑๔๐ คน	๑๕.๖
น้อยที่สุด	๖๓๑ คน	๗๐.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๓ ในประเด็นการติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้ อยากลอง ความคึก ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒, มาก จำนวน ๓๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙, ปานกลาง จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙, น้อย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้ อยากลอง ความคึก	จำนวน	ร้อยละ
คะนอง		
มากที่สุด	๓๓๕ คน	๓๗.๒
มาก	๓๒๓ คน	๓๕.๙
ปานกลาง	๑๓๔ คน	๑๔.๙
น้อย	๔ คน	๐.๔
น้อยที่สุด	๑๐๔ คน	๑๑.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๔ ในประเด็นการติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่างๆ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔, มาก จำนวน ๒๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓, ปานกลาง จำนวน ๒๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒, น้อย จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่างๆ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๔๗ คน	๒๗.๔
มาก	๒๕๕ คน	๒๘.๓
ปานกลาง	๒๓๖ คน	๒๖.๒
น้อย	๑๐๐ คน	๑๑.๑
น้อยที่สุด	๖๒ คน	๖.๙

รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐
------------	---------------	------------

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๕ ในประเด็นเยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน ในข้อความถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙, มาก จำนวน ๒๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘, ปานกลาง จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙, น้อย จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๔๙ คน	๔๙.๙
มาก	๒๘๖ คน	๓๑.๘
ปานกลาง	๘๙ คน	๙.๙
น้อย	๒ คน	๐.๒
น้อยที่สุด	๗๔ คน	๘.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๖ ในประเด็นยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้ ในข้อความถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๗, มาก จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐, ปานกลาง จำนวน ๑๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘, น้อย จำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๘๗ คน	๙.๗
มาก	๖๓ คน	๗.๐
ปานกลาง	๑๘๗ คน	๒๐.๘
น้อย	๒๔๒ คน	๒๖.๙
น้อยที่สุด	๓๒๑ คน	๓๕.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๗ ในประเด็นยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้ ในข้อความถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐, มาก จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖, ปานกลาง จำนวน ๓๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕, น้อย จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๒๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๗๒ คน	๘.๐
มาก	๗๗ คน	๘.๖
ปานกลาง	๓๑๗ คน	๓๕.๕
น้อย	๑๕๙ คน	๑๗.๗
น้อยที่สุด	๒๗๕ คน	๓๐.๖

น้อยที่สุด	๓๓๐ คน	๓๖.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๘ ในประเด็นการใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ในข้อคำถามดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐, มาก จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗, ปานกลาง จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖, น้อย จำนวน ๒๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๗๒ คน	๘.๐
มาก	๗๗ คน	๘.๖
ปานกลาง	๓๑๗ คน	๓๕.๕
น้อย	๑๕๙ คน	๑๗.๗
น้อยที่สุด	๒๗๕ คน	๓๐.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๙ ในประเด็นการไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒, มาก จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓, ปานกลาง จำนวน ๒๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑, น้อย จำนวน ๒๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๖๔ คน	๑๘.๒
มาก	๑๑๑ คน	๑๒.๓
ปานกลาง	๒๕๓ คน	๒๘.๑
น้อย	๒๕๘ คน	๒๘.๗
น้อยที่สุด	๑๑๔ คน	๑๒.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๐ ในประเด็นยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนาน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗, มาก จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘, ปานกลาง จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗, น้อย จำนวน ๒๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๒๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๐ คน	๖.๗
มาก	๑๖๐ คน	๑๗.๘

ปานกลาง	๑๗๗ คน	๑๙.๗
น้อย	๒๙๒ คน	๓๒.๔
น้อยที่สุด	๒๑๑ คน	๒๓.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๑ ในประเด็นเยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒, มาก จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔, ปานกลาง จำนวน ๓๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๙, น้อย จำนวน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๖๔ คน	๑๘.๒
มาก	๘๕ คน	๙.๔
ปานกลาง	๓๗๗ คน	๔๑.๙
น้อย	๑๕๘ คน	๑๗.๖
น้อยที่สุด	๑๑๖ คน	๑๒.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๒ ในประเด็นเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัวสมบูรณ์แบบ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒, มาก จำนวน ๓๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓, ปานกลาง จำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙, น้อย จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัวสมบูรณ์แบบ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๔๖ คน	๑๖.๒
มาก	๓๙๐ คน	๔๓.๓
ปานกลาง	๒๓๓ คน	๒๕.๙
น้อย	๔๐ คน	๔.๔
น้อยที่สุด	๙๑ คน	๑๐.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๓ ในประเด็นครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า หรือเสพยา ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒, มาก จำนวน ๓๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖, ปานกลาง จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒, น้อย จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สุปบุหรื ต้มเหล้า หรือเสพยา	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๒๖ คน	๓๖.๒
มาก	๓๑๑ คน	๓๔.๖
ปานกลาง	๑๕๕ คน	๑๗.๒
น้อย	๖๒ คน	๖.๙
น้อยที่สุด	๔๖ คน	๕.๑
รวม	๘๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๔ ในประเด็นยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗, มาก จำนวน ๒๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐, ปานกลาง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘, น้อย จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๘๓ คน	๕๓.๗
มาก	๒๑๖ คน	๒๔.๐
ปานกลาง	๑๐๖ คน	๑๑.๘
น้อย	๓๑ คน	๓.๘
น้อยที่สุด	๖๔ คน	๗.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๕ ในประเด็นยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘, มาก จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒, ปานกลาง จำนวน ๒๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓, น้อย จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๒๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๑ คน	๖.๘
มาก	๑๓๗ คน	๑๕.๒
ปานกลาง	๒๖๔ คน	๒๙.๓
น้อย	๑๔๒ คน	๑๕.๘
น้อยที่สุด	๒๙๖ คน	๓๒.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๖ ในประเด็นยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุดในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่

ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒, มาก จำนวน ๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒, ปานกลาง จำนวน ๓๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖, น้อย จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๒๗ คน	๒๕.๒
มาก	๒๕๔ คน	๒๘.๒
ปานกลาง	๓๑๑ คน	๓๔.๖
น้อย	๑๑ คน	๑.๑
น้อยที่สุด	๙๗ คน	๑๐.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๗ ในประเด็นยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘, มาก จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, ปานกลาง จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, น้อย จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๖๙ คน	๑๘.๘
มาก	๘๘ คน	๙.๘
ปานกลาง	๘๘ คน	๙.๘
น้อย	๑๓๒ คน	๑๔.๗
น้อยที่สุด	๔๒๓ คน	๔๗.๐
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๘ ในประเด็นสื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘, มาก จำนวน ๒๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖, ปานกลาง จำนวน ๒๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗, น้อย จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐ และน้อยที่สุด จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๙๕ คน	๓๒.๘
มาก	๒๑๒ คน	๒๓.๖
ปานกลาง	๒๗๖ คน	๓๐.๗
น้อย	๔๕ คน	๕.๐
น้อยที่สุด	๗๒ คน	๘.๐
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๙ ในประเด็นสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน

๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓, มาก จำนวน ๒๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐, ปานกลาง จำนวน ๓๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒, น้อย จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๖๕ คน	๑๘.๓
มาก	๒๗๙ คน	๓๑.๐
ปานกลาง	๓๑๗ คน	๓๕.๒
น้อย	๑๐๕ คน	๑๑.๗
น้อยที่สุด	๓๔ คน	๓.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒๐ ในประเด็นการปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘, มาก จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑, น้อย จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหา ยาเสพติดในเยาวชนได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๐๓ คน	๔๔.๘
มาก	๒๒ คน	๒.๔
ปานกลาง	๑๔๕ คน	๑๖.๑
น้อย	๓๒ คน	๓.๖
น้อยที่สุด	๙๘ คน	๑๐.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตอนที่ ๓ การรับรู้ต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน

ตารางที่ ๕.๓.๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในข้อคำถามท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการรับรู้ต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน

ข้อคำถาม	(\bar{x})	ระดับความคิดเห็น
๑. ปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น	๓.๘๖	มาก
๒. ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข	๔.๓๕	มาก
๓. สถาบันครอบครัวควรให้ความสนใจต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน	๔.๒๗	มาก
๔. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน	๔.๒๕	มาก

๕. ยาเสพติดทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ จากการขาดเรียน หนีเรียน และอื่นๆ ส่งผลให้ต่อการลาออกกลางคัน	๔.๓๕	มาก
๖. ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและสังคม	๔.๒๓	มาก
๗. ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว	๔.๖๑	มากที่สุด
๘. การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นผลมาจากการหละหลวมของการบังคับใช้กฎหมาย	๔.๑๓	มาก
๙. ผู้ติดยาเสพติดเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม	๓.๘๘	มาก
๑๐. การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน	๔.๐๑	มาก
๑๑. หากมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจส่งผลต่อหน้าที่การงานในอนาคต	๔.๔๖	มาก
๑๒. เยาวชนไทยในปัจจุบันขาดความรู้เรื่องพิษภัยจากยาเสพติด	๔.๐๖	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	๔.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๕.๓.๑ พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการรับรู้ต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว ในประเด็นการรับรู้ต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน ได้แก่ ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๑), หากมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจส่งผลต่อหน้าที่การงานในอนาคต (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๖), ยาเสพติดทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ จากการขาดเรียน หนีเรียน และอื่นๆ ส่งผลให้ต่อการลาออกกลางคัน (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕), ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕), สถาบันครอบครัวควรให้ความสนใจต่อปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๗), สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๕), ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๓), การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นผลมาจากการหละหลวมของการบังคับใช้กฎหมาย (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๓), เยาวชนไทยในปัจจุบันขาดความรู้เรื่องพิษภัยจากยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖), การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑), ผู้ติดยาเสพติดเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๘) และปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๖) ตามลำดับ และมี

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑ ในประเด็นปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖, มาก จำนวน ๕๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖, ปานกลาง จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗, น้อย จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๘๕ คน	๒๐.๖
มาก	๕๐๐ คน	๕๕.๖

ปานกลาง	๑๕๙ คน	๑๗.๗
น้อย	๑๘ คน	๒.๐
น้อยที่สุด	๓๘ คน	๔.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒ ในประเด็นปัญหาหาสาเหตุที่เป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๙, มาก จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐, ปานกลาง จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑, น้อย จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ปัญหาหาสาเหตุที่เป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๐๒ คน	๖๖.๙
มาก	๑๔๔ คน	๑๖.๐
ปานกลาง	๖๔ คน	๗.๑
น้อย	๕๒ คน	๕.๘
น้อยที่สุด	๓๘ คน	๔.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๓ ในประเด็นสถาบันครอบครัวควรให้ความสนใจต่อปัญหาหาสาเหตุในเยาวชน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘, มาก จำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓, ปานกลาง จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑, น้อย จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สถาบันครอบครัวควรให้ความสนใจต่อปัญหาหาสาเหตุในเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๒๐ คน	๕๗.๘
มาก	๑๔๗ คน	๑๖.๓
ปานกลาง	๑๙๙ คน	๒๒.๑
น้อย	๒๘ คน	๓.๑
น้อยที่สุด	๖ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๔ ในประเด็นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหาสาเหตุในเยาวชน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙, มาก จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐, ปานกลาง จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓, น้อย จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหาสาเหตุในเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๙๔ คน	๕๔.๙
มาก	๒๓๔ คน	๒๖.๐

ปานกลาง	๘๔ คน	๙.๓
น้อย	๘๔ คน	๙.๓
น้อยที่สุด	๔ คน	๐.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๕ ในประเด็นยาเสพติดทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ จากการขาดเรียน หนีเรียน และอื่นๆ ส่งผลให้ต้องลาออกกลางคัน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖, มาก จำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓, ปานกลาง จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘, น้อย จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ จากการขาดเรียน หนีเรียน และอื่นๆ ส่งผลให้ต้องลาออกกลางคัน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๗๒ คน	๖๓.๖
มาก	๑๔๗ คน	๑๖.๓
ปานกลาง	๑๑๕ คน	๑๒.๘
น้อย	๖๔ คน	๗.๑
น้อยที่สุด	๒ คน	๐.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๖ ในประเด็นยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและสังคม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒, มาก จำนวน ๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖, ปานกลาง จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒, น้อย จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๐๖ คน	๕๖.๒
มาก	๒๕๗ คน	๒๘.๖
ปานกลาง	๕๖ คน	๖.๒
น้อย	๘ คน	๐.๙
น้อยที่สุด	๗๓ คน	๘.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๗ ในประเด็นยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖, มาก จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒, ปานกลาง จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔, น้อย จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๔๔ คน	๗๑.๖
มาก	๑๘๒ คน	๒๐.๒
ปานกลาง	๖๗ คน	๗.๔
น้อย	๑ คน	๐.๑
น้อยที่สุด	๖ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๘ ในประเด็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นผลมาจากการหละหลวมของการบังคับใช้กฎหมาย ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑, มาก จำนวน ๓๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓, ปานกลาง จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔, น้อย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นผลมาจากการหละหลวมของการบังคับใช้กฎหมาย	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๑๕ คน	๔๖.๑
มาก	๓๐๐ คน	๓๓.๓
ปานกลาง	๑๓๐ คน	๑๔.๔
น้อย	๔ คน	๕.๗
น้อยที่สุด	๕๑ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๙ ในประเด็นผู้ติดยาเสพติดเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑, มาก จำนวน ๒๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗, ปานกลาง จำนวน ๒๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓, น้อย จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ผู้ติดยาเสพติดเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๐๗ คน	๓๔.๑
มาก	๒๗๖ คน	๓๐.๗
ปานกลาง	๒๒๘ คน	๒๕.๓
น้อย	๘๒ คน	๙.๑
น้อยที่สุด	๗ คน	๐.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๐ ในประเด็นการใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมี

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔, มาก จำนวน ๒๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙, ปานกลาง จำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗, น้อย จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๐๙ คน	๔๕.๔
มาก	๒๑๕ คน	๒๓.๙
ปานกลาง	๑๙๕ คน	๒๑.๗
น้อย	๔๖ คน	๕.๑
น้อยที่สุด	๓๕ คน	๓.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๑ ในประเด็นหากมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานในอนาคต ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘, มาก จำนวน ๒๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐, ปานกลาง จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔ และน้อย จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

หากมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๒๙ คน	๕๘.๘
มาก	๒๗๙ คน	๓๑.๐
ปานกลาง	๗๖ คน	๘.๔
น้อย	๑๖ คน	๑.๘
น้อยที่สุด	-	-
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๒ ในประเด็นเยาวชนไทยในปัจจุบันขาดความรู้เรื่องพิษภัยจากยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘, มาก จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑, ปานกลาง จำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓, น้อย จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนไทยในปัจจุบันขาดความรู้เรื่องพิษภัยจากยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๓๙ คน	๔๘.๘
มาก	๒๒๖ คน	๒๕.๑
ปานกลาง	๑๔๗ คน	๑๖.๓
น้อย	๒๘ คน	๓.๑
น้อยที่สุด	๖๐ คน	๖.๗

รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐
-----	--------	-----

ตอนที่ ๔ ประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ตารางที่ ๕.๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความถาม “ท่านได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากแหล่งใด”

แหล่งความรู้เรื่องยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. สื่อโทรทัศน์	๔๒๒ คน	๒๒.๙
๒. สื่อสังคมออนไลน์	๕๙๗ คน	๓๒.๔
๓. ละครซีรีส์ - ภาพยนตร์	๑๗๖ คน	๙.๖
๔. ป้ายประชาสัมพันธ์	๒๔๑ คน	๑๓.๑
๕. สถาบันการศึกษา	๔๐๕ คน	๒๒.๐
๖. อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ ๕.๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน ๕๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔, สื่อโทรทัศน์ จำนวน ๔๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙, สถาบันการศึกษา จำนวน ๔๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐ และละครซีรีส์ - ภาพยนตร์ จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕.๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความถาม	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่	๑.๘๕	ไม่เคย

จากตารางที่ ๕.๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถามตอบว่า เคย จำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ และ ไม่เคย จำนวน ๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
เคย	๑๒๙ คน	๑๔.๓
ไม่เคย	๗๗๑ คน	๘๕.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๕.๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความถาม “หากท่านเคยทดลองเสพยาเสพติด ท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”

ชนิดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ยาบ้า	๘๕ คน	๒๒.๘
๒. เฮโรอีน	๔๘ คน	๑๒.๙
๓. กัญชา	๑๒๔ คน	๓๓.๓
๔. พืชกระท่อม	๕๕ คน	๑๔.๘
๕. ยาอี	๗ คน	๑.๙

๖. โคน	๗ คน	๑.๙
๗. ยาไอซ์	๑๐ คน	๒.๗
๘. ผีน	๗ คน	๑.๙
๙. สารระเหย	๒๙ คน	๗.๘
๑๐. อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ ๕.๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยทดลองเสพยาเสพติดส่วนใหญ่ ตอบว่าเคยเสพยาเสพติดชนิด กัญชา จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓, ยาบ้า จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘, พืชกระท่อม จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘, เฮโรอีน จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙, สารระเหย จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘, ยาไอซ์ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗, ยาอี จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙, โคน จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙ และผีน จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕.๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านมีเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดหรือไม่	๑.๖๔	ไม่เคย

จากตารางที่ ๕.๔.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๖๔ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน ๓๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓ และ ไม่เคย จำนวน ๕๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูล ตาราง ดังนี้

ท่านมีเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
เคย	๓๑๘ คน	๓๕.๓
ไม่เคย	๕๘๒ คน	๖๔.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๕.๔.๕ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านมีเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดหรือไม่ เพื่อนท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”

ชนิดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ยาบ้า	๑๘๓ คน	๒๔.๙
๒. เฮโรอีน	๑๖ คน	๒.๒
๓. กัญชา	๓๑๐ คน	๔๒.๑
๔. พืชกระท่อม	๖๖ คน	๙.๐
๕. ยาอี	๕๐ คน	๖.๘
๖. โคน	๔๓ คน	๕.๘
๗. ยาไอซ์	๓๓ คน	๔.๕
๘. ผีน	๒๒ คน	๓.๐
๙. สารระเหย	๑๓ คน	๑.๘
๑๐. อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ ๕.๔.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพื่อนเสพยาเสพติด ตอบว่า ชนิดยาเสพติดที่เพื่อนเสพยาส่วนใหญ่ คือ กัญชา จำนวน ๓๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑, ยาบ้า จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙, พืชกระท่อมจำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐, ยาอี จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘, โคเคน จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘, ยาไอซ์ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕, ผีน จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐, เฮโรอีน จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒ และ สารระเหย จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ตามลำดับ ตารางที่ ๕.๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความคำถาม	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่	๑.๘๗	ไม่เคย

จากตารางที่ ๕.๔.๖ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๗ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติด โดยผู้มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ และ ไม่เคย จำนวน ๗๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
เคย	๑๑๓ คน	๑๒.๖
ไม่เคย	๗๘๗ คน	๘๗.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๕.๔.๗ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติด คนในครอบครัวท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”

ชนิดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ยาบ้า	๕๖ คน	๑๘.๙
๒. เฮโรอีน	๓๘ คน	๑๒.๘
๓. กัญชา	๘๒ คน	๒๗.๗
๔. พืชกระท่อม	๒๔ คน	๘.๑
๕. ยาอี	๒๙ คน	๙.๘
๖. โคเคน	๒๙ คน	๙.๘
๗. ยาไอซ์	๔ คน	๑.๔
๘. ผีน	๒ คน	๐.๗
๙. สารระเหย	๒๙ คน	๙.๘
๑๐. อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ ๕.๔.๗ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติด ตอบว่า ชนิดยาเสพติดที่เคยเห็นคนในครอบครัวเสพยา คือ กัญชา จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗, ยาบ้าจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙, เฮโรอีน จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘, ยาอี จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, โคเคน จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, สารระเหย จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, พืชกระท่อม จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑, ยาไอซ์ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ และ ผีน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕.๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่	๑.๖๒	ไม่เคย
จากตารางที่ ๕.๔.๘ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๖๒ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ และ ไม่เคย จำนวน ๗๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้		
ท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
เคย	๑๑๓ คน	๑๒.๖
ไม่เคย	๗๘๗ คน	๘๗.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๕.๔.๙ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติด คนในชุมชนท่านเคยเสพยาเสพติดชนิดใด”

ชนิดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ยาบ้า	๒๑๑ คน	๓๕.๐
๒. เฮโรอีน	๑๓ คน	๒.๒
๓. กัญชา	๒๐๔ คน	๓๓.๘
๔. พืชกระท่อม	๕๙ คน	๙.๘
๕. ยาอี	๑๓ คน	๒.๒
๖. โคเคน	๑๓ คน	๒.๒
๗. ยาไอซ์	๖๑ คน	๑๐.๑
๘. ฝิ่น	๑๖ คน	๒.๗
๙. สารระเหย	๑๓ คน	๒.๒
๑๐. อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ ๕.๔.๙ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติด ตอบว่าชนิดยาเสพติดที่เคยเห็นคนในชุมชนเสพ คือ ยาบ้า จำนวน ๒๑๑ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐, กัญชา จำนวน ๒๐๔ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘, ยาไอซ์ จำนวน ๖๑ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑, พืชกระท่อม จำนวน ๕๙ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, ฝิ่น จำนวน ๑๖ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗, เฮโรอีน จำนวน ๑๓ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒, ยาอี จำนวน ๑๓ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒, โคเคน จำนวน ๑๓ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒ และสารระเหย จำนวน ๑๓ คน คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒

ตารางที่ ๕.๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่	๑.๔๓ คน	เคย
จากตารางที่ ๕.๔.๑๐ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า เคย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๔๓ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด โดยผู้มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน ๔๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑, ไม่เคย จำนวน ๔๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑ และผู้ไม่ตอบข้อความ จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตารางดังนี้		
ท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๔๖๐ คน	๕๑.๑
ไม่เคย	๔๑๕ คน	๔๖.๑
ผู้ไม่ตอบข้อความ	๒๕ คน	๒.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๕.๔.๑๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ท่านคิดว่ามีผลต่อการเลือกเสพยาเสพติดของท่านหรือไม่”

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. มีผล	๒๘๗ คน	๓๑.๙
๒. ไม่มีผล	๒๓๓ คน	๒๕.๙
๓. ไม่แน่ใจ	๗๖ คน	๘.๔
๔. ผู้ไม่ตอบข้อความ	๓๐๔ คน	๓๓.๘

จากตารางที่ ๕.๔.๑๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ตอบข้อความ จำนวน ๓๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘, ตอบว่ามีผล จำนวน ๒๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙, ไม่มีผล จำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙ และไม่แน่ใจ จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔

ตารางที่ ๕.๔.๑๒ แสดงการแจกแจงที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ายาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด

ความคิดเห็น	ลำดับที่ ๑		ลำดับที่ ๒		ลำดับที่ ๓	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
๑. ตนเอง	๕๗๐	๖๓.๓	๑๓๖	๑๕.๑	๑๐๓	๑๑.๔
๒. ครอบครัว	๑๔๑	๑๕.๗	๖๒๒	๖๙.๑	๓๑	๓.๔
๓. สังคม/ชุมชน	๔๐	๔.๔	๕๐	๕.๖	๕๖๙	๖๓.๒

๔. เศรษฐกิจ	๙	๑.๐	๒๒	๒.๔	๘	๐.๙
๕. ความมั่นคงและการเมือง	๔	๐.๔	๙	๑.๐	๙๘	๑๐.๙
๖. สิ่งแวดล้อม	๖	๐.๗	๓	๐.๓	๓๓	๓.๗

จากตารางที่ ๕.๔.๑๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าด้านตนเอง เป็นด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้ตนเอง เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๕๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓, ลำดับที่ ๒ ครอบครัวยุ จำนวน ๖๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑, ลำดับที่ ๓ สังคม/ชุมชน จำนวน ๕๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๑ พบว่า ด้านตนเอง มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๕๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๒ พบว่า ด้านครอบครัว มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๖๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๓ พบว่า ด้านสังคม/ชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ , ลำดับที่ ๒ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๕๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๔ พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐ , ลำดับที่ ๒ จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๕ พบว่า ความมั่นคงและการเมือง มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙

- ผลการแจกแจงด้านที่ยาเสพติดมีผลกระทบมากที่สุด ข้อที่ ๖ พบว่า สิ่งแวดล้อม มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ และลำดับที่ ๓ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗

ตารางที่ ๕.๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในข้อความเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นประการณ และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ระดับ ความคิดเห็น
๑. สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดี ส่งผลให้เกิดการเข้าไปพัวพันกับยาเสพติด	๓.๘๔	มาก
๒. ยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ทำให้สังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย	๔.๒๕	มาก
๓. โทษจากการเสพยาเสพติดทำให้พ่อคั้ง ประสบผลลอน	๔.๔๕	มาก

๔. ยาเสพติดทำให้เกิดอุบัติเหตุ	๔.๓๙	มาก
๕. การติดยาเสพติดมีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ	๔.๔๒	มาก
๖. หากเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้พ่อแม่และทุกคนในครอบครัวผิดหวัง ทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อมเสียชื่อเสียง	๔.๒๗	มาก
๗. ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศ	๔.๐๕	มาก
๘. ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ	๔.๐๕	มาก
๙. เยาวชนที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนลดลง	๔.๓๕	มาก
๑๐. ยาเสพติดทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เหนื่อยอ่อนเพลีย เกียจคร้าน	๔.๔๓	มาก
๑๑. ยาเสพติดต่อประเทศชาติ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งด้านป้องกันปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า	๔.๑๔	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	๔.๒๔	มาก

จากตารางที่ ๕.๔.๑๓ พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นประการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นประการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ โทษจากการเสพยาเสพติดทำให้พ่อคลั่ง ประสาทหลอน (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๕), ยาเสพติดทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เหนื่อยอ่อนเพลีย เกียจคร้าน (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๓), การติดยาเสพติดมีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒), ยาเสพติดทำให้เกิดอุบัติเหตุ (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๙), เยาวชนที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนลดลง (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕), หากเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้พ่อแม่และทุกคนในครอบครัวผิดหวัง ทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อมเสียชื่อเสียง (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๗), ยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ทำให้สังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๕), ยาเสพติดต่อประเทศชาติ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งด้านป้องกันปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๔), ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕), ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕) และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดี ส่งผลให้เกิดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔) ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑ ในประเด็นสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดี ส่งผลให้เกิดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓, มาก จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖, ปานกลาง จำนวน ๓๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดี ส่งผลให้เกิดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยา	จำนวน	ร้อยละ
--	-------	--------

เสพติด		
มากที่สุด	๓๓๖ คน	๓๗.๓
มาก	๑๙๔ คน	๒๑.๖
ปานกลาง	๓๑๙ คน	๓๕.๔
น้อย	-	-
น้อยที่สุด	๕๑ คน	๕.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒ ในประเด็นยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ทำให้สังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗, มาก จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖, ปานกลาง จำนวน ๓๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕, น้อย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ทำให้สังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๑๐ คน	๕๖.๗
มาก	๒๓๐ คน	๒๕.๖
ปานกลาง	๓๑๑ คน	๓๔.๕
น้อย	๕๕ คน	๖.๑
น้อยที่สุด	๓๔ คน	๓.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๓ ในประเด็นเยาวชนโทษจากการเสพยาเสพติดทำให้เพื่อคลัง ประสาทหลอน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔, มาก จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙, ปานกลาง จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙, น้อย จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนโทษจากการเสพยาเสพติดทำให้เพื่อคลัง ประสาทหลอน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๘๐ คน	๖๔.๔
มาก	๑๘๘ คน	๒๐.๙
ปานกลาง	๑๐๗ คน	๑๑.๙
น้อย	๑๒ คน	๑.๓
น้อยที่สุด	๑๒ คน	๑.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๔ ในประเด็นเยาวชนยาเสพติดทำให้เกิดอุบัติเหตุ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๑, มาก จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ

๒๑.๘, ปานกลาง จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘, น้อย จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนยาเสพติดทำให้เกิดอุบัติเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๖๘ คน	๖๓.๑
มาก	๑๙๖ คน	๒๑.๘
ปานกลาง	๗๐ คน	๗.๘
น้อย	๕๓ คน	๕.๙
น้อยที่สุด	๑๓ คน	๑.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๕ ในประเด็นเยาวชนการติดยาเสพติดมีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘, มาก จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐, ปานกลาง จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓, น้อย จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนการติดยาเสพติดมีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๑๐ คน	๖๗.๘
มาก	๑๑๗ คน	๑๓.๐
ปานกลาง	๑๒๐ คน	๑๓.๓
น้อย	๕๐ คน	๕.๖
น้อยที่สุด	๓ คน	๐.๓
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๖ ในประเด็นหากเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้พ่อแม่และทุกคนในครอบครัวผิดหวัง ทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อมเสียชื่อเสียง ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘, มาก จำนวน ๒๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘, ปานกลาง จำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐, น้อย จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

หากเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้พ่อแม่และทุกคนในครอบครัวผิดหวัง ทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อมเสียชื่อเสียง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๕๗ คน	๕๐.๘
มาก	๒๕๙ คน	๒๘.๘
ปานกลาง	๑๖๒ คน	๑๘.๐
น้อย	๑๖ คน	๑.๘
น้อยที่สุด	๖ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๗ ในประเด็นยาเสพติดส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘, มาก จำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙, ปานกลาง จำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖, น้อย จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๖๖ คน	๕๑.๘
มาก	๑๔๓ คน	๑๕.๙
ปานกลาง	๒๐๓ คน	๒๒.๖
น้อย	๔๘ คน	๕.๓
น้อยที่สุด	๔๐ คน	๔.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๘ ในประเด็นยาเสพติดส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙, มาก จำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๐, ปานกลาง จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐, น้อย จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๙๕ คน	๔๓.๙
มาก	๒๕๒ คน	๒.๘๐
ปานกลาง	๑๘๐ คน	๒๐.๐
น้อย	๕๑ คน	๕.๕๗
น้อยที่สุด	๒๒ คน	๒.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๙ ในประเด็นเยาวชนที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนรู้ลดลง ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๕๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔, มาก จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗, ปานกลาง จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐, น้อย จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนรู้ลดลง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๕๗๑ คน	๖๓.๔
มาก	๑๑๔ คน	๑๒.๗
ปานกลาง	๑๘๐ คน	๒๐.๐
น้อย	๒๙ คน	๓.๒

น้อยที่สุด	๕ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๐ ในประเด็นยาเสพติดทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เหนื่อยอ่อนเพลีย เกียจคร้าน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑, มาก จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐, ปานกลาง จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑, น้อย จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ยาเสพติดทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เหนื่อยอ่อนเพลีย เกียจคร้าน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๒๒ คน	๖๙.๑
มาก	๑๔๔ คน	๑๖.๐
ปานกลาง	๘๒ คน	๙.๑
น้อย	๘ คน	๐.๙
น้อยที่สุด	๔๔ คน	๔.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๑ ในประเด็นยาเสพติดต่อประเทศชาติ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาล เพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งด้านป้องกันปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า มี ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๖๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑, มาก จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐, ปานกลาง จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑, น้อย จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

●

ยาเสพติดต่อประเทศชาติ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาล เพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งด้านป้องกันปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๒๒ คน	๖๙.๑
มาก	๑๔๔ คน	๑๖.๐
ปานกลาง	๘๒ คน	๙.๑
น้อย	๘ คน	๐.๙
น้อยที่สุด	๔๔ คน	๔.๙
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

บทที่ ๖

มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชน กับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขต เทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๖.๑ ปัจจัย บริบท สิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดในพื้นที่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ในประเด็นเรื่องปัจจัย บริบท สิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในส่วนแรกผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาที่เป็นเชิงปริมาณโดยข้อมูลดังกล่าวได้จากการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลทั้ง ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ อุทัยธานี การเก็บข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยต้องการสะท้อนให้เห็นสภาพของปัญหาของความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่เงื่อนไขสำคัญของปัญหานั้นอาจเป็นผลมาจากบริบทและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงทำการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่โดยปรากฏข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๖.๑.๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของท่านหรือไม่	๑.๔๒	เคยพบเห็น
จากตารางที่ ๖.๑.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า เคยพบเห็น โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๔๒ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตนเอง โดยมีผู้ตอบว่า เคยพบเห็น จำนวน ๕๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๓ และไม่เคยพบเห็น จำนวน ๓๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้		
ท่านเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของท่านหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
เคยพบเห็น	๕๑๖	๕๗.๓
ไม่เคยพบเห็น	๓๘๔	๔๒.๗
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๖.๑.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “หากเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตนเอง เป็นสถานที่ใดบ้าง”

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
๑. ผับ/บาร์/สถานบันเทิง	๘๐ คน	๖.๐
๒. หอพักนักเรียน/นักศึกษา	๗๒ คน	๕.๔

๓. โต๊ะสนุ๊ก	๑๔๔ คน	๑๐.๘
๔. ร้านเกมส์	๑๑๖ คน	๘.๗
๕. ร้านอาหาร	๘๐ คน	๖.๐
๖. ร้านคาราโอเกะ/สถานบริการ	๑๑๔ คน	๘.๖
๗. ชุมชนแออัด	๒๕๗ คน	๑๙.๓
๘. บ่อนการพนัน	๖๘ คน	๕.๑
๙. สนามกีฬา/ลานกิจกรรมชุมชน	๑๓๙ คน	๑๐.๕
๑๐. สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง	๒๖๐ คน	๑๙.๕

จากตารางที่ ๖.๑.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตนเองส่วนใหญ่ คือ สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง จำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕, ชุมชนแออัด จำนวน ๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓, โต๊ะสนุ๊ก จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘, สนามกีฬา/ลานกิจกรรมชุมชน จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕, ร้านเกมส์ จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗, ร้านคาราโอเกะ/สถานบริการ จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖, ผับ/บาร์/สถานบันเทิง จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐, ร้านอาหาร จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐, หอพักนักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ และบ่อนการพนัน จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖.๑.๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่	๒.๑๒	ไม่มี
จากตารางที่ ๖.๑.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มี โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๑๒ หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยพบเห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตนเอง โดยมีผู้ตอบว่า มีการแพร่ระบาด จำนวน ๒๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔, ไม่มี จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑ และไม่แน่ใจ จำนวน ๔๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้		
ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่	ความถี่	ร้อยละ
มีการแพร่ระบาด	๒๙๒	๓๒.๔
ไม่มีการแพร่ระบาด	๒๐๘	๒๓.๑
ไม่แน่ใจ	๔๐๐	๔๔.๔
รวม	๙๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๖.๑.๔ แสดงการแจกแจงสถานที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเสี่ยงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด

สถานที่	ลำดับที่ ๑		ลำดับที่ ๒		ลำดับที่ ๓		ลำดับที่ ๔		ลำดับที่ ๕	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
๑. ผับ/บาร์/สถานบันเทิง	๒๗๒	๓๐.๒	๒๒๖	๒๕.๑	๑๑๕	๑๒.๘	๑๑๖	๑๒.๙	๙๔	๑๐.๔
๒. หอพักนักเรียน/นักศึกษา	๘๘	๙.๘	๖๐	๖.๗	๑๒๗	๑๔.๑	๗๘	๘.๗	๓๗	๔.๑
๓. โต๊ะสนุกเกอร์	๖	๐.๗	๙๖	๑๐.๗	๙๕	๑๐.๖	๖๒	๖.๙	๑๑๒	๑๒.๔
๔. ร้านเกมส์	๕๕	๖.๑	๓๙	๔.๓	๔๗	๕.๒	๑๓๑	๑๔.๖	๑๑๔	๑๒.๗
๕. ร้านอาหาร	๓๙	๔.๓	๓	๐.๓	๑	๐.๑	๓	๐.๓	๒๑	๒.๓
๖. ร้านคาราโอเกะ/สถานบริการ	๒๐	๒.๒	๖๗	๗.๔	๙๙	๑๑.๐	๘๘	๙.๘	๙๘	๑๐.๙
๗. ชุมชนแออัด	๑๓๓	๑๔.๘	๑๐๔	๑๑.๖	๙๓	๑๐.๓	๘๙	๙.๙	๑๔๔	๑๖.๐
๘. บ่อนการพนัน	๖๙	๗.๗	๙๘	๑๐.๙	๑๑๗	๑๓.๐	๑๕๑	๑๖.๘	๑๒๕	๑๓.๙
๙. สนามกีฬา/ลานกิจกรรมชุมชน	๗	๐.๘	๑๐	๑.๑	-	-	๑๓๐	๑๔.๔	๑๔	๑.๖
๑๐. สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง	๑๗๗	๑๙.๗	๑๖๓	๑๘.๑	๑๗๕	๑๙.๔	๒๒	๒.๔	๑๐๗	๑๑.๙

จากตารางที่ ๖.๑.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าผับ/บาร์/สถานบันเทิง เป็นสถานที่ที่มีเสี่ยงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้ผับ/บาร์/สถานบันเทิงเป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๒๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒, ลำดับที่ ๒ ผับ/บาร์/สถานบันเทิง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑, ลำดับที่ ๓ สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔, ลำดับที่ ๔ บ่อนการพนัน จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ และลำดับที่ ๕ ชุมชนแออัด จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐

- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสี่ยงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๑ พบว่า ผับ/บาร์/สถานบันเทิง มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๒๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔

- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสี่ยงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๒ พบว่า หอพักนักเรียน/นักศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑

- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๓ พบว่า โຕ้ะสนุกเกอร์ มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๔ พบว่า ร้านเกม มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๕ พบว่า ร้านอาหาร มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๖ พบว่า ร้านคาราโอเกะ/สถานบริการ มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๗ พบว่า ชุมชนแออัด มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๘ พบว่า บ่อนการพนัน มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๙ พบว่า สนามกีฬา/ลานกิจกรรมชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑, ลำดับที่ ๓ จำนวน - คิดเป็นร้อยละ -, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖
- ผลการแจกแจงสถานที่ที่มีเสียงต่อการเสพติดยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุด ข้อที่ ๑๐ พบว่า สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๑๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙

ตารางที่ ๖.๑.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในข้อความถามท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด

ข้อความถาม	(\bar{x})	ระดับ ความคิดเห็น
๑. เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพยาเสพติดหรือชุมชนแออัด	๔.๑๙	มาก
๒. เยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท	๓.๔๘	ปานกลาง
๓. เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด	๔.๑๘	มาก
๔. เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม	๔.๑๔	มาก
๕. เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต	๔.๑๒	มาก
๖. เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า	๔.๐๓	มาก
๗. เยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด	๓.๙๓	มาก
๘. สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด	๓.๘๓	มาก
๙. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี	๓.๙๙	มาก
๑๐. สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๔.๐๑	มาก
๑๑. หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้	๔.๐๓	มาก
๑๒. การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหาเสพยาเสพติดได้	๔.๐๓	มาก
๑๓. ด่านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๓.๕๘	มาก
๑๔. รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่ง	๔.๒๑	มาก

มั่วสุมอย่างต่อเนื่อง

๑๕. ปัจจุบันควรมีมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์	๔.๒๖	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	๔.๐๐	มาก

จากตารางที่ ๖.๑.๕ พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๐ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ได้แก่ ปัจจุบันควรมีมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๖), รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑), เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพติดหรือชุมชนแออัด (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๙), เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๘), เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๔), เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๒), หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๓), การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหา ยาเสพติดได้ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๓), เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อาจมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อย เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๓), สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑), การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๙), เยาวชนต้องมียุติธรรมในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๓), สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๓), ด่านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๘) และเยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๘) ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑ ในประเด็นเยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพติดหรือชุมชนแออัด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙, มาก จำนวน ๒๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗, น้อย จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพติดหรือชุมชนแออัด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๔๙ คน	๔๙.๙
มาก	๒๗๔ คน	๓๐.๔

ปานกลาง	๑๑๔ คน	๑๒.๗
น้อย	๒๕ คน	๒.๘
น้อยที่สุด	๓๘ คน	๔.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒ ในประเด็นเยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘, มาก จำนวน ๓๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐, ปานกลาง จำนวน ๓๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔, น้อย จำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๐๖ คน	๑๑.๘
มาก	๓๒๔ คน	๓๖.๐
ปานกลาง	๓๘๒ คน	๔๒.๔
น้อย	๗๙ คน	๘.๘
น้อยที่สุด	๙ คน	๑.๐
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๓ ในประเด็นเยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗, มาก จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒, ปานกลาง จำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙, น้อย จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๒๙ คน	๔๗.๗
มาก	๒ คน	๐.๒
ปานกลาง	๒๔๒ คน	๒๖.๙
น้อย	๒ คน	๐.๒
น้อยที่สุด	๗ คน	๐.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๔ ในประเด็นเยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗, มาก จำนวน ๓๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ และน้อย จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๕๗ คน	๓๙.๗
มาก	๓๕๕ คน	๓๙.๗
ปานกลาง	๑๔๖ คน	๑๖.๒
น้อย	๔๒ คน	๔.๗
น้อยที่สุด	-	-
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๕ ในประเด็นเยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐, มาก จำนวน ๓๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒, ปานกลาง จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒, น้อย จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๗๘ คน	๔๒.๐
มาก	๓๐๘ คน	๓๔.๒
ปานกลาง	๑๖๔ คน	๑๘.๒
น้อย	๔๗ คน	๕.๒
น้อยที่สุด	๓ คน	๐.๓
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๖ ในประเด็นเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า มี ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙, มาก จำนวน ๓๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖, ปานกลาง จำนวน ๒๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐, น้อย จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๓๒ คน	๓๖.๙
มาก	๓๑๑ คน	๓๔.๖
ปานกลาง	๒๑๖ คน	๒๔.๐

น้อย	๓๘ คน	๔.๒
น้อยที่สุด	๒ คน	๐.๓
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๗ ในประเด็นเยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔, มาก จำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗, ปานกลาง จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑, น้อย จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

เยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๗๓ คน	๔๑.๔
มาก	๒๔๐ คน	๒๖.๗
ปานกลาง	๑๘๑ คน	๒๐.๑
น้อย	๖๘ คน	๗.๖
น้อยที่สุด	๓๘ คน	๔.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๘ ในประเด็นสถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙, มาก จำนวน ๔๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓, ปานกลาง จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑, น้อย จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๒๔ คน	๒๔.๙
มาก	๔๐๘ คน	๔๕.๓
ปานกลาง	๑๘๑ คน	๒๐.๑
น้อย	๗๑ คน	๗.๙
น้อยที่สุด	๑๖ คน	๑.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๙ ในประเด็นการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๒, มาก จำนวน ๓๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖, ปานกลาง จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒, น้อย จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๕๓ คน	๓๙.๒

มาก	๓๒๐ คน	๓๕.๖
ปานกลาง	๑๓๗ คน	๑๕.๒
น้อย	๔๘ คน	๕.๓
น้อยที่สุด	๔๒ คน	๔.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๐ ในประเด็นสังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน ๓๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗, มาก จำนวน ๓๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘, น้อย จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๓๙ คน	๓๗.๗
มาก	๓๖๔ คน	๔๐.๔
ปานกลาง	๑๐๖ คน	๑๑.๘
น้อย	๕๐ คน	๕.๖
น้อยที่สุด	๔๑ คน	๔.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๑ ในประเด็นหากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔, มาก จำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗, ปานกลาง จำนวน ๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗, น้อย จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๓๖ คน	๔๘.๔
มาก	๑๙๕ คน	๒๑.๗
ปานกลาง	๑๖๘ คน	๑๘.๗
น้อย	๖๓ คน	๗.๐
น้อยที่สุด	๓๘ คน	๔.๒

รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐
-----	--------	-----

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๒ ในประเด็นการปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวก พื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหายาเสพติดได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗, มาก จำนวน ๒๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑, ปานกลาง จำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔, น้อย จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหายาเสพติดได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๘๔ คน	๔๒.๗
มาก	๒๑๗ คน	๒๔.๑
ปานกลาง	๒๔๗ คน	๒๗.๔
น้อย	๔๖ คน	๕.๑
น้อยที่สุด	๖ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๓ ในประเด็นด้านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน ๒๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑, มาก จำนวน ๓๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗, ปานกลาง จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒, น้อย จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ด้านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๔๔ คน	๒๗.๑
มาก	๓๑๒ คน	๓๔.๗
ปานกลาง	๑๖๔ คน	๑๘.๒
น้อย	๘๖ คน	๙.๖
น้อยที่สุด	๙๔ คน	๑๐.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๔ ในประเด็นรัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗, มาก จำนวน ๓๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑, ปานกลาง จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ

๑๐.๖, น้อย จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน กลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้าน เกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๒๙ คน	๔๗.๗
มาก	๓๐๗ คน	๓๔.๑
ปานกลาง	๙๕ คน	๑๐.๖
น้อย	๖๗ คน	๗.๔
น้อยที่สุด	๒ คน	๐.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๕ ในประเด็นปัจจุบันควรมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔, มาก จำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙, ปานกลาง จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔, น้อย จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ปัจจุบันควรมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคม ออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๘๑ คน	๕๓.๔
มาก	๒๒๔ คน	๒๔.๙
ปานกลาง	๑๖๖ คน	๑๘.๔
น้อย	๑๓ คน	๑.๔
น้อยที่สุด	๑๖ คน	๑.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

นอกจากข้อมูลในเชิงปริมาณข้างต้นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงเยาวชนกับปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยมีตัวอย่างประเด็นที่น่าสนใจ อาทิ ประเด็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนส่วนใหญ่ คือ สถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้าน/อาคารร้าง ป่าละเมาะ พื้นที่รกร้าง ทั้งนี้สถานที่ที่มีเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนมากที่สุดได้แก่ ผับ/บาร์/สถานบันเทิง นอกจากนี้ในข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และสังเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาในประเด็นเรื่อง ปัจจัยบริบท สิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า บริบทและสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับสถานการณ์การค้ายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยเฉพาะเป็นการค้ารายย่อยของนักค้าในพื้นที่ ซึ่งจำหน่ายยาเสพติดให้กับผู้เสพซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ซึ่งมีผลการจับกุมนักค้ารายย่อยอย่างต่อเนื่อง โดยอ้างอิงจากสถิติการจับกุมดังต่อไปนี้

ตารางสถิติการจับกุมเปรียบเทียบห้วงไตรมาส ๑ ไตรมาส ๒ และไตรมาส ๓ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ห้วงเวลา	ไตรมาส ๑ (ต.ค.๖๑-ธ.ค.๖๑)	ไตรมาส ๒ (ม.ค.๖๒-มี.ค.๖๒)	ไตรมาส ๓ (เม.ย.๖๒-มิ.ย.๖๒)
จำนวนคดี	๕,๕๖๘	๔,๙๔๐	๕,๐๔๙

สถิติจับกุมในห้วงไตรมาส ๑ มีจำนวน ๕,๕๖๘ คดี สถิติการจับกุมไตรมาส ๒ มีจำนวน ๔,๙๔๐ คดี และผลการจับกุมไตรมาส ๓ มีจำนวน ๕,๐๔๙ คดี ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒๑ เมื่อเทียบกับผลการจับกุมของไตรมาส ๒

ตารางสถิติการจับกุมเปรียบเทียบห้วง ๙ เดือน ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ กับปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ห้วงเวลา	๙ เดือน ปีงบประมาณ ๖๑	๙ เดือน ปีงบประมาณ ๖๒
จำนวนคดี	๑๓,๘๗๘	๑๕,๕๕๗

สถิติจับกุมในห้วง ๙ เดือน ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีจำนวน ๑๕,๕๕๗ คดี ผู้ต้องหา ๑๗,๒๐๓ คน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ซึ่งมีสถิติการจับกุม ๑๓,๘๗๘ คดี ผู้ต้องหา ๑๕,๓๓๖ คน พบว่าในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีสถิติจับกุมเพิ่มขึ้น ๑,๖๗๙ คดี (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๑๐)^{๕๗}

นอกจากแนวโน้มสถานการณ์ดังกล่าวจะนำไปซึ่งความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่จะเข้าสู่วัฏจักรของยาเสพติด ในที่นี้ทรงสนพระทัยผู้วิจัยมองว่าความเสี่ยงของเยาวชนไม่ได้ลอยตัวอยู่เหนือสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือปัญหาการลักลอบขนย้ายยาเสพติดภายในประเทศ ฉะนั้นข้อมูลที่ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นนี้จึงอยากให้เห็นภาพปรากฏการณ์ที่แท้จริงของปัญหาการมีอยู่ของยาเสพติดเพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการปัญหาอย่างตรงไปตรงมา ประกอบกับความเสี่ยงและปัจจัยที่ดำรงอยู่ในการก่อให้เกิดปัญหาแก่เยาวชนในด้านยาเสพติด กล่าวคือ การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ยังคงมีอย่างต่อเนื่องเนื่องจากมีปริมาณยาเสพติดจำนวนมาก และราคาถูกลง ทำให้กลุ่มผู้เสพเข้าถึงได้ง่าย ประกอบกับการซื้อขายทางสื่อสังคมออนไลน์ทำให้การค้าและแพร่ระบาดขยายตัวมากขึ้น ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนมีการเฝ้าระวังเครือข่ายขบวนการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเนื่องจากในห้วงที่ผ่านมามีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยใช้เส้นทางรองเพื่อหลบหลีกด่านตรวจหลักในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างบ่อยขึ้น นอกเหนือจากนี้ก็จะมีความเสี่ยงอื่นๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ที่สร้างกระแสการรับรู้และความเข้าใจที่ผิดให้กับประชาชนว่ารัฐมีนโยบายเปิดเสรีในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากัญชาอาจทำให้ประชาชนมีการลักลอบปลูกกัญชามากขึ้น การลักลอบขนส่งยาเสพติดทางระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะบริษัทขนส่งเอกชนต่างๆ^{๕๘}

^{๕๗} สัมภาษณ์สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

^{๕๘} สัมภาษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๖.๒ มุมมองความคิดของ ภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน การรับมือต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ว่าด้วยเรื่องปัญหายาเสพติดในสถานการณ์การแพร่ระบาด การลักลอบขนย้าย การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อเยาวชนและประชาชนทั่วไป ตัวแสดงที่สำคัญในการดำเนินการในการเป็นกลไกเฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปราม ซึ่งอาศัยกลไกด้านกฎหมายก็คือ ภาครัฐ ในเชิงปฏิบัติการแล้วหน่วยงานรัฐเองได้มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในประเด็นเรื่องยาเสพติด ในแต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นจึงทำให้ประเด็นเรื่องการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาค่อนข้างที่จะพบเจออุปสรรคอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการรับมือกับปัญหาเสพติดภายในรัฐไทย หน่วยงานภาครัฐจะมุ่งให้ความสำคัญไปที่การปราบปรามและการดำเนินการเอาผิดต่อผู้ลักลอบซื้อขายและขนส่ง ตลอดจนกระบวนการรักษาฟื้นฟูผู้เสพ ซึ่งที่ผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้นคือตัวอย่างภารกิจของฐานคิดในการปฏิบัติการของภาครัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน ตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.ชาติ) กรมการแพทย์ และกองควบคุมวัตถุเสพติด (สนง.อย.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานคุมประพฤติ แพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

สำหรับประเด็นเรื่องมุมมองความคิดของภาครัฐการรับมือต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นที่น่าสนใจกล่าวคือ

“ภาครัฐอธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าถึงได้ง่าย คือ ราคาของยาเสพมีราคาที่ถูกลง และกลุ่มผู้ค้ารายย่อยมีกลุ่มเป้าหมายลูกค้าเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๑๗ ปี อันเนื่องจากผู้ค้ายาเสพติดอาจจะคิดว่าหากเยาวชนถูกจับกุมได้ จะต้องโทษในระดับที่ไม่มากเท่ากับผู้ใหญ่ สำหรับพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างจากการสุ่มตรวจสถานบริการ สถานบันเทิงในพื้นที่แล้วจะมีการพบเยาวชนใช้บริการบางร้านแต่กระนั้นไม่พบการใช้สารเสพติดในสถานบันเทิง แต่จะพบจากการสุ่มตรวจหอพักมากกว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในภาคเหนือตอนล่างพบการกระทำความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่มักจะมี ความกระจายตัวไม่ได้พบในจุดใดเป็นจุดหลักและเยาวชนที่พบว่าเป็นผู้กระทำความผิดมักจะเป็นผู้เสพเป็นส่วนใหญ่แต่ถึงอย่างไรก็ยังคงมีเป็นผู้ค้าอยู่บ้างแต่เป็นสัดส่วนที่น้อยอย่างมีนัยสำคัญ คือ เดิมโตมาจากการเป็นผู้เสพแล้วกลายเป็นผู้ค้า”^{๕๔}

“นอกจากนี้ลักษณะของการค้ายาเสพติดในปัจจุบัน จะมีการติดต่อประสานงานกันไว้ล่วงหน้าแล้ว และนัดจุดเพื่อวางยาเสพติดและให้ผู้ซื้อไปรับในจุดที่ผู้ค้าวางไว้ให้ และโดยจะมีการโอนเงินผ่านการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์มือถือไว้ก่อนแล้ว ซึ่งพื้นที่ในการวางมักจะเป็นพื้นที่ลับตาคน เช่น ใต้เสาไฟฟ้า ป้ายบอกทางการจับกุมของฝ่ายปกครองและภาคประชาชนมักจะเป็นการล่อซื้อผู้เสพและผู้ค้ารายย่อย

^{๕๔}สังเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และปลัดอำเภอด้านความมั่นคง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

การออกตรวจของฝ่ายปกครองร่วมกับหน่วยงานภาคประชาชน จะมีการเข้าสู่ตรวจสถานบันเทิงในทุก สัปดาห์เฉลี่ยแล้วสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง”^{๖๐}

จากบทสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรงข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองความคิด เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนเนื่องมาจากปัจจัยการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่การแพร่ระบาด อย่างมากภายในประเทศประกอบกับการพัฒนาเครือข่ายช่องทางติดต่อสื่อสารทำให้การสิ้นไหลของยาเสพติดเป็นไปโดยง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาจากผู้เสมาเป็นผู้ค้าในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างยังคงเป็น สภาวะการณ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ฉะนั้นหากพินิจแล้วตั้งคำถามกับกลไกของรัฐว่ามีประสิทธิภาพมากเพียงใด ในการป้องกันปราบปราม ในประเด็นปัญหาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนภาครัฐได้ให้ความเห็นว่า กลไกของ รัฐเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างแข็งแกร่งซึ่งมีบทลงโทษอย่างตายตัวและส่งผลให้เกิดความตระหนักถึงโทษที่ต้อง รับในกรณีเข้ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในรูปแบบของผู้เสพและผู้ค้า แต่ในทางปฏิบัติจริงภาครัฐให้มุมมอง ความคิดว่าการแพร่ระบาดของเยาวชนรวมทั้งพื้นที่เสี่ยงต่างๆ ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง นั้นมีผลมาจากปัจจัย สถานการณ์ภายนอกตามตะเข็บแนวชายแดนที่มีการผลิตและส่งออกยาเสพติดรวมถึงเทคโนโลยีการ ติดต่อสื่อสารการขนส่งที่ทันสมัยและอำนาจการติดตามตรวจสอบของอำนาจรัฐได้ ทั้งนี้รวมถึงปัญหา ด้านการศึกษาและปัญหาทางเศรษฐกิจอันได้แก่ความจน ทำให้เยาวชนเข้าสู่วงจรยาเสพติดทั้งที่ตั้งใจและไม่ ตั้งใจ ซึ่งการจับกุมคดียาเสพติดและการรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในขณะนี้มีความก้าวหน้าสูงขึ้น และในเวลา เดียวกันเมื่อเยาวชนได้รับการฟื้นฟูแล้วบางส่วนยังคงกลับมาสู่วงจรของยาเสพติดดั้งเดิม

จากมุมมองความคิดของภาครัฐที่มีต่อประเด็นปัญหาเสพติดของเยาวชนนำไปสู่การรับมืออย่างไร ต่อสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้บรรยายให้เห็นว่าภาครัฐส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการในรูปแบบปกติเป็น แนวราบตามที่กฎหมายกำหนดโดยอ้างอิงตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ ทั้งนี้อาจมีบางพื้นที่ที่ภาคเหนือ ตอนล่างที่ได้รับการร่วมมือจากประชาชน กล่าวคือ

๖.๓ การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขต เทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ในประเด็นเรื่องการสำรวจ มาตรการการป้องกันของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชนในการลดความ เสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจาก ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความเห็นจากพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างทั้ง ๙ จังหวัด ในประเด็น เรื่อง การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปอธิบายร่วมกับมาตรการการป้องกันในส่วนของภาครัฐ ภาค สังคม และชุมชนในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ ๖.๓.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อคำถาม “ชุมชนที่ ท่านพักอาศัยมีหรือเคยมีมาตรการ รมณรงค์ ห้ามปราม หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีใดบ้าง”

^{๖๐} สัมภาษณ์ปลัดอำเภอด้านความมั่นคง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

แหล่งความรู้เรื่องยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
๑. ให้ความรู้/รณรงค์	๔๘๙ คน	๒๑.๘
๒. จัดทำป้ายเตือน	๕๑๓ คน	๒๒.๙
๓. ประกาศเสียงตามสาย	๑๖๔ คน	๗.๓
๔. วากล่าวตักเตือน	๒๒๘ คน	๑๐.๒
๕. แจงเจ้าหน้าที่	๒๑๓ คน	๙.๕
๖. จัดพื้นที่/ลานกิจกรรมส่งเสริม	๑๖๗ คน	๗.๔
๗. กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด	๔๔๖ คน	๑๙.๙
๘. อื่นๆ	๒๒ คน	๑.๐

จากตารางที่ ๖.๓.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าที่פקอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามมีหรือเคยมีมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราม หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการจัดทำป้ายเตือน จำนวน ๕๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙, ให้ความรู้/รณรงค์ จำนวน ๔๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘, กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด จำนวน ๔๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙, วากล่าวตักเตือน จำนวน ๒๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒, แจงเจ้าหน้าที่ จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕, จัดพื้นที่/ลานกิจกรรมส่งเสริม จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔, ประกาศเสียงตามสาย จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓ และ อื่นๆ (ให้ความรู้/รณรงค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์) จำนวน ๐๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖.๓.๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ประเด็นการรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง

ข้อความ	(\bar{x})	ตัวแปร
ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชนหรือไม่	๑.๒๘	เคย

จากตารางที่ ๖.๓.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า เคย หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชน โดยผู้มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน ๖๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑, ไม่เคย จำนวน ๒๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑ และผู้ไม่ตอบข้อความ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชนหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๖๓๑ คน	๗๐.๑
ไม่เคย	๒๖๒ คน	๒๙.๑
ผู้ไม่ตอบข้อความ	๗ คน	๐.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

ตารางที่ ๖.๓.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความ “ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชน ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมใดบ้าง”

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
---------	-------	--------

๑. กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	๔๕๕ คน	๓๔.๙
๒. เป็นแกนนำ/ตัวแทนเยาวชนต่อต้านยาเสพติด	๔๐ คน	๓.๑
๓. กิจกรรม โครงการ TO BE NUMBER ONE	๑๕๓ คน	๑๑.๗
๔. สายตรวจ/สารวัตรนักเรียน	๖๒ คน	๔.๘
๕. ค่ายอบรมเยาวชนต่อต้านยาเสพติด	๒๗๐ คน	๒๐.๗
๖. กิจกรรมประกวด/แข่งขัน เพื่อต่อต้านยาเสพติด เช่น ดนตรี ภาพถ่าย ภาพวาด บทความ วิดีโอ	๙๖ คน	๗.๔
๗. กิจกรรมกีฬาต่อต้านยาเสพติด	๒๒๗ คน	๑๗.๔
๘. อื่นๆ	-	-
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๖.๓.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ว่ากิจกรรมที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำหรับเยาวชน คือ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จำนวน ๔๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙, ค่ายอบรมเยาวชนต่อต้านยาเสพติด จำนวน ๒๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗, กิจกรรมกีฬาต่อต้านยาเสพติด จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔, กิจกรรม โครงการ TO BE NUMBER ONE จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗, กิจกรรมประกวด/แข่งขัน เพื่อต่อต้านยาเสพติด เช่น ดนตรี ภาพถ่าย ภาพวาด บทความ วิดีโอ จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔, สายตรวจ/สารวัตรนักเรียน จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘, เป็นแกนนำ/ตัวแทนเยาวชนต่อต้านยาเสพติด จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑,

ตารางที่ ๖.๓.๔ แสดงการแจกแจงมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด

มาตรการ /การรณรงค์	ลำดับที่ ๑		ลำดับที่ ๒		ลำดับที่ ๓		ลำดับที่ ๔		ลำดับที่ ๕	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
๑. ให้ความรู้/ รณรงค์	๒๕๘	๒๘.๗	๑๗๔	๑๙.๓	๑๐๖	๑๑.๘	๑๒๒	๑๓.๖	๑๔๒	๑๕.๘
๒. ปราบปรามอย่าง เด็ดขาด	๓๕๕	๓๙.๔	๒๓๙	๒๖.๖	๖๖	๗.๓	๑๐๖	๑๑.๘	๘๘	๙.๘
๓. เพิ่มโทษข้อ กฎหมาย	๕๑	๕.๗	๒๙๙	๓๓.๒	๓๔๙	๓๘.๘	๓๓	๓.๗	๕๔	๖
๔. เปิดเวทีประชา สังคมในชุมชน	๓๒	๓.๖	๘๑	๙	๑๔๘	๑๖.๔	๑๑๘	๑๓.๑	๑๑๐	๑๒.๒
๕. ร่วมมือกับ หน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องในการ	๑๑๘	๑๓.๑	๔๘	๕.๓	๑๒๒	๑๓.๖	๓๓๗	๓๗.๔	๙๑	๑๐.๑

สอดคล้องดูแลความ
เรียบร้อย และการ
กระทำผิดเกี่ยวกับยา
เสพติดในหมู่บ้าน/
ชุมชน

๖. สร้างความร่วมมือ ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงาน อื่นในชุมชนในการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้าน ปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด	๔๒	๔.๗	๓๕	๓.๙	๓๐	๓.๓	๑๕๐	๑๖.๗	๓๙๘	๔๔.๒
---	----	-----	----	-----	----	-----	-----	------	-----	------

จากตารางที่ ๖.๓.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ปรากฏอย่างเด็ดขาด เป็นมาตรการ
รณรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด โดยมี
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้ปรากฏอย่างเด็ดขาด เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๓๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ
๓๙.๔, ลำดับที่ ๒ เพิ่มโทษข้อกฎหมาย จำนวน ๒๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒, ลำดับที่ ๓ เพิ่มโทษข้อ
กฎหมาย จำนวน ๓๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘, ลำดับที่ ๔ ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการ
สอดคล้องดูแลความเรียบร้อย และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๓๓๗ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๓๗.๔ และลำดับที่ ๕ สร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด จำนวน
๓๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒

- ผลการแจกแจงมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบ
แบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๑ พบว่า ให้ความรู้/รณรงค์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม
จัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๒๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ
๑๙.๓, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ
๑๓.๖ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘
- ผลการแจกแจงมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบ
แบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๒ พบว่า ปรากฏอย่างเด็ดขาด มีผู้ตอบแบบสอบถาม
จัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๓๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๒๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ
๒๖.๖, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘
และลำดับที่ ๕ จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘
- ผลการแจกแจงมาตรการ รณรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบ
แบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๓ พบว่า เพิ่มโทษข้อกฎหมาย มีผู้ตอบแบบสอบถาม
จัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๒๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ

๓๓.๒, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๓๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐

- ผลการแจกแจงมาตรการ รมรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๔ พบว่า เปิดเวทีประชาสังคมในชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒

- ผลการแจกแจงมาตรการ รมรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๕ พบว่า ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อย และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๓๓๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑

- ผลการแจกแจงมาตรการ รมรงค์ ห้ามปราบ หรือลงโทษ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในชุมชนของตนเองมากที่สุด ข้อที่ ๖ พบว่า สร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด มีผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับให้เป็นลำดับที่ ๑ จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗, ลำดับที่ ๒ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙, ลำดับที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓, ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ และลำดับที่ ๕ จำนวน ๓๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒

ตารางที่ ๖.๓.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในประเด็นการรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง

ข้อคำถาม	(\bar{x})	ระดับ ความคิดเห็น
๑. รัฐมีการกำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันปัญหาเสพติดที่เหมาะสม	๓.๕๖	มาก
๒. รัฐควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	๔.๓๑	มาก
๓. หน่วยงานของรัฐมีโครงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับเยาวชน	๔.๐๑	มาก
๔. ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	๔.๑๓	มาก
๕. การแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนประชาชนในชุมชน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน	๓.๙๘	มาก
๖. รัฐให้การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชนเพื่อให้ห่างไกลยาเสพติดสม่ำเสมอ	๔.๐๕	มาก
๗. ผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติด	๔.๒๐	มาก

๘. มาตรการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดที่ภาคประชาชนขับเคลื่อนไม่สามารถทำให้เยาวชนเลิกเสพยาได้	๓.๖๑	มาก
๙. ความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจากความไม่เข้มแข็งของภาครัฐ	๓.๖๙	มาก
๑๐. หน่วยงานของรัฐเข้ามาจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในชุมชนของท่านเป็นประจำ	๓.๖๗	มาก
๑๑. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากบุคลากรมีไม่พอเพียง ไม่มีประสบการณ์และไม่ใช้คนในพื้นที่	๓.๖๑	มาก
๑๒. ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่รัฐ/มูลนิธิต่างๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๘๖	มาก
๑๓. ปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคู่ทั้งการป้องกัน เฝ้าระวัง และบำบัดรักษา	๓.๘๘	มาก
๑๔. รัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๔.๐๕	มาก
๑๕. การร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้	๓.๘๕	มาก
๑๖. สร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดสามารถช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้	๔.๑๕	มาก
๑๗. การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้คนในหมู่บ้าน ชุมชน มีคุณภาพชีวิตความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	๔.๐๘	มาก
๑๘. รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบที่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน	๓.๙๙	มาก
๑๙. ชุมชนของท่านมีผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม	๓.๘๒	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	๓.๙๒	มาก

จากตารางที่ ๖.๓.๕ พบว่า ในประเด็นการรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๒

ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับต่อความต่อไปนี้ ได้แก่ รัฐควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๑), ผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ปัญหายาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๐), สร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดสามารถช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้ (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๕), ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๓), การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้คนในหมู่บ้าน ชุมชน มี

คุณภาพชีวิตความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๘), รัฐให้การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชน เพื่อให้ห่างไกลยาเสพติดสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕), รัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕), หน่วยงานของรัฐมีโครงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับเยาวชน (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑), รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบที่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๙), การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนประชาชนในชุมชน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๘), ปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคุมทั้งการป้องกัน ฝึกระวัง และบำบัดรักษา (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๘), ที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่รัฐ/มูลนิธิต่างๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๖), การร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๕), ชุมชนของท่านมีผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๒), ความต้อประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจากความไม่เข้มแข็งของภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๙), หน่วยงานของรัฐเข้ามาจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในชุมชนของท่านเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๗), มาตรการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดที่ภาคประชาชนขับเคลื่อนไม่สามารถทำให้เยาวชนเลิกเสพยาได้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๑), ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากบุคลากรมีไม่พอเพียง ไม่มีประสบการณ์และไม่ชินในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๑) และรัฐมีการกำหนดข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๖) ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑ ในประเด็นรัฐมีการกำหนดข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ในข้อคำถามดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า มาก จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗, ปานกลาง จำนวน ๔๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๑, น้อย จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐมีการกำหนดข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	-	-
มาก	๒๒ คน	๒๔.๗
ปานกลาง	๔๐๖ คน	๕๔.๑
น้อย	๒๔ คน	๒.๗
น้อยที่สุด	๔๖ คน	๕.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๒ ในประเด็นรัฐควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓, มาก จำนวน ๒๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒, น้อย จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	จำนวน	ร้อยละ
---	-------	--------

มากที่สุด	๔๘๙ คน	๕๔.๓
มาก	๒๒๙ คน	๒๕.๔
ปานกลาง	๑๖๔ คน	๑๘.๒
น้อย	๑๒ คน	๑.๓
น้อยที่สุด	๖ คน	๐.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๓ ในประเด็นหน่วยงานของรัฐมีโครงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับเยาวชน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙, มาก จำนวน ๓๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔, ปานกลาง จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓, น้อย จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

หน่วยงานของรัฐมีโครงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๒๓ คน	๓๕.๙
มาก	๓๓๗ คน	๓๗.๔
ปานกลาง	๑๘๓ คน	๒๐.๓
น้อย	๔๔ คน	๔.๙
น้อยที่สุด	๑๓ คน	๑.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๔ ในประเด็นชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗, มาก จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑, ปานกลาง จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒, น้อย จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๙๒ คน	๕๔.๗
มาก	๑๓๖ คน	๑๕.๑
ปานกลาง	๑๘๒ คน	๒๐.๒
น้อย	๗๗ คน	๘.๖
น้อยที่สุด	๑๓ คน	๑.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๕ ในประเด็นการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนประชาชนในชุมชน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐, มาก จำนวน ๒๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒, ปานกลาง จำนวน

๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗, น้อย จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนประชาชนในชุมชน ต้องมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๘๗ คน	๔๓.๐
มาก	๒๘๑ คน	๓๑.๒
ปานกลาง	๑๑๔ คน	๑๒.๗
น้อย	๗๐ คน	๗.๘
น้อยที่สุด	๔๘ คน	๕.๓
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๖ ในประเด็นรัฐให้การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชน เพื่อให้ห่างไกลยาเสพติดสม่ำเสมอ ในข้อความถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐, มาก จำนวน ๒๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒, ปานกลาง จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗, น้อย จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐให้การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชนเพื่อให้ห่างไกลยาเสพติด สม่ำเสมอ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๘๗ คน	๔๓.๐
มาก	๒๘๑ คน	๓๑.๒
ปานกลาง	๑๑๔ คน	๑๒.๗
น้อย	๗๐ คน	๗.๘
น้อยที่สุด	๔๘ คน	๕.๓
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๗ ในประเด็นผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ในข้อความถามดังกล่าวมีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจกแจงข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐, มาก จำนวน ๒๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒, ปานกลาง จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗, น้อย จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการ แก้ไขปัญหาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๘๗ คน	๔๓.๐
มาก	๒๘๑ คน	๓๑.๒
ปานกลาง	๑๑๔ คน	๑๒.๗
น้อย	๗๐ คน	๗.๘
น้อยที่สุด	๔๘ คน	๕.๓

รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐
-----	--------	-----

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๘ ในประเด็นมาตรการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดที่ภาคประชาชนขับเคลื่อนไม่สามารถทำให้เยาวชนเลิกเสพยาได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓, มาก จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑, ปานกลาง จำนวน ๓๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔, น้อย จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๕๕ คน	๒๘.๓
มาก	๒๐๘ คน	๒๓.๑
ปานกลาง	๓๑๙ คน	๓๕.๔
น้อย	๗๑ คน	๗.๙
น้อยที่สุด	๔๗ คน	๕.๒
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๙ ในประเด็นความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเสพยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจากความไม่เข้มแข็งของภาครัฐ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓, มาก จำนวน ๒๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗, ปานกลาง จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗, น้อย จำนวน ๑๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเสพยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจากความไม่เข้มแข็งของภาครัฐ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๔๖ คน	๒๗.๓
มาก	๒๙๔ คน	๓๒.๗
ปานกลาง	๒๐๔ คน	๒๒.๗
น้อย	๑๔๙ คน	๑๖.๖
น้อยที่สุด	๗ คน	๐.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๐ ในประเด็นหน่วยงานของรัฐเข้ามาจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในชุมชนของท่านเป็นประจำ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘, มาก จำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒, ปานกลาง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐, น้อย จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

หน่วยงานของรัฐเข้ามาจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในชุมชนของท่าน	จำนวน	ร้อยละ
---	-------	--------

เป็นประจำ		
มากที่สุด	๒๘๖ คน	๓๑.๘
มาก	๒๔๕ คน	๒๗.๒
ปานกลาง	๒๓๔ คน	๒๖.๐
น้อย	๖๒ คน	๖.๙
น้อยที่สุด	๗๓ คน	๘.๑
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๑ ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากบุคลากรมีไม่พอเพียง ไม่มีประสบการณ์และไม่ใช้คนในพื้นที่ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙, มาก จำนวน ๒๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖, ปานกลาง จำนวน ๓๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒, น้อย จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากบุคลากรมีไม่พอเพียง ไม่มีประสบการณ์และไม่ใช้คนในพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๑๘๘ คน	๒๐.๙
มาก	๒๙๓ คน	๓๒.๖
ปานกลาง	๓๔๔ คน	๓๘.๒
น้อย	๓๒ คน	๓.๖
น้อยที่สุด	๔๓ คน	๔.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๒ ในประเด็นที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่รัฐ/มูลนิธิต่างๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗, มาก จำนวน ๒๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒, ปานกลาง จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐, น้อย จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ โดยแจกแจงเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ผ่านมาเจ้าหน้าที่รัฐ/มูลนิธิต่างๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๓๐ คน	๓๖.๗
มาก	๒๖๓ คน	๒๙.๒
ปานกลาง	๑๙๘ คน	๒๒.๐
น้อย	๗๕ คน	๘.๓
น้อยที่สุด	๓๔ คน	๓.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๓ ในประเด็นปัญหาสาเหตุที่ไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคุมทั้งการป้องกัน ฝ้าระวัง และบำบัดรักษา ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙, มาก จำนวน ๒๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒, ปานกลาง จำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐, น้อย จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ปัญหาสาเหตุที่ไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคุมทั้งการป้องกัน ฝ้าระวัง และบำบัดรักษา	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๐๕ คน	๓๓.๙
มาก	๒๗๒ คน	๓๐.๒
ปานกลาง	๒๕๒ คน	๒๘.๐
น้อย	๕๘ คน	๖.๔
น้อยที่สุด	๑๒ คน	๑.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๔ ในประเด็นรัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาสาเหตุ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔, มาก จำนวน ๒๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐, ปานกลาง จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔, น้อย จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาสาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๒๗ คน	๔๗.๔
มาก	๒๑๖ คน	๒๔.๐
ปานกลาง	๑๗๕ คน	๑๙.๔
น้อย	๔๑ คน	๔.๖
น้อยที่สุด	๔๑ คน	๔.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๕ ในประเด็นการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยให้ปัญหาสาเหตุลดลงได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖, มาก จำนวน ๓๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖, ปานกลาง จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑, น้อย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑ และน้อยที่สุด จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยให้	จำนวน	ร้อยละ
--	-------	--------

ปัญหายาเสพติดลดลงได้		
มากที่สุด	๒๕๗ คน	๒๘.๖
มาก	๓๓๘ คน	๓๗.๖
ปานกลาง	๒๓๕ คน	๒๖.๑
น้อย	๕๕ คน	๖.๑
น้อยที่สุด	๑๕ คน	๑.๗
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๖ ในประเด็นสร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดสามารถช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้ ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘, มาก จำนวน ๒๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓, ปานกลาง จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒, น้อย จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

สร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดสามารถช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๑๒ คน	๔๕.๘
มาก	๒๖๔ คน	๒๙.๓
ปานกลาง	๑๘๒ คน	๒๐.๒
น้อย	๓๘ คน	๔.๒
น้อยที่สุด	๔ คน	๐.๔
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๗ ในประเด็นการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้คนในหมู่บ้าน ชุมชน มีคุณภาพชีวิตความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๔๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙, มาก จำนวน ๒๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙, ปานกลาง จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘, น้อย จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙ และน้อยที่สุด จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้คนในหมู่บ้าน ชุมชน มีคุณภาพชีวิตความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๔๐๔ คน	๔๔.๙
มาก	๒๗๘ คน	๓๐.๙
ปานกลาง	๑๕๑ คน	๑๖.๘
น้อย	๒๖ คน	๒.๙

น้อยที่สุด	๔.๑ คน	๔.๖
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๘ ในประเด็นรัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบที่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๓๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗, มาก จำนวน ๔๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘, ปานกลาง จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖, น้อย จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ และน้อยที่สุด จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบที่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๓๐๓ คน	๓๓.๗
มาก	๔๐๓ คน	๔๔.๘
ปานกลาง	๑๑๓ คน	๑๒.๖
น้อย	๔๗ คน	๕.๒
น้อยที่สุด	๓๔ คน	๓.๘
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

● ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ ๑๙ ในประเด็นชุมชนของท่านมีผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม ในข้อคำถามดังกล่าวมีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ มีความแจ่มแจ้งข้อมูลความถี่ ดังนี้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน ๒๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓, มาก จำนวน ๒๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙, ปานกลาง จำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘ และน้อย จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ โดยแจ่มแจ้งเป็นข้อมูลตาราง ดังนี้

ชุมชนของท่านมีผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๒๗๓ คน	๓๐.๓
มาก	๒๘๗ คน	๓๑.๙
ปานกลาง	๒๕๐ คน	๒๗.๘
น้อย	๙๐ คน	๑๐.๐
น้อยที่สุด	-	-
รวม	๙๐๐ คน	๑๐๐

๖.๔ มาตรการการป้องกันของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชนในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ประเด็นเรื่อง มาตรการการป้องกันของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชนในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเคราะห์ข้อมูลในเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งผลการวิจัยได้สะท้อนให้เห็นปัญหาที่ซับซ้อนของมาตรการการป้องกันของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชนในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชน เนื่องจากพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามีความแตกต่างหลากหลายของกระบวนการปฏิบัติงานและยุทธศาสตร์ของการบูรณาการพื้นที่สังคมและชุมชนในที่ได้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และเรียบเรียงให้เห็นบริบทในแต่ละจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างดังนี้

ตารางที่ ๖.๔.๑ มาตรการการป้องกันในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่กำแพงเพชร

จังหวัด	ภาครัฐ	ภาคสังคมและภาคชุมชน
๑.จังหวัดกำแพงเพชร	<ul style="list-style-type: none"> ➤ การจัดตั้งศูนย์รับมือ <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร ▪ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร ▪ จัดตั้งศูนย์ประสานงานการดูแลผ่านการบำบัดฟื้นฟูระดับจังหวัด ▪ โครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด (ยุทธศาสตร์ที่ ๒) และ การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม (ยุทธศาสตร์ที่ ๓) ➤ มาตรการดำเนินงาน <ul style="list-style-type: none"> ▪ เพิ่มการเข้าถึงและคุณภาพด้านการบำบัดคัดกรองและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง ▪ พัฒนามาตรฐานการบำบัด/สถานพยาบาล/บุคลากร ▪ พัฒนาองค์ความรู้และเครือข่ายวิชาการด้านการบำบัด ▪ พัฒนาระบบข้อมูล MIS ▪ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ➤ ผลการดำเนินงาน <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์คัดกรองระดับจังหวัด : โรงพยาบาลกำแพงเพชร และระดับอำเภอ : โรงพยาบาลชุมชน ▪ จัดสรรงบประมาณด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ในสถานพยาบาลที่ให้บริการบำบัดทุกแห่ง ▪ โครงการ TO BE NUMBER ONE วิถีธรรม วิถีไทย เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจในกลุ่มเยาวชน เริ่มปี ๒๕๔๖-ปัจจุบัน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดให้เยาวชน จัดอบรมผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลบุตรหลานที่เป็นวัยรุ่นและจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด ▪ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดค่ายเยาวชน ลานกีฬา/การแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติด ▪ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน มีภารกิจเพิ่มการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน โดยมีหน้าที่สำรวจผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นำผู้ที่เสพยาเสพติดไปบำบัดรักษา และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษากลับไปใช้ยาเสพติด ▪ อสม. แนะนำผู้ที่อยู่ในวัยเสี่ยงเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด ▪ อสม.จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน โดยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ▪ การจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน
๒.จังหวัดตาก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดทำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ▪ จัดสรรงบโครงการพ่อแม่ของแผ่นดิน (ศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๑ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน มีภารกิจเพิ่มการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดใน

	<p>อำเภอ : ๑ ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดตาก ▪ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ▪ ติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระบบ NISPA ▪ แผนป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ๒๕๘ แห่ง ▪ การป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการ ▪ การป้องกันในหมู่บ้านชุมชน (หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน) ▪ ติดตามการปราบปรามยาเสพติด ระบบ CRIMES (ตำรวจภูธรจังหวัดตาก) ▪ การดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ระบบ บสต. (การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในระบบสมัครใจ) ▪ การขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) ▪ งานรณรงค์และแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ▪ การดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกัน และการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ▪ การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ▪ โครงการจ้างบุคลากรจัดทำข้อมูลด้านยาเสพติด ▪ โครงการอำนวยการ ติดตามประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ▪ โครงการสนับสนุนค่านำส่งตัวผู้เสพ/ผู้ติดยา ▪ โครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในระบบสมัครใจในรูปแบบค่า “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจังหวัดตากและการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม” ▪ โครงการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฯ ▪ โครงการสนับสนุนชุดปฏิบัติการด้านการปราบปรามยาเสพติด ▪ โครงการตำบลมั่งคั่งปลอดภัยยาเสพติด 	<p>หมู่บ้าน โดยมีหน้าที่สำรวจผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นำผู้ที่เสพยาเสพติดไปบำบัดรักษา และป้องกันไม่ให้ ผู้ที่ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษากลับไปใช้ยาเสพติด</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชน
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โครงการประสานงานปราบปรามยาเสพติดชายแดนไทย-เมียนมา (BLO) ▪ โครงการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ▪ โครงการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ▪ โครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ▪ โครงการเร่งรัดปฏิบัติการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ากระบวนการบำบัด 	
<p>๓.จังหวัดนครสวรรค์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์ขวัญแผ่นดินจังหวัดนครสวรรค์ ▪ โครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจในรูปแบบค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดินจังหวัดนครสวรรค์ ▪ จัดทำหลักสูตร “ศูนย์ขวัญแผ่นดิน” ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๙ วัน และฝึกอาชีพเพิ่มเติม ๓๐ ชั่วโมง รวมระยะเวลา ๑๒ วัน ▪ จังหวัดดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยดำเนินการปฏิบัติการเชิงรุก เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด/การจัดระเบียบสังคม การจัดกิจกรรมให้ผู้ประกันตนสอดใส่ห่างไกลยาเสพติด กิจกรรมโรงงานสีขาว และการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในสถานประกอบการ ▪ โครงการการปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดและจัดระเบียบสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ▪ เจ้าหน้าที่รัฐ อาทิตำรวจ ครูอาจารย์ สาธารณสุข ฝ่ายปกครอง พัฒนาสังคม ฯลฯ ร่วมกันดำเนินการกวดขันสอดส่อง ควบคุม สถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ▪ การจัดสถานที่ออกกำลังกาย/สวนสาธารณะ/ลานกีฬา ▪ การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อื่นๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การประกวดดนตรี และการประกวดวาดภาพ เป็นต้น ▪ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติดควรมีกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ▪ การตรวจตราควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดให้กับแกนนำ/กรรมการชุมชน/อาสาสมัครชุมชน ▪ การมีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้ประสานพลังแผ่นดิน อาสาสมัคร อปพร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ▪ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนเผยแพร่ป้องกันให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ▪ การจัดโครงการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ▪ การจัดเวรยาม/อาสาสมัครลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยทั้งกลางวัน-กลางคืน ▪ คนในชุมชนร่วมกันดำเนินการกวดขัน สอดส่อง ควบคุม สถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด

	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนอก สถานศึกษา ■ การตรวจค้น จับกุม ปราบปรามแหล่งมั่วสุ่มของ เยาวชนในสถานประกอบการประเภท ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต/โต๊ะสนุกเกอร์/ โต๊ะพนันบอลและร้านที่ลักลอบจำหน่ายสินค้าหรือ บริการที่ผิดกฎหมาย ■ การส่งเสริมและสนับสนุนองค์กร/กลุ่มเยาวชนให้เข้ามาเป็นเครือข่ายเยาวชนต่อต้านยาเสพติด ■ การจัดวิทยากรมาให้ความรู้ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ■ การสนับสนุนการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนนอกเวลาเรียน 	
<p>๔.จังหวัดพิษณุโลก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดพิษณุโลก ■ มาตรการปิดกวาดบ้านปลอดยาเสพติด ดำเนินการตรวจปัสสาวะ หากพบสารเสพติด นำเข้ารับการบำบัดในสถานพยาบาล และเข้าศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ■ มาตรการเอ็กซ์เชรย์เยาวชนทุกคนปลอดยาเสพติด ดำเนินการคัดกรองและตรวจปัสสาวะ ■ มาตรการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง ดำเนินการประชุมประชาคม การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน ■ มาตรการจัดระเบียบสังคม ดำเนินการตรวจสถานบริการ สถานประกอบการคล้ายสถานบริการ ■ มาตรการกวาดล้างยาเสพติด ■ มาตรการบำบัดรักษา ■ มาตรการอำนวยการและสนับสนุน ■ โครงการบูรณาการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในมิติทางวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ สร้างเครือข่ายแกนนำการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม การตั้งครุฑไม้พร้อม และยาเสพติด
<p>๕.จังหวัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรณรงค์เพื่อสร้างการรับรู้วันต่อต้านยาเสพติดโลก ■ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด Road Map ตามแผนประชารัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครือข่ายภาคประชาชนชุดปฏิบัติการตำบล ■ การศึกษาหาข้อมูลผู้ค้าผู้เสพในหมู่บ้านว่ายังคง

<p>เพชรบูรณ์</p>	<p>จำนวน ๑,๔๘๑ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีเป้าประสงค์ ๓ เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดผู้ค้า - ดำเนินการเจ้าหน้าที่รัฐ - บำบัดผู้เสพ <ul style="list-style-type: none"> ■ มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติดตามแผนพระราชรัฐ ดำเนินการในกลุ่มเป้าหมายหลัก ๓ กลุ่ม <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มที่ ๑ สถานศึกษา - กลุ่มที่ ๒ แรงงาน - กลุ่มที่ ๓ ชุมชนและเยาวชนนอกสถานศึกษา ■ แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ■ สนับสนุนครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาใช้คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาเสพติด ■ บรรจุหลักสูตรการสอนเพื่อพัฒนา EF ในหลักสูตรการสอนระดับปฐมวัย ■ พัฒนาครู D.A.R.E. ดำรวจประสานโรงเรียนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ■ ดำเนินงาน ครู D.A.R.E. โครงการ ๑ ดำรวจ ๑ โรงเรียน โครงการจัดระเบียบรอบสถานศึกษา (Campus Safety Zone) ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา และมีผลปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ■ จัดทำแผนการสอนของวิทยากรป้องกันฯ โดยสถานศึกษา ๑ แห่ง จะต้องมียุทธการป้องกันฯ อย่างน้อย ๑ ประเภท ■ จัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา และกำหนดแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ■ แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน ■ ส่งเสริมสถานประกอบการเข้าร่วมการจัดทำมาตรฐานด้านยาเสพติดทั้งโครงการโรงงานสีขาว และ มาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.) 	<p>เหลืออยู่หรือไม่ และจะมีประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นระยะ</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันยาเสพติดในชุมชน ■ จัดกลไกชุดปฏิบัติการประจำตำบล/เขตปฏิบัติการในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง และมุ่งสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง ■ ส่งเสริมอาสาสมัครในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยจิตอาสา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวังจัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคประชาชน ■ บูรณาการการดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาพระราชรัฐ กับศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่
-------------------------	---	---

	<p>เพิ่มมากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งต่อผู้เสียหายผู้ติดจากสถานประกอบการไปยังสถานบำบัด ส่งเสริมสถานประกอบการในการเปิดโอกาสให้การยอมรับผู้เสียหายผู้ติดเข้าทำงานภายหลังการบำบัด ▪ จัดทำระบบข้อมูลปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการ ▪ ส่งเสริมให้มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานเพิ่มมากขึ้น ▪ แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันยาเสพติดในชุมชน ▪ จัดกลไกชุดปฏิบัติการประจำตำบล/เขต ปฏิบัติการในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง และมุ่งสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง ▪ ส่งเสริมอาสาสมัครในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยจิตอาสา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง จัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคประชาชน ▪ บูรณาการดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาประชารัฐ กับศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่ ▪ แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา ▪ จัดตั้ง/ส่งเสริมกิจกรรมศูนย์เยาวชนระดับพื้นที่ ▪ ส่งเสริมเครือข่ายเยาวชน ในการป้องกัน เฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรม ▪ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (IO) โดยใช้ Social Media การขยายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ▪ การจัดตั้งศูนย์เยาวชนระดับพื้นที่ ▪ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนหลักดึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาชน องค์กรเยาวชน ชมรม To Be No ๑ ร่วมดำเนินการ ▪ จังหวัด/อำเภอ เป็นฝ่ายสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงาน ▪ ระบบรายงาน Nispa และ ระบบ บสต. เรื่องการบำบัดรักษา 	
<p>๖.จังหวัดสุโขทัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ▪ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศป.ปส.อ.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัด กลไกชุด ปฏิบัติการ ประจำ ตำบล/เขต ปฏิบัติการในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง และมุ่ง

	<ul style="list-style-type: none"> ■ แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปรามและบำบัดรักษายาเสพติด ■ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปรามและบำบัดรักษา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรวบรวมแผนปฏิบัติการของจังหวัดฯ ■ จัดตั้งคณะทำงานเฝ้าระวังปัญหาเสพติดจังหวัดสุโขทัย ■ โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครแรงงานในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถาน ประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า ๑๐ คนลงมา ■ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ■ โครงการ TO BE NUMBER ONE จังหวัดสุโขทัย ■ โครงการประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ■ โครงการประชารัฐร่วมใจสังคมปลอดภัยจากยาเสพติด ■ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ■ จังหวัดสุโขทัย ■ โครงการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้นโยบายการสร้างพื้นที่ ปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน พื้นที่ตำบลนำร่อง ■ โครงการเยาวชนสร้างสรรค์ พื้นที่ปลอดภัย “Save Zone, No New Face” (Youth Tubers) การจัดประกวดวิถีทัศน์สั้นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด และอบรมรูปแบบ ออนไลน์ 	<p>สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ แท้จริง</p>
<p>๗.จังหวัด อุดรดิตต์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุดรดิตต์ เป็นหน่วยอำนวยการ กำกับ ติดตาม สนับสนุน ประเมินผลและรายงานผล ■ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงาน การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม และรายงานให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุดรดิตต์ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนอุปกรณ์ ได้แก่ จัดหาน้ำยา ตรวจสารเสพติดในปัสสาวะ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ■ บุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ชุด ปส. ในปกครอง จำนวน ๑๘ ชุด กำหนดเป้าหมายการ ปฏิบัติที่เป็นเป้าหมายการปฏิบัติที่เป็นเป้าหมาย บุคคลและเป้าหมายพื้นที่ (หมู่บ้าน/ชุมชน) เพื่อ ระดมการกวาดล้างอย่างจริงจังประจำทุกเดือน

	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดกิจกรรมเดือนแห่งการรณรงค์ค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัด ■ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกระดับ ■ จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อปท.ในเขตจังหวัด ด้านป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข ■ การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดระบบสมัครใจในสถานพยาบาล ■ การบำบัดในศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ■ การบำบัดในระบบบังคับบำบัด (ไม่ควบคุมตัว) ■ การบำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (CBTx) ■ โครงการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพด้านยาเสพติดแบบบูรณาการ ■ พื้นที่ที่มีอัตราการแพร่ระบาดสูง (เฝ้าระวัง) ให้ทุก สภ. ดำเนินการเฝ้าระวังยาเสพติดในพื้นที่อย่างใกล้ชิด เร่งระดมการปิดล้อมตรวจค้น ■ เส้นทางรถลักลอบลำเลียงยาเสพติด ตั้งด่านจุดตรวจจุดสกัด เพื่อสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด รวมถึงการนำสินค้าหนีภาษี และการลักลอบนำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมออกนอกประเทศ มีจุดตรวจ ๒๒ แห่ง โดยเฉพาะ จุดตรวจไฮฮ้า ■ การนำเข้ายาเสพติด ตั้งด่านตรวจจุด-ตรวจสกัด เพื่อสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด รวมถึงการนำสินค้าหนีภาษีและการลักลอบนำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมออกนอกประเทศ มีจุดตรวจชายแดน ๓ แห่ง <p>➤ การบูรณาการและแนวทางการแก้ปัญหาพิษยาเสพติดในจังหวัดอุดรดิตถ์</p> <p>๑. ควบคุมแหล่งแพร่ระบาด โดยการจัดสายตรวจตรวจสถานบริการสถานบันเทิง หอพัก บ้านเช่า ห้องเช่า ร้านวิดีโอเกมส์ และสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง เพิ่มความถี่ในการออกตรวจของชุดสายตรวจจักรยานยนต์ รถยนต์ ตามสถานบริการ แหล่งบันเทิง และย่านชุมชนต่างๆ ในพื้นที่เพื่อป้องกันและปราบปรามไม่ให้ ยาเสพติดกลับมาแพร่ระบาดในพื้นที่</p>	
--	--	--

	<p>๒. ควบคุมผู้เสพยาที่ผ่านการบำบัดจัดให้ตำรวจทำหน้าที่ประสานงานติดตามช่วยเหลือดูแลผู้เสพยา/ผู้ติด ไม่ให้หันกลับไปเสพยาซ้ำอีก, สอดส่องพฤติการณ์ของกลุ่มผู้ค้าที่พื้นที่พิษ, รอลงอาญา, อยู่ระหว่างการประกันตัว และผู้ค้าที่รายงานตัว ดำเนินคดีผู้เสพยาตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕</p> <p>➤ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ/นวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี</p> <p>๑. การพัฒนานวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี</p> <p>๑.๑ การมีระบบการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดในระบบ Matrix Program ในจังหวัดเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อเป็นมาตรฐานและเชื่อมโยงกันได้ในระบบส่งต่อ โดยมีการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ (แม่ข่าย) กับโรงพยาบาลชุมชน ๘ แห่ง (ลูกข่าย)</p> <p>๑.๒ การจัดทำระบบ Acute Care เพื่อรองรับบริการผู้ป่วยวิกฤติ มีภาวะก้าวร้าวที่มีสาเหตุจากการใช้สารเสพติด โดยสร้างระบบเชื่อมโยงการดูแลในชุมชนร่วมกับ อปท./ภาคีเครือข่ายอื่นๆ จนถึงระบบการดูแลการให้บริการของหน่วยงานสาธารณสุข ตั้งแต่ รพ.สต./รพช./รพศ. โดยมีช่องทางการรักษา การปรึกษากรณี Case จากทีมจิตแพทย์ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง</p> <p>๑.๓ การพัฒนาระบบการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care : CBTx) ที่เป็นแนวทางปฏิบัติของจังหวัด โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่</p> <p>๒. การจัดระบบบริการ การป้องกัน, การคัดกรอง, การบำบัดรักษา, การรับส่งต่อ, มาตรการ Harm reduction, การติดตามการรักษา</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เสพยาเสพติด ที่โรงพยาบาลทุกแห่ง ▪ มีคลินิกผู้ป่วยนอกที่ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในโรงพยาบาลทุกแห่ง ▪ การจัดบริการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในรูปแบบค่ายศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดย ศป.ปส.จ.อุดรดิตถ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก 	
--	---	--

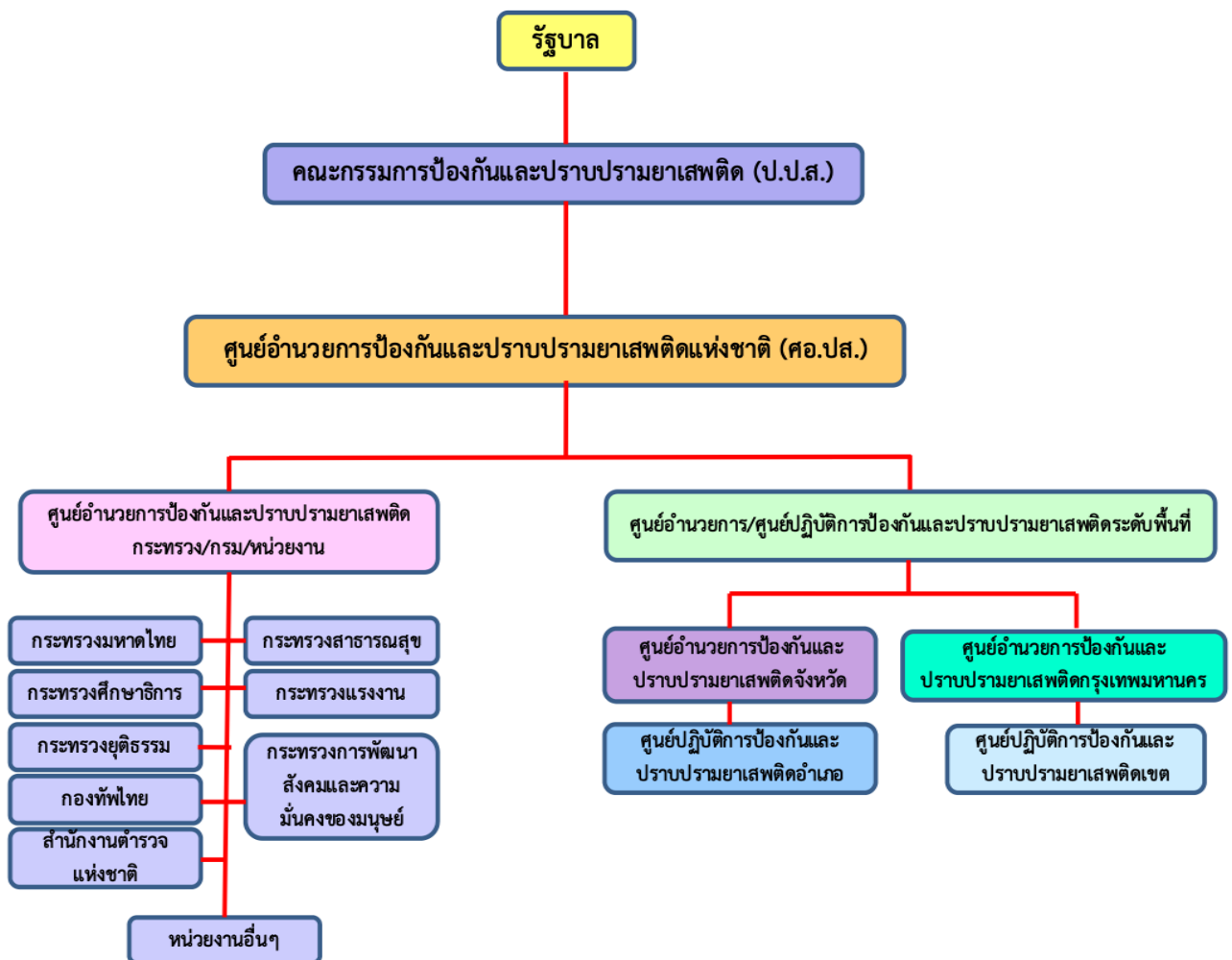
	<ul style="list-style-type: none"> ■ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีความพร้อมในการรองรับการบำบัดรักษา ผู้ใช้ยาเสพติด และการติดตามภายหลังการบำบัดรักษา ■ การติดตามการรักษา ดำเนินการตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข คือ มีการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ๔ - ๗ ครั้ง ภายใน ระยะเวลา ๑ ปี โดยมีการตรวจปัสสาวะอย่างน้อย ๔ ครั้ง 	
<p>๘.จังหวัดอุทัยธานี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุทัยธานี ได้ดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ ๕ ร้วป้องกัน ■ ร้วชายแดน กำหนดแนวทางการดำเนินการในรอยต่อระหว่างจังหวัด โดยการสร้างเครือข่ายงานการข่าวและติดตามข่าวความเคลื่อนไหวจากแหล่งข่าว ■ ร้วชุมชน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการมหาดไทย CLEAN & SEAL ทำความดีเพื่อแผ่นดินกวาดล้างให้สิ้นยาเสพติด กำหนดลดหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีปัญหาหลงร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน ■ ร้วสังคม จัดชุดปฏิบัติการป้องกันและจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการในการตรวจสถานประกอบการ สถานบริการในพื้นที่เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง ■ ร้วโรงเรียน จัดกิจกรรมที่เข้าถึงเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโดยตรง อาทิ การอบรมในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อบรมทักษะชีวิต เป็นต้น ■ ร้วครอบครัว ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เป็นกลไกสำรวจและเฝ้าระวังป้องกันแก้ไข้ปัญหาและเสริมสร้างให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง ■ จัดทำแผนปฏิบัติการและป้องกันปัญหายาเสพติด ตามแผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด ■ ระบบสมัครใจสถานพยาบาล (สสจ.) ■ ระบบสมัครใจค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ศอ.ปส.จ.อน) ■ ระบบการบำบัดในระบบต้องโทษ (เรือนจำ) ■ ระบบบังคับบำบัด (คุมประพฤติ) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ส่งเสริมอาสาสมัครในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยจิตอาสา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โครงการสำรวจประสานโรงเรียน ๑ ดำรวจ ๑ โรงเรียน ▪ โครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา (Campus Safety Zone) ▪ กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ▪ กิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ▪ กิจกรรม TO BE NUMBER ONE ▪ กิจกรรมครูแดร์ (D.A.R.E) ▪ จัดทำข้อมูลยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ▪ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ▪ วัฒนธรรมจังหวัดอุทัยธานีบูรณาการร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภอบ้านไร่ และสถานีตำรวจภูธรบ้านไร่ตรวจติดตามสถานประกอบการกิจการภาพยนตร์ ตาม พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ ประเภทเกมส์ ได้มีการกำกับผู้ประกอบการในเรื่องการให้บริการเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี และ อายุระหว่าง ๑๕-๑๘ ปี ตลอดจนให้มีการดูแลในเรื่องของการเสพและการขายยาเสพติดในสถานประกอบการให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด 	
<p>๙. จังหวัด พิจิตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ▪ คณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดพิจิตร ▪ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร ▪ โครงการอบรมลูกเสือต้านยาเสพติดสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา/ขยายโอกาสทั้งภาครัฐ/เอกชน ▪ โครงการสำรวจประสานโรงเรียน ▪ โครงการค่ายทักษะชีวิต ▪ การรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้สถานประกอบการ To Be Number One และศูนย์เพื่อนใจ To Be Number One 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การขับเคลื่อนแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคง ปลอดภัย ยาเสพติด ▪ การพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ▪ โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ

	<ul style="list-style-type: none">▪ โครงการ To Be Number One ในชุมชน▪ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ▪ โครงการโรงงานสีขาว▪ โครงการส่งเสริมความเข้มแข็งของสภาเด็กและเยาวชน▪ โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน▪ โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอำเภอ/จังหวัด▪ โครงการตรวจสุขภาพกองทุนแม่▪ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด▪ โครงการอำนวยความสะดวกบริหารจัดการและการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	
--	---	--

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การรับมือต่อปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ มาตรการการป้องกันในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ยังเกิดช่องว่างที่ต้องแก้ปัญหา เนื่องจากการดำเนินงานเป็นลักษณะของการรับคำสั่งเพื่อปฏิบัติตาม ข้อมูลจึงเน้นหนักไปที่การจัดการของภาครัฐ ทำให้ส่วนของภาคสังคมและภาคชุมชนยังขาดข้อมูลที่เกิดการแก้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ จากงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการรับมือต่อปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ มาตรการการป้องกันในการลดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การรับมือและมาตรการของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างมีลักษณะบนลงล่าง (Top Down) กล่าวคือ หน่วยงานระดับจังหวัดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐส่วนกลาง และส่งต่อภาระงานไปยังหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับชุมชน ตามลำดับ

ภาพที่ ๖.๑ กลไกการอำนวยการและบริหารจัดการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๖๑}

^{๖๑} แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

ดังนั้นลักษณะของการดำเนินงานจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็น การจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) โดยศูนย์ฯดังกล่าวมีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดเพื่อรายงานต่อส่วนกลางทุกปี อีกทั้งจังหวัดยังต้องบรรจุโครงการหรือกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น โครงการหมู่บ้าน/กองทุนชุมชนแม่ของแผ่นดิน โครงการ To be number one ศูนย์ขวัญแผ่นดิน เป็นต้น ลงแผนงานของทุกจังหวัดทุกปี เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และนโยบายที่รัฐส่วนกลางกำหนด ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว การดำเนินงานของจังหวัด อำเภอ จนถึงระดับตำบล หมู่บ้าน ของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์หลัก คือ^{๖๒}

๑. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๒. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
๓. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด
๔. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๕. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๖. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

^{๖๒} แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒
ภาคเหนือตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ รมรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การแก้ไขปัญหามัผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบและกระบวนการบำบัดรักษาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการระบบการบำบัดรักษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ควบคุมตัวยาและพื้นที่ผลิตยาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าประเทศ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ปราบปรามและทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งสู่กองทุนแม่ของแผ่นดิน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เฝ้าระวังและควบคุมปัญหาเชิงพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ จัดองค์กรการบริหารจัดการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาระบบแผนและงบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบข้อมูล วิชาการการเฝ้าระวังยาเสพติด

ภาพที่ ๖.๒ แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

บทที่ ๗

การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

๗.๑ กรอบคิดว่าด้วยแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

การนำเสนอประเด็นเรื่อง กรอบคิดว่าด้วยแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นภาพรวมของฐานคิดและการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ สังคม และชุมชน ว่ากระบวนการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการรับมือน้อยอย่างไร ผลการสังเคราะห์จากข้อมูลในการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ได้ลอยตัวอย่างอิสระจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและนโยบายรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการปัญหาทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สังคมและชุมชน ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวก็มีทั้งความร่วมมือในเชิงบวกในการบูรณาการนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่และนโยบายได้ แต่ในความร่วมมือบางพื้นที่ยังพบเจอปัญหาของการแยกส่วนการทำงานจนทำให้การรับมือต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จโดยปัจจัยที่กล่าวมานั้นย่อมสะท้อนและยืนยันให้เห็นว่า “แก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญที่รัฐไทยจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและนำไปสู่การนำเยาวชนออกจากความเสี่ยงในการเข้าสู่วงจรของยาเสพติด

การอธิบายถึงจุดหมายของการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยฐานคิด คือ ส่วนใหญ่ปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมุ่งไปที่การปราบปรามและการดำเนินคดีด้วยกฎหมาย นำไปสู่การสืบหาเบาะแสหรือการเข้าจับกุมดำเนินคดีนั้นจะมีในทุกรูปแบบ แต่หลักๆ แล้ว จะเป็นการได้รับแจ้งเบาะแส การปฏิบัติการที่สำคัญก็คือการบูรณาการระหว่างหน่วยงานฝ่ายปกครอง ทหาร ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยงานภาคประชาสังคม มูลนิธิ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ แกนนำชาวบ้านในชุมชน ปฏิบัติการดังกล่าวนำไปสู่การสร้างมาตรการป้องกันยาเสพติดที่มีลักษณะร่วมกันของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของ “แผนการปฏิบัติการป้องกันยาเสพติด” ซึ่งในแต่ละจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างก็จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป ภายใต้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดทั้ง ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชญะโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี มาตรการดังกล่าวอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการรับมือกับการขนย้ายยาเสพติดในรูปแบบที่ทันสมัยผ่านผ่านขนส่งพัสดุสาธารณะ กล่าวคือ เป็นมาตรการป้องกันการลักลอบขนย้ายยาเสพติดผ่านการแอบแฝงหรือปลอมแปลงเป็นการส่งพัสดุ ผ่านบริษัทขนส่งพัสดุ โดยจะมีการใช้เครื่องสแกนพัสดุ (X-Ray) จากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ ร่วมด้วยเครือข่ายผู้นำชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในการตรวจค้นหายาเสพติดในพื้นที่เสี่ยงและเส้นทางถนนสายหลักและสายรอง ได้มีการดำเนินการสุ่มตรวจหายาเสพติดที่อาจมีการแอบลักลอบขนคนล้าผ่านบริษัทขนส่งสาธารณะ

มาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การจัดระบบกรอบคิดว่าด้วยการแบ่งพื้นที่เสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดโดยแยกออกตามสีและหมู่บ้านผ่านการบันทึกสถิติอัตราการการค้าและเสพของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น จังหวัด และชุมชนในการรวบรวมข้อมูล กล่าวคือ ตามหลักเกณฑ์แบ่งไว้ ๔ ระดับ คือ หมู่บ้านสีขาว หรือปลอดยาเสพติด หมู่บ้านสีเขียว หรือปัญหายาเสพติดน้อย หมู่บ้านสีเหลือง หรือปัญหายาเสพติดปานกลาง และหมู่บ้านสีแดง หรือปัญหายาเสพติดมาก ซึ่งเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือการลดสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนสีแดง ให้เป็นพื้นที่สีเขียว หรือปัญหายาเสพติดน้อยต่อไป จากกรอบคิดดังกล่าวเป็นการจัดระบบการแก้ไขปัญหานำไปสู่การลดทอนตัวเลขผู้ติดยาเสพติดให้น้อยที่สุด แต่หากพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงกลับพบว่าตัวเลขจำนวนที่มีการบันทึกในระบบของการประเมินการรายงานผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (Narcotics Information System for Province Agency : NISPA) ในการแบ่งพื้นที่เสี่ยงพบว่าชุมชนไม่สามารถดำเนินการส่งตัวเลขของผู้เสพและผู้ค้าในพื้นที่ของตนเองโดยตรงไปตรงมาส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว สาเหตุที่ไม่ส่งตัวเลขที่แท้จริงของผู้นำชุมชนเนื่องจากว่าเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลและความปลอดภัยของตัวเอง^{๖๓}

นอกจากนี้กรอบคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังมีประเด็นนอกเหนือมาตรการการปราบปรามและประเมินความเสี่ยงแล้วยังมีประเด็นเรื่องของการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพ กล่าวคือ เรื่องของการบำบัดนั้นหากเป็นการสมัครใจเข้ารับการบำบัดของผู้เสพจะมีการดำเนินการโดยสถานพยาบาลจะรับผู้เข้ารับบำบัดไม่จำกัดอายุ และฝ่ายปกครองเป็นศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดจะรับผู้เข้ารับบำบัดตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ส่วนมาตรการการแก้ไขปัญหาในการบูรณาการร่วมกับชุมชนอื่นๆ เช่น มาตรการปิดกวดบ้าน เป็นการดำเนินการเข้าสู่ตรวจปัสสาวะนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ หากพบเจอผู้ที่เข้าข่ายการเสพยาเสพติด หรือมีผลว่าเสพยาเสพติดจะมีการส่งตัวเข้ารับการบำบัดในสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับการบำบัดไปแล้วกลับมาเสพใหม่นั้นทางฝ่ายปกครองจังหวัดของแต่ละจังหวัดจะมีการตรวจสอบรายชื่อ หากพบว่าเป็นผู้ที่เคยได้รับการบำบัดหรือเคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วจะส่งต่อให้มีการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้รวมถึงการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการสุ่มตรวจสถานบริการและสถานบันเทิง ซึ่งหลักๆ แล้วจะมีการตรวจสอบในพื้นที่อำเภอเมืองโดยมีฝ่ายปกครองร่วมกับชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักซึ่งจะมีการตรวจสอบในเรื่องการดำเนินการของสถานประกอบการว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และสำหรับในพื้นที่อื่นๆ เช่น สวนสาธารณะที่เป็นจุดเสี่ยงในพื้นที่อาจมีการเข้าสู่ตรวจอย่างสม่ำเสมอ และอาจจะเป็นสถานที่ที่ปลอดจากผู้คนในยามวิกาล อาทิ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง สวนออกกำลังกาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานอื่นๆ ได้มีการเข้าสู่ตรวจอย่างสม่ำเสมอ ตามจุดเสี่ยงต่างๆ หากไม่มีตรวจสอบแล้วไม่มีการเสพยาเสพติดจะมีการตักเตือนและแจ้งผู้ปกครองเพื่อทราบและรับตัวกลับ ทั้งนี้รวมถึงได้มีการดำเนินการเข้าสู่ตรวจผู้พักอาศัยในหอพักต่างๆ และผลปรากฏว่าพบผู้ที่มีสารเสพติดอยู่บ้าง สำหรับการเข้าตรวจนั้นอาจจะใช้วิธีการเข้าตรวจภายในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานจะเป็นผลดีมากกว่าการเข้าสู่ตรวจในหอพักบ่อยซึ่งจะสร้างความรู้สึกไม่ดีต่อผู้ต่อประกอบการได้^{๖๔}

จากเนื้อหาข้างต้นทำให้เห็นกรอบคิดของกระบวนการทำงานร่วมกันของภาครัฐ สังคม และชุมชน โดยบทบาทดังกล่าวได้ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ซึ่งในงานฉบับนี้ผู้วิจัยสะท้อนให้เห็นในภาพรวมของพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเท่านั้น ลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าวมีกลไกสำคัญที่

^{๖๓} สัมภาษณ์ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

^{๖๔} สัมภาษณ์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

ระบุให้เห็นถึงปัญหาสาเหตุดีว่าเป็นสถานการณ์ที่พื้นที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดโดยเฉพาะชุมชน เพราะตัวแสดงที่เป็นภาครัฐก็จะมีกลไกในการปราบปรามและดำเนินคดีซึ่งเป็นเรื่องที่ปลายเหตุ แต่ชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่และเล็งเห็นถึงปัญหาอย่างแท้จริงในการสร้างกลไกขึ้นมาแก้ไขมากกว่าการเฝ้าระวังในเชิงรับเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามนั้นหากกล่าวอย่างเข้าใจได้ง่ายก็คือ การบูรณาการการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ สังคม ชุมชน ทั้งสามฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสาเหตุดีไปในทิศทางเดียวกันและสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างใกล้ชิด

๗.๒ เยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บনฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

สำหรับประเด็นเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บนฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเยาวชนในฐานะปัจเจกบุคคลและเยาวชนที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของชุมชน ฉะนั้นในสถานการณ์นี้จึงนำเสนอให้เห็นภาพสถานการณ์ภายหลังจากเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้เข้าสู่วงจรของยาเสพติดแล้วนั้นหน่วยงานภาครัฐ สังคม และชุมชนมีปฏิกริยาอย่างไรต่อประเด็นดังกล่าว

๑. การดำเนินงานของภาครัฐ ในประเด็นเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด ตัวอย่างการดำเนินงานข้อมูลสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อธิบายถึงการปฏิบัติการในการคุ้มครองเยาวชนต่อภัยยาเสพติด โดยผ่านกิจกรรม เช่น

“การจัดค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน เป็นหลักสูตรในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพยาเสพติด โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เช่น จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด โดยจะมีผู้เข้าร่วมแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ ๒๐๐ ราย และผู้เข้าร่วมมีทั้งเป็นเยาวชนและบุคคลทั่วไป ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของค่ายฯ จะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพยาเสพติด ค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน มีการการดำเนินการกิจกรรมในภาพรวมของผู้เข้าร่วมทั้งหมดยังมีใช้รายบุคคล การเจาะรายละเอียดรายบุคคล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจะมีการดำเนินการตามการขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษากรณีมีเยาวชน นักเรียน ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด หรือได้รับประสานงานจากหน่วยงานอื่นให้เข้าตรวจสอบเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด แต่ก็มีไม่มากนัก”^{๖๕}

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด สถานศึกษา ในการร่วมพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน ครอบครัวของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด เช่น การสนับสนุนทุนทรัพย์ให้กับครอบครัวที่ยากจนรายบุคคล โดยตามระเบียบแล้วสามารถมอบทุนทรัพย์ให้กับครอบครัวที่ยากจนได้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท และไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปีงบประมาณ กรณีครอบครัวใดมีความยากจนเกินกว่าที่จะได้รับการเยียวยาด้วยเงิน ๓,๐๐๐ บาทนั้น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และหาแหล่งทุนสนับสนุน เช่น กองทุนของหน่วยงานภาครัฐ กองทุนภาคเอกชน เพื่อให้ครอบครัวดังกล่าวได้รับเงินเยียวยาตามความเหมาะสมต่อไป

^{๖๕} สัมภาษณ์สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐได้แต่จังหวัด อำเภอ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง สถานศึกษา บ้านพักเด็กและครอบครัว จะลงพื้นที่สนับสนุนงานโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและยุติความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจัดขึ้นโครงการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งนี้เป็นการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของปัญหาในครอบครัว จะมีไม่มีเพียงปัญหาเสพติดเท่านั้น ด้วยประเด็นเรื่องการคุ้มครองเยาวชนข้างต้นที่มีแผนการปฏิบัติการร่วมกันของภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องเป็นแผนการปฏิบัติที่สร้างความคุ้มครองก่อนและหลังของการเกิดปัญหาเสพติดแก่เยาวชนผ่านโครงการบำบัดฟื้นฟูและโครงการให้ความรู้ในสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. การดำเนินการของภาคสังคมและชุมชน นอกเหนือจากกลไกรัฐจะเป็นผู้กำกับดูแลและเรื่องปัญหาเสพติดในเยาวชนแล้วหน่วยงานภาคสังคมและชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญในการหนุนเสริมให้สถานกรณีปัญหาของยาเสพติดในพื้นที่บรรเทาลงอันเนื่องจากว่าภาคสังคมและชุมชนมีความใกล้ชิดในพื้นที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาและสามารถประเมินความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดที่จะเกิดขึ้นได้ ภาคสังคมและชุมชนที่มีความโดดเด่นในประเด็นเรื่องเยาวชนกับปัญหาเสพติด ตัวอย่าง เช่น การดำเนินกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทางจังหวัดได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเป็นโครงการต่อเนื่องและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบ โดยดึงภาคเอกชน ภาคสังคม และชุมชนเข้ามาคิดค้นกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด จากวัตถุประสงค์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้มีจุดเริ่มต้นจากการป้องกันปัญหาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เยาวชนได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือเยาวชนจากภัยยาเสพติด นอกเหนือจากโครงการดังกล่าวชุมชนและภาคสังคมยังมีส่วนร่วมให้การสร้างความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บนฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ให้การดูแลและรับทราบสถานการณ์ปัญหาและประเมินความเสี่ยงผ่านการบูรณาการของเครือข่ายทางสังคม มูลนิธิและผู้นำชุมชน โดยมีการปฏิบัติการ คือ การลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลสถิติเกี่ยวกับปัญหาเสพติดการประเมินสถานการณ์ยาเสพติดในสถานศึกษาและจุดเสี่ยง มีการจัดทำโครงการเพื่อให้ทราบและตระหนักถึงพิษภัยยาเสพติดแก่เยาวชน^{๖๖}

จากข้อมูลในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้างต้นในประเด็นเรื่องเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บนฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทรรศนะของผู้วิจัยมีความเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐยังคงดำเนินการในการคุ้มครองและแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้งบประมาณและอาศัยอำนาจจากส่วนกลางในการดำเนินการ ฉะนั้นจึงทำให้ในบางพื้นที่จึงได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยและเมื่อได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยย่อมทำให้การสะท้อนปัญหาหรือการแก้ไขปัญหามีไม่ประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรนั้นก็มิถึงกับว่าการดำเนินการที่ผ่านมาภาครัฐจะประสบความสำเร็จล้มเหลวไปทั้งหมด เนื่องจากมาตรการ การคุ้มครอง การบำบัด ยังคงเป็นไปภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับในประเด็นของภาคสังคมและชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคสังคมและชุมชนให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงานหรือยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดในระดับจังหวัด เพื่อให้ภาคสังคมและชุมชนตระหนักถึงการเป็นเจ้าของปัญหาที่จะเป็นตัวดำเนินการแก้ไขปัญหาเองโดยให้ภาครัฐเป็นกลไกเสริมแทนที่จะเป็นการจัดโครงการเกี่ยวกับยาเสพโดยภาครัฐและให้ชุมชนและภาคประชาชนไปร่วมซึ่งอาจเกิดการแก้ไขปัญหาลดความเสี่ยงและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอาจไม่ตรงจุด

^{๖๖} สัมภาษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๗.๓ บทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

สำหรับบทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในประเด็นนี้ฐานคิดของผู้วิจัยมองว่าสถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อเยาวชนในการที่เป็นพื้นที่ให้ความรู้แก่เยาวชนในการไม่เข้าไปสู่สถานการณ์ความเสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งนี้ยังรวมถึงการเป็นองค์กรหรือสถาบันที่ยึดโยงและเป็นตัวแทนของชุมชนในการแก้ไขและป้องกันเยาวชนจากปัญหาเสพติด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่เทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างเพื่อให้เห็นภาพกลไกและบทบาทของการปฏิบัติการกล่าวคือ ทางโรงเรียนมีการนำอุปกรณ์ตรวจสารเสพติดในปีสภาวะมาสุ่มตรวจนักเรียนที่มีพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงต่อปัญหาเสพติด เช่น มีความสนิทหรือมีวามสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายนอกโรงเรียน หากตรวจแล้วพบว่ามีการเสพติดนั้นจะมีการแจ้งผู้ปกครองให้ทราบถึงพฤติกรรมของบุตรหลาน และขอความร่วมมือติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการกลับเข้าสู่วงจรของยาเสพติด ทั้งนี้โรงเรียนจะขออนุญาตต่อผู้ปกครองในการนำนักเรียนเข้ารับการบำบัดเลิกยาเสพติดด้วย หากได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองทางโรงเรียนจะดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ในบางพื้นที่ยังไม่พบว่ามีนักเรียนที่ติดยาเสพติดถึงขั้นต้องได้รับการบำบัด

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนมีส่วนให้เกิดปัญหาเสพติดในหมู่เยาวชน ฉะนั้นกลไกของสถาบันการศึกษาบางแห่งจึงมีมาตรการในการเฝ้าระวังซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ อาทิ หลังจากเลิกเรียนแล้วโรงเรียนมีการมอบหมายให้ครูได้ช่วยกันสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนหลังเลิกเรียนด้วยว่ามีการมั่วสุมกันอย่างไรหรือไม่ ซึ่งจะมีบางกลุ่มรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ และกลับบ้านเกินเวลาที่เหมาะสมอยู่บ้าง การชักชวนของนักเรียนของสู่วงจรความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติด เกิดขึ้นจากบุคคลในชุมชนที่เข้ามาชักชวนนักเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงขอความร่วมมือจากชุมชนผ่านการประชุมหารือโดยจากการเข้าร่วมประชุมร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชุมชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดมักเป็นชุมชนที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีแดงที่มีผู้ค้าและผู้เสพในอัตราที่มาก แต่อย่างไรนั้นโรงเรียนในพื้นที่ก็จะประเมินสถานการณ์และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายปกครองจับในพื้นที่ชุมชนอยู่อย่างต่อเนื่อง การตอบรับถึงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนมีทั้ง ๒ รูปแบบคือ มีทั้งการได้รับความร่วมมืออย่างดีและการไม่ได้ได้รับความร่วมมือซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีต่อโรงเรียนและวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชน การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เช่น ทางโรงเรียนจะมีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยโรงเรียนจะมีการออกไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งในปีนี้มี การออกไปจัดกิจกรรมลานดนตรีนอกโรงเรียนอีกด้วย ทางโรงเรียนจะใช้เครือข่ายของผู้ปกครองและเครือข่ายสภาเยาวชนในการร่วมป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนและในชุมชนใกล้เคียง

มุมมองความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา คือ ปัญหาเสพติดของเยาวชนมักมีจุดเริ่มจากกลุ่มเยาวชนที่ออกจากกระบบการศึกษาระหว่างภาคเรียน กล่าวคือ กลุ่มเยาวชนที่มีความตั้งใจที่จะไม่เรียนหนังสือแล้ว เป็นตัวเชื่อมระหว่างยาเสพติดกับนักเรียนที่ยังคงศึกษาอยู่นอกจากนี้ หมู่บ้านมีทางเชื่อมต่อกับหลายหมู่บ้าน ทำให้มีบุคคลภายนอกเข้าออกได้ง่าย หากมีการลักลอบขายยาเสพติดจะทำให้ป้องกันได้ยากโดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง คือ ตาก พิชณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ในเชิงนโยบายในการแก้ไขของทางโรงเรียนต่อปัญหานี้พบว่า ในมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนคิดว่า การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในบางครั้งมีการเปลี่ยนผู้บริหาร

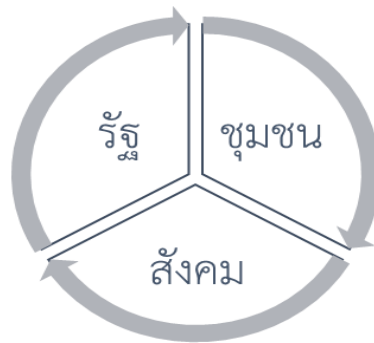
ระดับนโยบาย เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในด้านนี้ให้ความสำคัญลดน้อยลงด้วย ดังนั้น หากการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่านี้ นอกจากนี้ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยังไม่มีความตรงไปตรงมา และไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้ผู้กระทำความผิด มีความต้องการที่จะค่าให้มากขึ้น เพื่อนำเงินมาจ่ายต่อเจ้าหน้าที่อย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้สาเหตุอีกอย่างคือการเข้าสู่วัยรุ่นของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากลอง อาจจะทำเรื่องของยาเสพติดได้ง่าย และอาจจะมีพฤติกรรมติดเพื่อน หากมีการชักชวนกันไปกระทำความผิดอาจจะถูกชักชวนไปได้ไกล และในส่วนของชุมชนอาจจะยังไม่ใช้ประเด็นที่ส่งผลมากนัก ส่วนมาตรการป้องกันเพิ่มเติมทางโรงเรียนได้มีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษา ให้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด และครูจะมีการเรียนรู้กฎหมายพื้นฐานเบื้องต้น เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับนักเรียน และแนะแนวนักเรียนให้รับรู้ต่อไป^{๖๗}

จากบริบทข้างต้นจะเห็นถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการดูแลเยาวชนในพื้นที่ต่อประเด็นปัญหาเสพติดการปฏิบัติการดังกล่าวไม่แค่เป็นการเฝ้าระวังแต่ยังคงดำเนินการในการลดความเสี่ยงและสร้างเกราะป้องกันผ่านความเป็นครูจนนำไปสู่ความร่วมมือกับชุมชนในการรับมือและบรรเทาสถานการณ์ยาเสพติดลง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเพียงแต่สะท้อนให้เห็นภาพบริบทของพื้นที่โดยรวมที่มีกลไกความร่วมมือดังกล่าวที่เกิดขึ้น แต่สภาพตามความเป็นจริงผลการวิจัยยังค้นพบว่าบางโรงเรียนและบางชุมชนยังคงไม่ได้ให้ความสำคัญหรือตระหนักถึงปัญหานี้ในเชิงรุก แต่อาจมีการรับมือปัญหาตามเท่าที่มีการจัดสรรงบประมาณ ฉะนั้นหากกล่าวอย่างตรงไปตรงมาก็คือ ตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือความล้มเหลวดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ

^{๖๗} สังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๗.๔ รูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไข ปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่าง

กรอบคิดของรูปแบบรูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไข ปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอ ตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ ๗.๑ ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคม และชุมชน

การดำเนินงานของรัฐ สังคม ชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สะท้อนให้เห็นบทบาทและกลไกของ ความร่วมมือซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือดังกล่าวไม่สามารถจัดเป็นรูปแบบอย่างตายตัวได้เนื่องจาก ปัญหาหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยหลายๆ ปัจจัยหนุนเสริมให้สถานะปัญหาดังกล่าวอยู่และมีการ พัฒนาระดับการแพร่ระบาดซึ่งในบางครั้งสั้นไกลและในบางครั้งหยุดนิ่ง เนื่องจากปัญหาหายาเสพติดดังกล่าวได้ อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย ความหย่อนยานของระบบราชการ ปัญหาความยากจนในมิติทางเศรษฐกิจ ปัญหา ความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในมิติทางวัฒนธรรม และปัญหาด้านค่านิยมและวัฒนธรรมของชุมชน ปัจจัยแห่ง ต้นตอของการทำให้ปัญหาหายาเสพติดยังคงดำรงอยู่จึงมักถูกอธิบายอย่างแยกส่วนโดยกำหนดเป็นบทบาทหน้าที่ แยกชัดเจนภายใต้การบริหารงานแบบรัฐสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามสิ่งที่งานวิจัยฉบับนี้สังเกตเห็นก็คือ การกำจัดหรือสร้าง แรงต้านต่อปัญหาหายาเสพติดตัวแสดงที่มีบทบาทอย่างสำคัญ คือ รัฐ สังคม และชุมชน เพราะทั้งสามตัวแสดงนี้ จะต้องสร้างกลไกและปฏิบัติการร่วมกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะกรณีของเยาวชน โดยกลไกที่ ปรากฏขึ้นในแผนภาพ ๗.๑ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นของความสัมพันธ์ของรูปแบบความร่วมมือของ รัฐ สังคม และชุมชน ความธรรมดาของแผนภาพมีการแบ่งส่วนกันอย่างชัดเจนในการทำหน้าที่ซึ่งก็คือป้องกันและแก้ไข ปัญหาหายาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามทั้งสามชิ้นส่วนที่แยกออกเป็นอิสระไม่สามารถสร้างเป็นรูปวงกลมได้ด้วยตัวเอง อุปมาเท่ากับว่าปัญหาหายาเสพติดในภาคเหนือตอนล่างในเขตเทศบาลเมืองยังคงมีกลไกของการแก้ไขและรับมือ ปัญหาดังกล่าวเพียงแต่มีการแยกส่วนกันทำเท่านั้น ซึ่งบทบาทของภาครัฐส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ ทางกฎหมายในการปราบปรามดำเนินคดีและฟื้นฟู ส่วนบทบาทภาคสังคมจะเป็นเรื่องการสงเคราะห์ การ สร้างโอกาส การรักษาทางจิตใจและกายภาพ ส่วนชุมชนมีบทบาทในความร่วมมือ ฝึกระวัง เป็นต้น ซึ่ง บทบาทดังกล่าวจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัยเห็นว่าใน ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างมีความแตกต่างกัน ไปตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่นำมาซึ่งการประเมินความเสี่ยงและสร้างมาตรการการรับมืออย่าง ชับซ้อน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐภายใต้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ และศูนย์ อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่เสมือนเป็นผู้รับผิดชอบต่อปัญหานี้โดยตรง

๗.๕ สรุป สถานการณ์ของนโยบายภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของสังคม และชุมชนในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

สถานการณ์ของนโยบายภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของสังคม และชุมชนในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยในภาพรวมของสถานการณ์ที่นำไปสู่ นโยบายของภาครัฐ สังคมและชุมชนในการดำเนินการในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชน พบว่าการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีปริมาณยาเสพติดจำนวนมาก และราคาถูก ทำให้กลุ่มผู้เสพเข้าถึงได้ง่าย ประกอบกับมีการซื้อขายทางสื่อโซเชียลออนไลน์ทำให้การค้าและแพร่ระบาดขยายตัวมากขึ้น นโยบายหลักภายใต้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ดำเนินการบูรณาการทั้งภาคสังคมและชุมชนในการติดตามและเฝ้าระวังเครือข่ายขบวนการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างรวมถึงการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อเยาวชนในการเข้าสู่วงจรของยาเสพติดอาทิ สวนสาธารณะ และสถานศึกษา เนื่องจากในห้วงที่ผ่านมามีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดและลักลอบค้าและเสพยาเสพติดโดยใช้เส้นทางรองเพื่อหลบหลีกด่านตรวจหลักในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างบ่อยขึ้น นอกจากนี้การบูรณาการระหว่างภาครัฐในสถานศึกษาในชุมชนในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่สื่อโซเชียลออนไลน์และเฝ้าระวังการลักลอบขนส่งยาเสพติดทางระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะบริษัทขนส่งเอกชนต่างๆ

ตัวอย่างสถานการณ์การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง กล่าวคือ จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นในเรื่องของการจับกุมการขนย้ายยาเสพติด โดยการตั้งด่านสกัดต่างๆ ตามเส้นทางที่เชื่อมต่อกับภูมิภาคต่างๆ รูปแบบการปฏิบัติการและความร่วมมือมักพบในเรื่องการลงพื้นที่ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาเสพติดในชุมชน

จากตัวอย่างของปฏิบัติการรูปแบบความร่วมมือของรัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จะเห็นว่าเป็นการทำงานแบบแนวระนาบซึ่งในทหระณะของผู้วิจัยมองว่าปัญหาเสพติดในพื้นที่อาจไม่ได้รับการแก้ไขอย่างตรงไปตรงมา โดยพิจารณาจากบทสัมภาษณ์ของชุมชน กล่าวคือ

“สภาพแวดล้อมของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะส่วนใหญ่แล้วเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมักจะมีอยู่ในชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีกลุ่มเพื่อนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาชักชวนด้วย เยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะรับทราบคืออยู่แล้วว่าคุณได้กับเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมิใช่การรู้เท่าไม่ถึงการณ์แต่อย่างใด การแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดได้มีการร้องเรียนถึงหน่วยงานระดับจังหวัด ถึงปัญหาเสพติดแล้ว ผลปรากฏว่า หน่วยงานทางจังหวัดกลับนิ่งเฉยไม่ได้มีมาตรการดำเนินการใดๆ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่”^{๖๘}

“เราอยู่ในที่ที่ชุมชนมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดและวัฒนธรรมชุมชนไม่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหา เช่นเมื่อครูได้แสดงออกถึงความไม่พอใจในปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลมักจะออกมาในทางลบ กล่าวคือ มักจะ

^{๖๘} สัมภาษณ์ตัวแทนครูในสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

ได้รับแรงกดดันอะไรบางอย่าง เพื่อให้เลิกแสดงความคิดเห็นถึงปัญหายาเสพติดดังกล่าวจากอิทธิพลบางอย่างในพื้นที่”^{๖๙}

“ในปัจจุบันมีความเข้าใจผิดถึงกรณี que คิดว่ารัฐบาลได้มีการอนุญาตให้นำกัญชามาใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ทำให้มีชาวบ้านและรวมถึงนักเรียน นำกัญชามาประกอบอาหารกันอย่างแพร่หลายในพื้นที่กฎหมายไทย ได้เอื้อให้มีการถือครองยาเสพติด ชนิดยาบ้าได้ถึง ๕ เม็ด (ผู้เสพ) และมีโทษสถานเบา ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย”

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่ชุมชนยังคงพบกับสภาพการณ์ของปัญหาเสพติดที่ต้องต่อสู้กับการละเลยของรัฐและอิทธิพลมีดอื่นๆ ซึ่งในความเป็นจริงดำรงอยู่อย่างมีตัวตน ฉะนั้นในประเด็นเรื่องรูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยจึงมุ่งอธิบายร่วมมือที่อยู่บนฐานของปัญหาต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการลดทอนประสิทธิภาพของการรับมือต่อปัญหาเสพติด อันเนื่องจากข้อมูลวิจัยที่ผู้วิจัยได้พบเจอ มักจะชี้ให้เห็นรูปแบบความร่วมมือของรัฐ สังคม และชุมชน ที่เป็นรูปแบบตายตัวและโรแมนติกในการจัดการปัญหาแบบครอบจักรวาลทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวกลับละเลยความซับซ้อนของพื้นที่เนื่องจากการบริหารแบบรัฐรวมศูนย์อำนาจ ซึ่งก็มีการดำเนินการมีแผนการบูรณาการทั้งส่วนหน่วยงานรัฐ สังคม และชุมชน ก่อให้เกิดโครงการการจัดสรรงบประมาณอย่างมากมายต่อปัญหานี้

^{๖๙} สัมภาษณ์ตัวแทนครูในสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

บทที่ ๘

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๒) เพื่อศึกษามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ ๓) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดว่าด้วยกฎหมายการป้องกันปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สาระสำคัญและเป้าหมายของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย แนวคิดที่ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยเรื่องยาเสพติด ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๒ แนวคิดที่ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม และแนวคิดที่ว่าด้วยเยาวชนกับปัญหาเสพติด โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น ๓ ขอบเขต ได้แก่ ๑) ขอบเขตพื้นที่การศึกษาในการวิจัยและเก็บข้อมูล ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี ๒) ขอบเขตประเด็นที่ศึกษา โดยคณะผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องของ สภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ตลอดจนมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง รวมไปถึงข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ ๓) ขอบเขตช่วงเวลาที่ทำการศึกษา งานวิจัยนี้มีขอบเขตดำเนินงานด้านเวลา ๑ ปี ภายใต้งบประมาณ ๒๕๖๓ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใชการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการแสดงหาคำตอบประเด็นเกี่ยวกับการค้นหาปัญหาในเชิงพื้นที่ในภาพรวมคือ ระดับรัฐ สังคม และชุมชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชนในเรื่องปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured) ผ่านการสุ่มตัวอย่างในรูปแบบแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และรวบรวม

ข้อมูลจากเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work) อย่างไรก็ดีตาม การนำเสนอเนื้อหาในบทที่ ๘ นี้ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

- ๘.๑ สรุปผลการวิจัย
- ๘.๒ อภิปรายผลการวิจัย
- ๘.๓ ข้อจำกัดในงานวิจัย
- ๘.๔ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๘.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยตามลักษณะของวิธีการดำเนินงานวิจัย ซึ่งได้แก่ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสรุปผลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สถาบันการศึกษา ชุมชน เยาวชน และภาคประชาชน เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด (๒) การรับรู้ต่อปัญหาเสพติดในเยาวชน (๓) การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหา ยาเสพติด (๔) ประสิทธิภาพและผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด และ (๕) การรับรู้มาตรการการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง และ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสัมภาษณ์จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ในประเด็นของ มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ข้อเสนอแนะในเชิง นโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ดังต่อไปนี้

๘.๑.๑ สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในพื้นที่จังหวัดตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี และอุตรดิตถ์ จำนวนจังหวัดละ ๑๐๐ คน รวมทั้งหมด ๙๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๓๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓ และเพศหญิง จำนวน ๕๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๑๗ ปี จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗, ๑๔ ปี จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓, ๑๕ ปี จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐, ๑๖ ปี จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐, ๑๘ ปี จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘, ๑๙ ปี จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔, ๑๓ ปี จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗, ๒๐ ปี จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗, ๑๒ ปี จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗, ๒๑ ปี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ และอายุ ๒๒ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ และส่วนใหญ่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖, มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗, มัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖, ปวช. ปีที่ ๓ จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘, ปวช. ปีที่ ๑ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙, มัธยมศึกษาปีที่

๖ จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐, ปวช. ปีที่ ๒ จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘, มัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๙ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ ตามลำดับ

๒) สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อ สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยแบ่งออกเป็น ๕ ประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = ๓.๑๕) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทักษะชีวิตเรื่อง เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๑๔) รองลงมาคือ ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว (\bar{X} = ๔.๑๓) ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สุปบุหรี ต้มเหล้า หรือเสพยา (\bar{X} = ๓.๘๙) การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหาเสพติดในเยาวชนได้ (\bar{X} = ๓.๘๘), การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้อยากลอง ความคึกคะนอง (\bar{X} = ๓.๘๖), สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น (\bar{X} = ๓.๖๘), การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่างๆ (\bar{X} = ๓.๕๘), ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด (\bar{X} = ๓.๕๕), เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อมครอบครัวสมบูรณ์แบบ (\bar{X} = ๓.๕๑), สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด \bar{X} = ๓.๔๘), เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม (\bar{X} = ๓.๐๒), การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด (\bar{X} = ๒.๙๔), ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น (\bar{X} = ๒.๕๑), ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย (\bar{X} = ๒.๔๗), ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้ (\bar{X} = ๒.๔๕), สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้ (\bar{X} = ๒.๔๔), ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย (\bar{X} = ๒.๓๘), ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้ (\bar{X} = ๒.๒๘), การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง (\bar{X} = ๒.๒๔) และยาเสพติดทำให้ขาว ผอม และสวยได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = ๑.๕๗) ตามลำดับ

(๒) การรับรู้ต่อปัญหาเสพติดในเยาวชน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การรับรู้ต่อปัญหาเสพติดในเยาวชน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = ๔.๒๐) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๖๑) รองลงมาคือ หากมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาจส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานในอนาคต (\bar{X} = ๔.๔๖) ยาเสพติดทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีผลการเรียนต่ำ จากการขาดเรียน หนีเรียน และอื่นๆ ส่งผลให้ต่อการลาออกกลางคัน (\bar{X} = ๔.๓๕) ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข (\bar{X} = ๔.๓๕), สถาบันครอบครัวควรให้ความสนใจต่อปัญหาเสพติดในเยาวชน (\bar{X} = ๔.๒๗), สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเสพติดในเยาวชน (\bar{X} = ๔.๒๕), ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและสังคม (\bar{X} = ๔.๒๓), การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นผลมาจากการหละหลวมของการบังคับใช้

กฎหมาย ($\bar{X} = ๔.๑๓$), เยาวชนไทยในปัจจุบันขาดความรู้เรื่องพิษภัยจากยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖), การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน ($\bar{X} = ๔.๐๑$), ผู้ติดยาเสพติดเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๘$) และปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๖$) ตามลำดับ

(๓) การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ปัจจุบันควรมีมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) รองลงมาคือ รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๒๑$), เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพยาหรือชุมชนแออัด ($\bar{X} = ๔.๑๙$), เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด ($\bar{X} = ๔.๑๘$), เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม ($\bar{X} = ๔.๑๔$), เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = ๔.๑๒$), หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ ($\bar{X} = ๔.๐๓$), การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหา ยาเสพติดได้ ($\bar{X} = ๔.๐๓$), เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อย เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า ($\bar{X} = ๔.๐๓$), สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = ๔.๐๑$) การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี ($\bar{X} = ๓.๙๙$) เยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด ($\bar{X} = ๓.๙๓$) สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด ($\bar{X} = ๓.๘๓$) ด้านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = ๓.๘๘$) และเยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$) ตามลำดับ

(๔) ประสพการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ประสพการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๔$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า โทษจากการเสพยาเสพติดทำให้แพ้คลื่น ประสาท หลอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๕$) รองลงมาคือ ยาเสพติดทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เหนื่อยอ่อนเพลีย เกียจคร้าน ($\bar{X} = ๔.๔๓$) การติดยาเสพติดมีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ ($\bar{X} = ๔.๔๒$), ยาเสพติดทำให้เกิดอุบัติเหตุ ($\bar{X} = ๔.๓๙$) เยาวชนที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนลดลง ($\bar{X} = ๔.๓๕$) หากเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้พ่อแม่และทุกคนใน

ครอบครัวผิดหวัง ทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อมเสียชื่อเสียง ($\bar{x} = ๔.๒๗$) ยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ทำให้สังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = ๔.๒๕$) ยาเสพติดต่อประเทศชาติ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เพื่อมาแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ทั้งด้านป้องกันปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า ($\bar{x} = ๔.๑๔$) ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศ ($\bar{x} = ๔.๐๕$) ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ ($\bar{x} = ๔.๐๕$) และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดี ส่งผลให้เกิดการเข้าไปพัวพันกับยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด ($\bar{x} = ๓.๘๔$) ตามลำดับ

(๕) การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การรับรู้มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๓.๙๒$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า รัฐควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) ผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ปัญหายาเสพติด ($\bar{x} = ๔.๒๐$) สร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดสามารถช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้ ($\bar{x} = ๔.๑๕$) ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{x} = ๔.๑๓$) การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้คนในหมู่บ้านชุมชน มีคุณภาพชีวิตความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x} = ๔.๐๘$) รัฐให้การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชนเพื่อให้ห่างไกลยาเสพติดสม่ำเสมอ ($\bar{x} = ๔.๐๕$) รัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{x} = ๔.๐๕$) หน่วยงานของรัฐมีโครงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับเยาวชน ($\bar{x} = ๔.๐๑$) รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบที่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๙) การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนประชาชนในชุมชน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน ($\bar{x} = ๓.๙๘$) ปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคู่ทั้งการป้องกัน เฝ้าระวัง และบำบัดรักษา ($\bar{x} = ๓.๘๘$) ที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่รัฐ/มูลนิธิต่างๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = ๓.๘๖$) การร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยให้ปัญหายาเสพติดลดลงได้ ($\bar{x} = ๓.๘๕$) ชุมชนของท่านมีผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม ($\bar{x} = ๓.๘๒$) ความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจากความไม่เข้มแข็งของภาครัฐ ($\bar{x} = ๓.๖๙$) หน่วยงานของรัฐเข้ามามีกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในชุมชนของท่านเป็นประจำ ($\bar{x} = ๓.๖๗$) มาตรการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดที่ภาคประชาชนขับเคลื่อนไม่สามารถทำให้เยาวชนเลิกเสพยาได้ ($\bar{x} = ๓.๖๑$) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากบุคลากรมีไม่พอเพียง ไม่มีประสบการณ์และไม่ใช่คนในพื้นที่ ($\bar{x} = ๓.๖๑$) และรัฐมีการกำหนดข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = ๓.๕๖$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดความเสี่ยง ตลอดจนการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สามารถแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๑ จากการศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา ประเทศไทยกับปัญหาเสพติดการดำรงอยู่อย่างมีตัวตนภายใต้ความมั่นคงมีประเด็นที่มีความน่าสนใจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ ประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนที่ถือได้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดตาก ซึ่งเป็นบริเวณชายแดนทางทิศตะวันตกที่ติดต่อกับประเทศเมียนมา และจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นบริเวณชายแดนทางทิศตะวันออกที่ติดต่อกับสปป.ลาว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแพร่ระบาดฝิ่น ยาบ้า ไอซ์ โดยบริบทดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการปราชัยอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยข้อมูลจากชุมชนในการใช้เป็นพื้นที่ในการจับกุม สำหรับแนวโน้มของปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดน พบว่า แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่แนวชายแดนและพื้นที่ภาคเหนือ คาดว่ากลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดในพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะในรัฐฉาน ของประเทศเมียนมาจะยังคงเพิ่มปริมาณการผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าและเคตามีน นอกจากนี้การขนส่งยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่รูปแบบที่ไม่มีการซ่อนพราง ก็จะมีการใช้รถนำในการผ่านจุดตรวจของเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งเตือนรถที่บรรทุกยาเสพติดที่ขับตามมา หรือการลักลอบลำเลียงโดยใช้ระบบขนส่งโลจิสติกส์ฝากส่งพัสดุภัณฑ์ และมีขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยบางรายทำการติดต่อรับยาเสพติดจากภายนอกประเทศไทยโดยตรง ส่งผลให้ยาเสพติดประเภทยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน มีราคาตกลงทั้งชายปลีกและขายส่ง โดยมีปัจจัยจากแหล่งผลิตยาเสพติดมีกำลังการผลิตยาเสพติดที่มีปริมาณมากขึ้นด้วย และยาเสพติดประเภทเคตามีนที่กำลังเริ่มได้รับความนิยมในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น

จากการศึกษาปัญหาและความเสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดภายในประเทศ พบว่า สถานการณ์การลักลอบปลูกพืชเสพติดภายในประเทศและสถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดภายในประเทศยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องจากข่าวการจับกุมการลักลอบปลูกพืชเสพติดและการลำเลียงผ่านเส้นทางต่างๆ นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติดภายในประเทศยังทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่ง การค้ายาเสพติดในปัจจุบัน พบว่า กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ในการกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการซื้อขายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line Twitter Facebook IG ฯลฯ โดยเฉพาะช่องทาง Twitter เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการซื้อขาย ยาเสพติด ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็น “เด็กและเยาวชน” ซึ่งมีช่องทางการส่งให้เลือกหลากหลาย เช่น นักรับ ส่งผ่านไปรษณีย์ Express , Grab เป็นต้น โดยยาบ้า เป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด (ร้อยละ ๗๗.๙) รองลงมาคือ ไอซ์ (ร้อยละ ๔.๗) กัญชา (ร้อยละ ๔.๘) เฮโรอีน ร้อยละ ๒.๓ และตัวยาอื่น ๆ (ร้อยละ ๕.๓) สำหรับสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาและ

ความเสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และสถานการณ์การจับกุมในพื้นที่จังหวัด ตาก อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ พิจิตร สุโขทัย เพชรบูรณ์ พบว่ามีการจับกุมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบว่าพื้นที่ดังกล่าวยังคงมีปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย คือ ราคาของยาเสพติดมีราคาที่ถูกลง และกลุ่มผู้ค้ารายย่อยมีกลุ่มเป้าหมายลูกค้าเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๑๗ ปี สำหรับพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า สามารถพบเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากการสุ่มตรวจสถานบริการ สถานบันเทิงในพื้นที่ หอพัก เป็นต้น ส่วนใหญ่พบว่าผู้กระทำความผิดมักจะเป็นผู้เสพมากกว่าผู้ค้า นอกจากนี้ลักษณะของการค้ายาเสพติดในปัจจุบันมีการใช้ช่องทางออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญอีกประการที่เป็นสาเหตุสำคัญให้เยาวชนเข้ามาลองใช้ยาเสพติดคือ ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่พื้นฐานมีปัญหา จึงถูกชักจูงจากสิ่งแวดล้อมได้ง่าย เช่น รุ่นพี่ หรือคนสนิทใกล้ชิด โดยยาเสพติดที่นิยม ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ น้ำกระท่อม เป็นต้น ซึ่งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอง ได้มีความพยายามที่จะจัดการกับปัญหาเหล่านี้ในทุกด้าน เนื่องจากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญ โดยมีการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ อย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๒ จากการศึกษา มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าทุกภาคส่วนได้มีการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งมีทั้งความร่วมมือในเชิงบวกในการบูรณาการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาใช้เชิงพื้นที่และนโยบาย และการดำเนินงานแบบแยกส่วนความรับผิดชอบ โดยรูปแบบของมาตรการการป้องกันและแก้ปัญหา อาทิเช่น การแบ่งพื้นที่เสี่ยงของประเด็นปัญหาเสพติดโดยแยกออกตามสีและหมู่บ้านผ่านการบันทึกสถิติอัตราการการค้าและเสพของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น จังหวัด และชุมชนในการรวบรวมข้อมูล ไว้ ๔ ระดับ คือ หมู่บ้านสีขาว หรือปลอดยาเสพติด หมู่บ้านสีเขียว หรือปัญหาเสพติดน้อย หมู่บ้านสีเหลือง หรือปัญหาเสพติดปานกลาง และหมู่บ้านสีแดง หรือปัญหาเสพติดมาก ซึ่งเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาต้องลดสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนสีแดง ให้เป็นพื้นที่สีเขียว หรือปัญหาเสพติดน้อยต่อไป มาตรการร่วมกันสอดส่องดูแลชุมชน มาตรการปิดกวดบ้าน ด้วยการดำเนินการเข้าสู่มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในสถานศึกษาต่างๆ การสุ่มตรวจสถานบริการและสถานบันเทิง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมด้วยกิจกรรมอื่นๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๓ จากการศึกษาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐและสังคม จากการดำเนินนโยบายและมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐที่ผ่าน งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐผ่านกฎหมายและมาตรการต่างๆยังคงมีช่องว่างทางกฎหมาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการเสนอแนะให้มีการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคสังคมและชุมชนให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงานหรือยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดในระดับจังหวัด เพื่อให้ภาคสังคมและชุมชนตระหนักถึงของการเป็นเจ้าของปัญหาที่จะเป็นตัวดำเนินการแก้ไขปัญหาเองโดยให้ภาครัฐเป็นกลไกเสริมแทนที่จะเป็นการจัดโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดโดยภาครัฐเพียงอย่างเดียว ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการที่ไม่ใช่แค่เป็นเพียงการจับกุมการขนย้ายยาเสพติด

โดยการตั้งด่านสกัดต่างๆ ตามเส้นทางที่เชื่อมต่อกับภูมิภาคต่างๆ รูปแบบการปฏิบัติการและความร่วมมือมักพบในเรื่องการลงพื้นที่ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อปัญหายาเสพติดในชุมชน ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษา ควรให้สถาบันการศึกษาเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการดูแลเยาวชน เช่น การเพิ่มมาตรการในการเฝ้าระวังเยาวชน ให้คำปรึกษา และ ขอความร่วมมือจากชุมชน ผ่านการประชุมหารือโดยจากการเข้าร่วมประชุมร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๘.๒ อภิปรายผลการวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีกรอบแนวคิดการศึกษาครอบคลุมในเรื่องกฎหมายการป้องกันปราบปราม ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติด นโยบายของรัฐบาลว่าด้วยเรื่องยาเสพติด ความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน ทั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ประเด็นที่มีความน่าสนใจและข้อสังเกต ได้ดังนี้

(๑) สถานการณ์ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบข้อสังเกตที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรและคณะ (๒๕๕๕)^{๗๐}, กิ่งกาญจน์และคณะ (๒๕๕๕)^{๗๑}, ณิชธร ปุรณะปัญญา. (๒๕๕๘)^{๗๒} และ ศุภร ชินะเกตตุ (๒๕๕๓)^{๗๓} อาทิ ในเรื่องของประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชน ซึ่งมีทั้งในส่วนของปัจจัยที่มาจากตัวเยาวชนเอง เช่น ความอยากรู้อยากลอง พฤติกรรมเลียนแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ส่วนใหญ่มีส่วนเหตุมาจากสภาพสังคมหรือสภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เสพทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยหลักที่มาจากสถาบันครอบครัว ที่เป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ แยกแยก หย่าร้าง พ่อแม่ต้องไปทำงานที่ต่างพื้นที่หรือต่างจังหวัด สาเหตุดังกล่าวทำให้เยาวชนต้องอยู่ตามลำพังหรือไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ส่งผลให้เยาวชนขาดความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนความสนใจไปยังกลุ่มเพื่อน หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าหายาเสพติดได้ง่าย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นสอดคล้องกับประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อทั้งพยายาเสพติด ทั้งการเสพยาด้วยตนเอง หรือขายเพื่อนำเงินมาจุนเจือชีวิตและครอบครัว โดยเฉพาะ เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวฐานะปานกลางจนถึงระดับล่าง ซึ่งเป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากวิเคราะห์ปัญหาเสพติดเชิงสังคมวิทยา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะเห็นได้ว่า การพบปัญหายาเสพติดในสังคมบางสังคมมีสาเหตุมาจากวัฒนธรรมและโครงสร้างสังคมที่เยาวชนอาศัยอยู่ มิใช่สาเหตุมาจากความอ่อนแอหรือความเจ็บป่วยส่วนบุคคล ซึ่งเหตุผลในการพึ่งพา

^{๗๐} มธุร พูลสวัสดิ์, ไมตรี จันทรา และนพรัตน์ ชัยเรือง. (๒๕๕๕). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, ๔(๒), หน้า ๔๑-๕๗.

^{๗๑} กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณภาพธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ และบัณฑิตา จ้วนประเสริฐ. (๒๕๕๕). *สถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพญาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

^{๗๒} ณิชธร ปุรณะปัญญา. (๒๕๕๘). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

^{๗๓} ศุภร ชินะเกตตุ. (๒๕๕๓). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยาเสพติดจะเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางสังคม เช่น เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงจากสภาพสังคมที่ยากลำบากและความไม่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การใช้ยาของผู้ติดยาที่มีเป็นจำนวนมากถูกมองในฐานะเป็นการตอบสนองต่อปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ปัญหาที่มักเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว เช่น ความยากจน และปัญหาเกี่ยวกับความแปลกแยกทางสังคม ซึ่งสามารถนำเรื่องของความเหลื่อมล้ำทางสังคมมาอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้และสามารถอธิบายสถานการณ์ยาเสพติด ว่าเป็น “ความไร้ระเบียบทางสังคม” (Social Disorganization) ที่มองว่าการใช้ยาเสพติดเป็นผลมาจากปัญหาสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน การมีช่องว่างทางสังคมที่แตกต่างกันมากจนเกินไป จากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วมีการตัดทวงผลประโยชน์และการถูกกดขี่ทางสังคม ความผิดพลาดในการให้การอบรม เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม สถาบันหรือองค์การต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว ศาสนา โรงเรียน สื่อสารมวลชน เป็นต้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ยังกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดเข้าหาการเสพยาได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เป็นผลทำให้สถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในปัจจุบันดูเหมือนว่ายังคงเป็นปัญหาที่แม้ว่าจะรัฐจะมีความพยายามที่จะแก้ไขแต่ก็ยังคงพบเห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ปัญหายาเสพติดลักษณะดังกล่าว เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ ความเสื่อมของกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มสังคม ทำให้เกิดการฝ่าฝืนกฎในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจเป็นการฝ่าฝืนกฎโดยปัจเจกชนในระดับต่างๆ ทั้งในระดับเล็กน้อยไปจนถึงการกระทำการผิดกฎหมายที่รุนแรง อันจะนำสังคมโดยรวมไปสู่ความเสื่อมโทรมและสังคมที่ไร้ระเบียบ ซึ่งทำให้รัฐจะต้องเพิ่มบทบาทของตนเองในการเข้าไปจัดการปัญหาดังกล่าว ด้วยการกำหนดกฎหมายขึ้นมาควบคุมสังคม สร้างบรรทัดฐานให้สังคมยึดถือปฏิบัติตาม

(๒) มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อเยาวชนกับปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง อันประกอบได้ด้วย ๘ จังหวัด ได้แก่ ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า พบปัญหาที่สามารถสังเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

๑) การรวมศูนย์อำนาจแบบกระจุกกระจายอำนาจ (Fragmented Centralism)

ผลจากสถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง หากพิจารณาจากข้อบัญญัติทางกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสำหรับดำเนินภารกิจต่างๆ ทั้งในด้าน ที่แบ่งเป้าหมายหลักออกเป็น ๒ ประการ ได้แก่ เป้าหมายเพื่อการป้องกันและควบคุมยาเสพติด ประกอบด้วย พรบ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ พรบ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดและควบคุมโดยกระทรวงสาธารณสุข และเป้าหมายเพื่ออาชญากรรมยาเสพติด ประกอบด้วย พรบ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ และ พรบ. วิधिพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีทั้งการปราบปรามและควบคุมเยาวชน ทั้งนี้ หากใช้มุมมองการพิจารณาเชิงโครงสร้าง-สถาบัน จะพบว่า การกำหนดมาตรการและกฎหมายขึ้นมานั้น มีลักษณะที่เป็นการกำหนดจากส่วนกลางในลักษณะการปกครองในรูปแบบของรัฐรวมศูนย์ กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสำหรับการดำเนินภารกิจความรับผิดชอบต่างๆ ในการแก้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และอื่นๆ นั้นยังคงกระจุกตัวอยู่ที่ระบบบริหารราชการส่วนกลางที่ถึงแม้ว่าการดำเนินงานจะการแบ่งอำนาจ (DE concentration) ไปยังระบบบริหาร

ราชการส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัดและอำเภอ ถึงแม้ว่าจะมีการสั่งการ หรือบังคับใช้กฎหมายลงไปเป็นลักษณะของการกระจายอำนาจไปยังองค์การต่างๆที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานระดับภาค ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส ภาค ๖ และ ผู้บัญชาการตำรวจ ภาค ๖ และหน่วยงานในส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับจังหวัดและระดับ อำเภอ แต่จะเห็นได้ว่า สภาวะที่มีการแยกส่วนภารกิจและอำนาจไปตามหน่วยงานต่างๆ ซึ่งกระจายตัวอยู่ใน โครงสร้างการบริหารราชการ โดยปราศจากตัวกลางในการเชื่อมประสานการดำเนินงานของหน่วยงานเหล่านี้ ให้เกิดความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบาย สำหรับการดำเนินงานของภาคประชาสังคม ก็มีลักษณะเป็นเอกเทศใน ตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะโดยธรรมชาติของกลุ่มองค์กร ซึ่งปรากฏแต่การดำเนินภารกิจบางด้านเท่านั้น เช่น การ ส่งเสริม การมีส่วนร่วม เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจทำให้เกิดการทำงานที่ไม่สอดคล้องหรืออาจจะสร้าง ความขัดแย้งในกระบวนการดำเนินงาน เกิดการทำงานที่ทับซ้อนในพื้นที่ กล่าวโดยสรุปก็คือ การดำเนินการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไม่มีการกระจายอำนาจไปที่ท้องถิ่น แต่การรวมศูนย์อำนาจโดย อำนาจที่ว่ามี ภายใต้งานเป็นเสี่ยงๆรายกระทรวงรายหน่วยงาน แต่ไม่สามารถประสานการทำงานได้เป็น เอกภาพ

๒) รูปแบบในการดำเนินงาน

จะเห็นได้ว่า จุดอ่อนของการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเยาวชน ประการสำคัญ คือ ความพยายามในการสร้างกลไกกลางรูปแบบของ “คณะกรรมการ” ที่บูรณาการภาคส่วน ต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานร่วมกัน ส่งผลให้การดำเนินนโยบายอยู่ในสภาวะแตกกระจาย (Fragmented) เช่น กลไกในการทำงานด้านยาเสพติดกับเยาวชน จะพบว่า มีหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่เกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็น สถาบันครอบครัว สถานศึกษา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน ป.ป.ส. ตำรวจ และองค์กรอื่นๆ ที่ถึงแม้ ในตัวนโยบายจะถูกกำหนดมาให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน แต่ในการปฏิบัติงานจริงนั้นออกมาใน ลักษณะของสภาพการณ์ต่างคนต่างทำมากกว่า งานที่แยกเป็นอิสระออกจากกันภายใต้โครงสร้างที่มีการรวม ศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง แม้ว่าจะปรากฏความพยายามในการสร้างความเป็นเอกภาพและการบูรณาการในเชิง นโยบายอยู่บ้าง ทั้งในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายการทำงานและการจัดตั้งกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันในรูปแบบ คณะกรรมการที่มีตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมเป็นภาคี แต่ก็ไม่ปรากฏผลสำเร็จเท่าที่ควรในการแก้ไข และป้องกันปัญหาเสพติดในเยาวชนที่ชัดเจน ข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดเจนปัญหาข้างต้น คือ การทำงานใน รูปแบบของคณะกรรมการมีลักษณะของความเป็นองค์กรสำหรับการประชุมเพื่อ “รับทราบ” มากกว่าที่จะเป็น การทำงานในลักษณะของ “คณะทำงาน” (Working committee) ที่มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ซึ่งรูปแบบ การทำงานอาจจะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการสร้างทางออกให้กับสภาพปัญหาซึ่งในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างความเป็นสถาบันที่ถาวรในการจัดการปัญหาเสพติด อย่างสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานที่ทำให้การทำงานด้านนี้มีสภาพความเป็น หน่วยงานเฉพาะด้านที่มีความถาวร มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันถือว่าทำงานได้ดีในระดับหนึ่งและ เป็นรูปธรรมมากกว่า ซึ่งมีทั้ง นโยบายการป้องกัน เฝ้าระวัง ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ สังคม ชุมชน ที่หลากหลาย เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนในพื้นที่เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติดของคน ในชุมชน แผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ ขึ้นมาเพื่อกำหนดแนวทาง ปฏิบัติต่าง เช่น^{๗๔} ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การแก้ไข ปัญหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรับรองการคืนคนดีให้สังคม เป็นต้น แต่ทั้งนี้

^{๗๔} สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๕๘). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <http://www.lampang.go.th>.

ทั้งนี้ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง อาจอธิบายได้ว่าเป็นความด้อยประสิทธิภาพของตัว แทนที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการใช้ ยาที่ผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มการควบคุมป้องกันปัญหาการใช้ยาอยู่ที่มีการมีกฎหมายในการควบคุม การใช้ยาที่เข้มงวด มีการลงโทษที่รุนแรง ควรควบคุมที่การผลิตหรือผู้ผลิตมากกว่าความต้องการในการบริโภค ข้อสังเกตที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับสถานศึกษาที่ร่วมมือกับครอบครัวในด้ว การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ภายใต้โครงการ To be number one เพื่อให้นักเรียนเข้าถึง องค์ความรู้และเป็นหนึ่งในแกนนำการป้องกันยาเสพติด เป็นต้น สอดคล้องกับข้อเสนอของอรรถัยและคณะ^{๗๕} ที่ให้ข้อเสนอว่าการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดต้องเริ่มต้นจากสถานศึกษา

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตในเรื่องของ ความหลากหลายเชิงพื้นที่ที่ทำให้สภาพปัญหาที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่นำมาซึ่งการประเมินความเสี่ยงและสร้างมาตรการการรับมืออย่าง ชับซ้อน ทั้งในประเทศและบริเวณพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐภายใต้สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖ และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่เสมือนเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อปัญหานี้โดยตรง แต่ภาคสังคมยังคงไม่ได้ให้ความสำคัญหรือตระหนักถึงปัญหานี้ในเชิงรุก แต่อาจมีการ รับมือปัญหาตามเท่าที่มีการจัดสรรงบประมาณ ตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา หรือความล้มเหลวดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ จากยุทธศาสตร์และนโยบาย ของรัฐบาลทั้งหมด สนับสนุนผลการว่า การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทยมีพัฒนาการมา จากการปราบปรามเพื่อทำลายล้างก่อนเป็นอันดับแรก จนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเพิ่มการป้องกันภายใต้ แนวคิดที่ยึดเอาผู้เสพ เยาวชน และผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการมีส่วนร่วมในปัญหาเสพติดเป็นศูนย์กลาง แสดงให้ เห็นถึงการตระหนักในการแก้ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น และให้ความสำคัญอย่างมากในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน โดยอาจเพิ่มเติมในส่วนของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ เข้ามาเพื่อให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันเพิ่มเติม

๓) ลักษณะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นอกจากข้อสังเกตในเรื่องของการรวมศูนย์อำนาจของรัฐในการออกกฎหมายและมาตรการ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้วนั้น ยังมีประเด็นในเรื่องของช่องว่างของกฎหมายเอื้อต่อการกระทำ ความผิดยาเสพติด ซึ่งมีอยู่หลายกรณี เช่น ปัญหาการจับกุมเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ปัญหาการ ตั้งข้อกล่าวหาผู้ต้องหาคดียาเสพติด ในกรณีมีไว้ซึ่งยาเสพติดในครอบครอง โดยถือจำนวนยาบ้าเป็นเกณฑ์เป็น ช่องว่างให้ผู้ค้าเสพติด ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการค้าตามช่องทางของกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงโทษจำคุก ซึ่งจะ เห็นได้ว่า ด้วบทข้อบังคับทางกฎหมายค่อนข้างเก่า อย่าง พรบ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม และ พรบ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดและ ควบคุมโดยกระทรวงสาธารณสุข และเป้าหมายเพื่ออาชญากรรมยาเสพติด ประกอบด้วย พรบ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ และ พรบ. วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งยังไม่มีการ ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบททางสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงไป จนอาจกล่าวได้ว่า "กฎหมายยาเสพติดที่ล้าหลังเป็น ภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม" ทำให้การพิจารณาคดีต่างๆ ไม่เป็นไปตามบริบทของสังคม ก่อให้เกิดคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติดเป็นจำนวนมาก อาจตามมาด้วยปัญหาผู้ต้องหาล้นห้องคุมขัง เป็นต้น นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมใน

^{๗๕} อรรถัย ธารแก้ว, จตุพร เฟิงชัย และยุทธศรี ไพรวรรณ. (๒๕๖๒). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔. วารสารบัณฑิตศึกษา, ๑๖(๗๒), หน้า ๓๓-๔๗.

ส่วนของ ขั้นตอนทางกฎหมายบางประการ เช่น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย การสืบสวน ติดตาม เฝ้าระวังต่างๆให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบัน

(๓) ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไข ปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน

ข้อสังเกตที่ได้จากประเด็นนี้ แม้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนคือ การร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ผู้นำชุมชน และการกำหนดปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติด และองค์กรภายในชุมชน กำหนดปัจจัยภายนอก ได้แก่ องค์กรหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นักวิชาการและเครือข่ายชุมชนด้านยาเสพติดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน พร้อมทั้งแสวงหาปัจจัยหรือสาเหตุที่เด็กและเยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์และคณะ (๒๕๕๕)^{๗๖} ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยนำเสนอว่าควรมีการสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปนโยบายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มเติม โดยให้ภาครัฐและภาคสังคมได้เข้ามามีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ต้องทำให้เกิดความเป็นอิสระและไม่ถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาและนักการเมือง นอกจากนี้ ยังต้องมีการปฏิรูปในด้านอื่นๆ อาทิ นโยบายและการบริหารจัดการสารเสพติด การควบคุมและความผิดเกี่ยวกับสารเสพติด การดำเนินคดีเกี่ยวกับสารเสพติด การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) เป็นต้น เพื่อให้เกิดนโยบายที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเยาวชน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อทัศนคติและการปรับเปลี่ยนความคิด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนในการป้องกันตัวเองจากภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทุกหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นที่ทุกหน่วยงานจะต้องตระหนักถึงอย่างสำคัญปัญหาในทุกๆ มิติไม่ว่าจะเป็นบริบทชุมชน ปัญหาเรื่องการศึกษา และค่านิยม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่า การที่จะกำหนดนโยบายที่เหมาะสมนั้น จำเป็นที่จะต้องในแนวคิดประสานความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคมตามแนวคิดของ Agranoff and McGuire^{๗๗} เข้ามาช่วยในกระบวนการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและสังคมทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ประกอบด้วยการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ (policymaking and strategy-making: PM) การแลกเปลี่ยนทรัพยากร (resource exchange: RE) และการร่วมโครงการ (project based: PB) ซึ่งนโยบายการแก้ไขยาเสพติดของเยาวชนที่ดี จะต้องต้องมีทั้ง การแสวงหาข้อมูลและความต้องการ พิจารณาข้อเสนอแนะ กฎระเบียบ การรวมเข้าด้วยกันของแรงผลักดัน นโยบาย การหาทรัพยากรทางการเงินและการคลัง ได้แก่งบประมาณที่สมเหตุสมผล เป็นต้น และนอกจากนี้ ควรมีมาตรการและกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากกิจกรรมการส่งเสริม การแข่งขันกีฬาต่างๆ ควรมีมาตรการเชิงรุกที่ช่วยในเรื่องของการสร้างคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้มีความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น โดยปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคุมทั้งการป้องกัน เฝ้าระวัง และบำบัดรักษาและควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ปัญหาสำคัญที่ต้องตระหนัก คือ ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่านี้ เนื่องจาก ปัญหายาเสพติดในชุมชน เป็นปัญหาที่ประชาชนในชุมชนไม่อยากจะมายุ่งเกี่ยว เนื่องจากเกรงว่าเมื่อเข้ามายุ่งเกี่ยวแล้วจะไม่ปลอดภัย ประกอบกับสภาพชุมชนเมือง มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกัน สาเหตุนี้ทำให้ปัญหาบา

^{๗๖} กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ, และบัณฑิตา จัวนประเสริฐ. (๒๕๕๕). สถานการณ์ปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยา และเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

^{๗๗} Agranoff, R., McGuire, M. (๒๐๐๓). *Collaborative public management: new strategies for local government*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.

เสพติดที่ถึงแม้ว่าปัญหาเสพติดในเยาวชนจะลดลงหรือหมดไปในบางเวลา แต่ก็ยังมีให้เห็นเป็นระยะๆ ไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปอย่างยั่งยืนได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผลการศึกษาในเรื่องของทัศนคติและการรับรู้ต่อปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนได้ โดยทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่มีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลมี ทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมจะมีความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมออกมากก็ตาม (Ajzen & Fishbein ,๑๙๙๘; Weber; ๑๙๙๒) และการรับรู้ที่มีต่อยาเสพติดเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชน เช่น การรู้จักจัดการอารมณ์ของตนเอง การรู้จักการปฏิเสธ รวมทั้งใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ ทำให้รู้สึกมั่นใจ เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งต่างในชีวิตทำให้สามารถคงไว้ ซึ่งความเข้มแข็งด้านจิตใจ สามารถปรับตัวและเลือกปฏิบัติ พฤติกรรมที่เหมาะสม โดยจะเห็นว่าทัศนคติของเยาวชนนั้นมีความแตกต่างจากทัศนคติของคนในกลุ่มวัยอื่นๆ ซึ่งเยาวชนถือได้ว่าเป็นวัยเริ่มต้นที่จะต้องมีการปลูกฝังในเรื่องความเชื่อ ทัศนคติ และการรับรู้ ซึ่งทัศนคติต่อยาเสพติดนั้น มีทั้งด้านในส่วนของทัศนคติทางบวกและทางลบ ซึ่งการปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหาเสพติดในเยาวชนได้ โดยผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการนำทัศนคติและการรับรู้ต่อยาเสพติดมาปรับใช้กับกลุ่มเยาวชน ควรจะเริ่มจากการสร้างยุทธศาสตร์เชิงรุกในสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบของ หลักสูตรหรือระบบที่เข้าถึงตัวเยาวชน เพื่อให้เยาวชนเกิดความตระหนักรู้ มีทักษะในการแยกแยะถึงข้อเสียของยาเสพติด โดยอาจมีมาตรการในการดำเนินงานดังนี้

(๑) มาตรการทางการศึกษา เพื่อให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การกำหนดเนื้อหาความรู้เพื่อการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอดแทรกเนื้อหาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนต่างๆ หรือกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น

(๒) มาตรการทางเลือก อาทิ ด้านสุขอนามัย ด้านจริยธรรม ด้านสังคม ด้านอาชีพ ด้วยการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้กับเยาวชน เพื่อสร้างคุณลักษณะหรือความสามารถในเชิงสังคมจิตวิทยาเพื่อให้เยาวชนสามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นกิจกรรมกลุ่มเพื่อน เพราะเป็นกลุ่มที่มีต่อความคิด การรับรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชน เป็นต้น

(๓) จัดตั้งศูนย์ให้บริการให้คำปรึกษาโดยอาจารย์แนะแนว หรือเพื่อนเยาวชนวัยเดียวกับในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม สร้างค่านิยมใหม่ในเรื่องของการคบเพื่อนและการไม่ใช้สารเสพติด ตลอดจนมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา หรืออาจใช้ศูนย์ดังกล่าว จัดกิจกรรมบำบัดในลักษณะของค่ายเยาวชนในโรงเรียน เป็นต้น

(๔) มาตรการป้องกันและตัดก่อกวนในส่วนของเยาวชนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด โดยสถานศึกษาควรจัดการอย่างจริงจัง มีการประสานงานกับตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสามารถจัดทำยุทธศาสตร์การจัดตั้งระบบเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยและสร้างสถานะป้องกันที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชน ด้วยการสำรวจสภาพปัญหาอย่างสม่ำเสมอ มีช่องทางการแจ้งข่าวสารที่หลากหลายที่สามารถสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้แจ้งข่าวสารและเบาะแส เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเข้าใจการนำทัศนคติและการรับรู้ของเยาวชนมาประยุกต์ใช้เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกในสถานศึกษา สามารถสรุปเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ตามทัศนคติและการรับรู้จากเยาวชน ดังนี้

๑. การสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการพัฒนา/ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อปลูกฝัง หล่อหลอมให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากยาเสพติด เช่น ทักษะสมอง ทักษะชีวิต ทักษะสังคม ฯลฯ โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนา การเรียนรู้ผ่านการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีควบคู่การมีคุณธรรมจริยธรรมโดยต้องอาศัยกลไกของครูหรือคณาจารย์ในสถานศึกษาเป็นหลักในการถ่ายทอด/สร้างการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ และอาศัยกลไกเพื่อนเป็นหลักในการถ่ายทอด/สร้างการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยม อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เป็นต้น

๒. การค้นหา ด้วยการสำรวจ ค้นหา คัดกรอง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสังเกต ชักถาม ฯลฯ และแบ่งกลุ่มเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มทั่วไป กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ยาเสพติด

๓. การรักษา โดยสถานศึกษาจะต้องให้โอกาสเมื่อเยาวชนเมื่อพลังพลาดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือมีแนวโน้มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการปรับความคิด/พฤติกรรม สร้างค่านิยมใหม่ ดูแลช่วยเหลือติดตามอย่างใกล้ชิด ระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องเปิดให้โอกาสให้เยาวชนได้ดำเนินชีวิตตามปกติ สำหรับกลุ่มเสี่ยง อาจมีการใช้การดำเนินกิจกรรมในลักษณะของค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง การให้คำปรึกษา ติดตาม เยี่ยมบ้าน ฯลฯ ส่วนกลุ่มใช้ยาเสพติด ในกรณีค้นพบในสถานศึกษา โดยการทำจิตสังคมบำบัดในสถานศึกษา ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง ครู ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น

๔. การเฝ้าระวังสอดส่อง เฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตา ร่วมมือกันระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกิจกรรมที่เข้ามาหนุนเสริม เช่น ลูกเสือต้านภัยยาเสพติด /๑ ตำรวจ ๑ โรงเรียน /การจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

๕. การบริหารจัดการการพัฒนาบุคลากร /การขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง /การจัดทำแผนงาน งบประมาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นต้น

ภาพที่ ๘.๑ ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน

งานวิจัยฉบับนี้ เล็งเห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษา การจัดการของภาครัฐ และความร่วมมือจากสังคมเป็นหลัก โดยจะต้องส่งเสริม สนับสนุน การจัดการกิจกรรม สร้างกิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ กิจกรรมตามความสนใจของเยาวชน มีการการจัดพื้นที่แหล่งเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์หรือกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาในมิติต่าง ๆ ฯลฯ สนับสนุนให้เยาวชนในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดโอกาส ที่เด็กและเยาวชนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อบายมุข หรือแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนั้นจะสำเร็จได้ต้องร่วมมือกันจากหลายภาคส่วน โดยต้องมีกระบวนการดูแล เชื่อมโยง ส่งต่อ กำกับ ติดตาม ตั้งแต่เยาวชนนั้นอยู่ในรั้วสถานศึกษา ในครอบครัวหรือชุมชน รวมถึงความร่วมมือจากหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ก็จะส่งผลเกิดนโยบายและมาตรการการป้องกันที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ต่อไป

๘.๓ ข้อจำกัดของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาเกี่ยวกับ สถานการณ์ การมีส่วนร่วมของภาครัฐ สังคม ชุมชน รวมถึงมาตรการและการแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งเป็นการนำเสนอประเด็นในภาพรวมในระดับภาคเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถนำไปอธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดในเยาวชนในสังคมไทยได้ทั้งหมดหรือบ่งชี้ความเหมือนหรือแตกต่างของการปฏิบัติการของภาครัฐ สังคม ชุมชนในประเด็นเรื่องยาเสพติดกับเยาวชนของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างได้ละเอียดเป็นกรณีแต่ละจังหวัด

๘.๔ ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลวิจัยนี้สามารถนำไปปรับปรุง การทำงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ให้มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพได้ โดยการนำไปวิเคราะห์สรุปสถานการณ์การแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ และเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาองค์การที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนี้

- ๑) ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งทางทฤษฎีและการดำเนินงาน ในส่วนของข้อกฎหมายต่างๆ ให้แก่ เยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ควรศึกษาประเด็นอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเชิงเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ เนื่องจากแต่ละพื้นที่ แต่ละสถาบันการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาจึงแตกต่างกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนต่อไป
- ๓) ควรส่งเสริมการบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างหน่วยงานราชการที่เป็นตัวแทนภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยใช้แนวทางการบูรณาการเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชนอื่นๆ ในส่วนกลางหรือชุมชนอื่นๆในส่วนภูมิภาคเพราะมิติต่างๆของแต่ละชุมชนและพื้นที่อาจไม่เหมือนกัน

บรรณานุกรม

หนังสือ

กิงกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ และบัณฑิตา จ้วนประเสริฐ. (๒๕๕๕). *สถานการณ์ปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบต่อในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติศักดิ์ จังพานิช. (๒๕๕๘). ปัจจัยป้องกันกลุ่มเสี่ยงติดยาเสพติดของผู้ที่มีความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด: กรณีศึกษา จ.ราชบุรี. *วารสารศรีปทุม ชลบุรี*, ๑๑(๓), หน้า ๓๗-๔๒.

ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์. (๒๕๖๐). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือแนวคิด วรรณกรรมคัดสรร และคำสำคัญ. *วารสาร Verdian E-Journal Silpakorn University*, ๑๐(๓), หน้า ๒๘๖-๒๘๘

ฉัตรสมุน พงศ์ภิณโย. (๒๕๖๐). กฎหมายควบคุมยาเสพติดเปรียบเทียบ. *Public Health & Law Journal* ๓(๒). หน้า ๑๔๘-๑๖๖.

ฉิธร ปุณณะปัญญา. (๒๕๕๘). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

บรรจงจิตต์ พันธุ์ทอง และนิภา กิมสูงเนิน. (๒๕๕๗). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังแห่งตน ร่วมกับการสนับสนุนครอบครัวต่อพฤติกรรมไม่เสพยาซ้ำในผู้ป่วยเสพยาบ้า สถาบันัญญารักษ์. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, ๒๓(๑), หน้า ๖๑-๖๘.

ประสิทธิ์ มawangค์ และสุป็น สมสาร. (๒๕๖๑). การมีส่วนร่วมของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำพู. *วารสารปัญญา*, ๒๕(๒), หน้า ๔๕-๕๕.

มจพร พูลสวัสดิ์, ไมตรี จันทรา และนพรัตน์ ชัยเรือง. (๒๕๕๕). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, ๔(๒), หน้า ๔๑-๕๗.

วรางคณา จันท์คง. (๒๕๖๑). แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*, ๔(๑), หน้า ๖๕-๗๔.

ศุภร ชินะเกต. (๒๕๕๓). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมชาย ธีธฤณกุล. (๒๕๕๓). *วัยรุ่นกับยาเสพติด*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, ๑๒(๓), หน้า ๑๖๗-๑๗๓.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๖๑). การพัฒนาทางเลือกป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. *วารสารสำนักงาน*, ๓๔(๒), หน้า ๑๔-๑๗

เอกรัตน์ หามนตรี. (๒๕๖๑). ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, ๕(๒), หน้า ๔๓๔-๔๕๑.

อรทัย ธารแผ้ว, จตุพร เฟิงชัย และยุพาศรี ไพรวรรณ. (๒๕๖๒). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๔.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๑๖(๓๒). หน้า ๓๓-๔๗

Agranoff, R., McGuire, M. (๒๐๐๓). *Collaborative public management: new strategies for local government*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.

Entwistle, T., Martin, S. Z๒๐๐๕X. From competition to Collaboration in public service delivery: A new agenda for research. *Public Administration*, ๘๓(๑), ๒๓๓-๒๔๒.

Vangen, S., Huxham, C. (๒๐๑๐). Introducing the theory of collaborative advantage. อังใน ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์. (๒๕๖๐). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือแนวคิด วรรณกรรมคัดสรร และคำสำคัญ. *วารสาร Verdian E-Journal Silpakorn University*, ๑๐(๓), หน้า ๒๘๖-๒๙๘.

Wellington, J. (๒๐๐๐). *Education Research: Contemporary Issues and Practical Approaches*. London: Continuum.

ออนไลน์

กรมสุขภาพจิต. (๒๕๖๒). *สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทยหนักสุดติดยา*. สืบค้นเมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=๒๘๔๗๘>.

กฎหมายยาเสพติดและบทลงโทษ. (๒๕๖๒). สืบค้นเมื่อ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก http://www.thailaws.com/aboutthailaw/knowledge_๖๒.htm

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (๒๕๕๙). *สาเหตุการติดยาเสพติดของเยาวชน*. สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp๖/sub/book/book.php?book=๙&chap=๑๓&page=t๙-๑๓-infodetail๐๒.html>

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (๒๕๖๒). *แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และ บำบัดรักษาเสพติด ปี ๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.oncb.go.th>

จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ ๘ / ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG๑๙๐๕๒๘๒๐๐๗๐๖๐๐๗>

ชจร ปุณณะปัญญา. (๒๕๕๘). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์*. สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, จาก https://www.rsu.ac.th/cja/IS/๐๘-NITCHATORN_PURANAPANYA-๒๕๕๘.pdf

พิษณุโลกฮอตนิวส์. (๒๕๕๘). *ยาบ้าในจังหวัดพิษณุโลกยังคงแพร่ระบาดรุนแรง ป.ป.ส.ภาค๖ ระดมหน่วยงานป้องกันระยะ๕ปี*. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.phitsanulokhotnews.com/๒๐๑๖/๐๒/๑๘/๘๑๕๒๕>

รายงานยาเสพติดโลก ๒๐๑๙: คนทั่วโลก ๓๕ ล้านคน มีอาการติดจากการใช้ยาเสพติด แต่มีผู้ได้รับการรักษาเพียง ๑ ใน ๗. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.bbc.com/thai/international-๔๘๗๖๕๕๕๘>

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (๒๕๖๑). *แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วน ปี ๒๕๖๑*. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก www.oic.go.th > FILEWEB > GENERAL > DATA๐๐๐๐

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (๒๕๖๑). *แผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี ๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.oncb.go.th>

ศิริสุข ยืนหาญ. (๒๕๖๒). *แผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี ๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.oncb.go.th>

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๕๒). *สรุปบทเรียนประสบการณ์เด่น การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกันและ ๒ โครงการหลัก*. เข้าถึงเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <http://www.lampang.go.th>.

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (๒๕๕๘). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒*. สืบค้นเมื่อ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒. จาก <http://www.lampang.go.th>.

๖๐ ways the United Nations makes a difference. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/60ways/bangkok_60ways_thai.pdf

Driving change for children through data. (๒๕๖๒). สืบค้นเมื่อ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒, จาก <https://www.unicef.org/research-and-reports>

NorthernNews. (๒๕๖๒). *ปปส.ภาค ๖ ได้นำสื่อมวลชนเหนือล่างสัมมนาดูงานด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน, จาก <http://www.tigernews.tv/๒๓/๐๙/๒๐๑๙/๑๕๕๖๒๒/>

ภาคผนวก

ประวัตินักวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

นายวสันต์ ปวนป็นวงศ์ (Mr. WASAN POUNPUNWONG)

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อีเมล reddevil_small@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- ๒๕๕๗ : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ระดับดีมาก) สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุนจากมูลนิธิโตเกียว (Tokyo Foundation)
- ๒๕๖๒ : สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี แขนงวิชาความสัมพันธ์ ีระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ๒๕๖๒ : สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๒๕๕๗ : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ๒๕๕๖ : Hiroshima University : Japan University Consortium for Peace and Human Security in Asia (JUC-PAHSA) Semester-long Program in Japan, Fall Term ๒๐๑๓ (October ๒๐๑๓-March ๒๐๑๔)
- ๒๕๕๔ : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาไทยศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานวิชาการ

- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). นโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐกับการสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานวิจัย). สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลา.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๒). มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี (รายงานวิจัย). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์ และภานุวัฒน์ พุจักรคำ. (๒๕๖๓). ครู – ศิษย์: ความสัมพันธ์แบบอำนาจนิยม ความมีเดบอดของการถ่ายทอดองค์ความรู้. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ (๓), ๒๔๖-๒๕๙.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). การศึกษาประเด็นทางนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: กรณีศึกษา พื้นที่ถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารปกครอง มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, ๙(๒), ๑๓๘-๑๘๒.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). มาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด – เมียวดี. วารสารการบริหารปกครอง มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, ๙(๑), ๑๖๘-๑๙๓.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในประเทศเมียนมา: พัฒนาการชุมชนเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๑๑ (๒), ๑๙๕-๒๑๘.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). นโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐกับการสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการสู่ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาปัญหาสุรา. (Poster Presentation)
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). รัฐตลาด: มุมมองความคิดผ่านทุนนิยมชายแดน. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: ศิลปศาสตร์วิชาการ ครั้งที่ ๑. (น.๒๒๐-๒๓๐) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ปนัดดา พวงบานชื่น, เดชาวัต พูลศิริ, พีรตน์ โสมนัสแสง, สุชาครีภ เพชรสุข และวสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). การเตรียมความพร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐานในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อรองรับแผนยุทธศาสตร์พิษณุโลก ๒๐๒๐ กรณีศึกษาเขตพื้นที่อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๑ (๒), ๖๙-๘๗.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๓). แรงงานไทยภายใต้นโยบายการนำเข้าแรงงานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๑ (๒), ๒๑-๓๘.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์ และ รตา อนุตรรงค์กุล. (๒๕๖๓). การช่วงชิงความหมายอำนาจสถาปนาในรัฐธรรมนูญบนเส้นทางการพัฒนาประชาธิปไตยผ่านเส้นทางและนโยบายของพรรคอนาคตใหม่. ใน งาน การ จัด ประชุม รัฐ ประ ศาส น ศาส ตร์ ระ บ ี ชาติ คร ึ่ง ที่ ๑๐. น น ท บุ รี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สิทธิชัย มีบุตร, เจษฎาภรณ์ รัตนะ, นัทธมน แก้วคง, ญัฐกิตต์ วัฒนวานิชย์, เสรี ศรีเทศ และ วสันต์ ปวนปันวงศ์ (๒๕๖๓). ความเข้าใจเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี ๒๕๖๒ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก. *ในงานการจัดประชุมรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๐*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๑). ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง: การเปลี่ยนแปลงของสังคมเกษตรกรในการทำเกษตรแบบพันธะสัญญาในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์ (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: Social Change of Farmers in Contract Farming Agriculture in Thailand-Myanmar Boundary). *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*. ๓๑ (๒), ๔๔-๖๔
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๒). การย้ายถิ่นระหว่างประเทศกับสถานการณ์แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, ๘ (๒), ๒๔๘-๒๖๕.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๑). สิทธิการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (Nationality less Children's Education right, in case study of Ban Pong Noi School, Amphoe Mueng, Chiang Mai Province) *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, ๙ (๒), ๑๒๓-๑๕๖.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๐, เมษายน). การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย: บทสรุปการปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (Thai Local Government: Conclusion of local government reform of National Council for Peace and Order (NCPO)). *ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ ๑ "The ๑ st National Graduate Conference on Political Science and Public Administration ๒๐๑๗"*. (น.๒๑-๔๗). เชียงใหม่: คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๖๐). การพัฒนาพื้นที่ชนบทให้กลายเป็นเมือง กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยว ดอยม่อนแจ่ม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (The development of rural into the urban A case study Doi Mon Cham, Mea Rim district, Chiang Mai province). *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, ๘ (๒), ๕๕-๘๐.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์, อรุณี กาศยานนท์ และชนิดาภา ชลอวงษ์. (๒๕๖๐). *การพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่ ๖ สตรีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า บทที่ ๖ (๑-๗๕)
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (๒๕๕๙). การแปลงเพศในบริบทของความหลากหลายทางเพศกับมุมมองที่เห็นต่างระหว่างวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ (The context of diversity in Transgender of the difference between Sciences and Social Sciences). *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. ๕ (๑), ๗๗-๘๖.

- Pounpunwong, W. (๒๐๑๕). Social Change of Farmers in Contract Farming Agriculture under ACMECS in Myawaddy Province, Republic of the Union of Myanmar. *In Greater Mekong Sub region Studies Center* Chiang Mai University. (๑๐๗-๑๒๐). Chiang Mai: Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Mai University.